

USTAWA

O UBEZPIECZENIU OD WYPADKÓW

O BOWIĄZUJĄCA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTW: BIAŁOSTOCKIEGO,
KIELECKIEGO, KRAKOWSKIEGO, LUBELSKIEGO, LWOWSKIEGO, ŁÓDZ-
KIEGO, NOWOGRÓDZKIEGO, POLESKIEGO, STANISŁAWOWSKIEGO,
ŚLĄSKIEGO (CZĘŚCI CIESZYŃSKIEJ), TARNOPOLSKIEGO, WARSZAW-
SKIEGO, WOŁYŃSKIEGO ORAZ ZIEMI WILEŃSKIEJ

Z DOTYCZĄCEMI NOWEL. I ROZPORZĄDZENIAMI

ZESTAWILI

DR. FRANCISZEK KONIECZNY
i DR. ALEKSANDER LINDERT

NAKLADCA:

„ŚWIATOSŁAW“ WYDAWN. SPÓŁDZIELNIA Z ODP. UDZIAŁ.
WE LWOWIE.

02
BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW0274692

317 503

Z Drukarni L. S. T. W., LWÓW, L. SAPIEHY 77.

WSTĘP.

Jak wiele innych dziedzin życia społecznego nie posiada dotąd jednolitej ustawy, tak i przymusowe ubezpieczenie od wypadków ujęte zostało szeregiem ustaw i rozporządzeń.

Ustawodawca, przy najlepszej swej chęci nie może uniknąć przeoczeń i niedokładności, jeżeli ma do zwalczania tyle różnorodnych trudności, jak właśnie Polska.

Na terenie byłego zaboru rosyjskiego rozciągnięto moc prawną ustawy, której autentyczny tekst wydany został w języku niemieckim. Trudno nakładać w Polsce obowiązek powszechnej znajomości języka niemieckiego i dlatego wydawcy przetłumaczyli odnośne ustawy, posługując się w miarę możliwości urzędowymi tłumaczeniami.

Ustawa austriacka przewidywała więcej zakładów ubezpieczenia, natomiast ustawa polska (z 7 VII. 1921) przewiduje tylko „Zakład ubezpieczenia od wypadków“, — mimo tej zasadniczej różnicy, ustawodawca nie poprawił brzmienia kilku innych miejsc w ustawie, zaczem ściśle biorąc brzmienie jednego paragrafu opiewałoby w liczbie mnogiej (o zakładach), zaś innego

2/451/09p

paragrafu w liczbie pojedynczej (o zakładzie). Wydawcy poprawili stronę gramatyczną dotyczących ustępów nie zmieniając bynajmniej, ani treści, ani założenia ustawy. To samo dotyczy kilku „odsyłaczy”, jak i zwrotów o „Moim Ministrze” w ustawach sankcjonowanych przez cesarza austriackiego.

W przekonaniu, że wydawnictwo nasze odda wielkie usługi szerokim rzeszom interesowanych, chętnie przyjmujemy rzeczowe uwagi i wskazówki, które uwzględnimy przy następnych wydaniach.

Dr. Franciszek Konieczny Dr. Aleksander Lindert

SPIS RZECZY

	Strona
Ustawa z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888 o ubezpieczeniu robotników od wypadków	1
Ustawa z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 33 o ubezpieczeniu robotników na wypadek choroby (§ 65 ustęp 1 i § 66 ustęp 1)	26
Ustawa z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168 o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków	27
Ustawa z dnia 9 sierpnia 1908 aust. Dz. u. p. Nr. 162 o odpowiedzialności za szkody, spowodowane ruchem samochodów (§§ 11, 12 i 13)	32
Ustawa z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29, uzupełniająca ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków i na wypadek choroby	34
Rozporządzenie z dnia 10 maja 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 75 o zastosowaniu przymusu prowadzenia list płatniczych dla celów ubezpieczenia od wypadków	37
Ustawa z dnia 30 grudnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 523 o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych (§ 14 i § 16 ustęp 1)	40
Ustawa z dnia 7 lipca 1921 roku Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413 w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków	41
Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 4 poz. 25 z r. 1922 w przedmiocie nazwy i siedziby Zakładu ubezpieczenia od wypadków	43

	Strona
Ustawa z dnia 8 listopada 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w b. zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków	44
Rozporządzenie w przedmiocie dodatków drożyźnianych do rent z dnia 17 grudnia 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 4 poz. 26 z 1922 roku	46
Rozporządzenie z dnia 19 grudnia 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 4 poz. 27 z r. 1922 o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 7 lipca 1921 r.	47
Rozporządzenie z dnia 24 marca 1922 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 37 poz. 311 w przedmiocie przydzielenia do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, oraz w przedmiocie ustanowienia klas niebezpieczeństwa dla poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa na czas od 1 lipca 1921 r. do 31 grudnia 1924 r.	50
Rozporządzenie z dnia 5 sierpnia 1922 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 88 poz. 798 w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w b. zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków	92
Rozporządzenie z dnia 28 maja 1923 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 94 poz. 749 w przedmiocie siedziby oraz organizacji Sądów rozjemczych dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków	100
Ustawa z dnia 6 lipca 1923 roku Dz. U. Rz. P. Nr. 75 poz. 587 w przedmiocie rozciągnięcia na obywateli państw obcych przepisów prawnych o odszkodowaniu z tytułu nieszczęśliwych wypadków przy pracy, niezdolności do pracy, starości, śmierci, jakoteż braku pracy	107

	Strona
Rozporządzenie z dnia 18 stycznia 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 16 poz. 160 w przedmiocie zastosowania jednostki stałej do składek w ubezpieczeniu od wypadków	108
Ustawa z dnia 30 stycznia 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 16 poz. 148 w przedmiocie rozciągnięcia, obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego, ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz ziemi Wileńskiej	110
Rozporządzenie w przedmiocie dodatków drożyźnianych do rent z dnia 7 marca 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 26 poz. 269	114
Rozporządzenie z dnia 18 marca 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 29 poz. 297 w przedmiocie zwolnienia gospodarstw rolnych o obszarze do 30 hektarów od uiszczenia Zakładowi ubezpieczenia od wypadków zaległych opłat za czas od 1 lipca 1921 r. do dnia 25 lutego 1924 roku	116
Rozporządzenie z dnia 7 czerwca 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 50 poz. 512 o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia, obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw, o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziemi Wileńskiej	117

USTAWA

**z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1
z roku 1888**

**o ubezpieczeniu robotników od wypadków z uwzględnieniem
ustawy z dnia 29 kwietnia 1912 austr. Dz. u. p. Nr. 96, z dnia
12 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 i z dnia 7 lipca 1921
Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413, t. j. w brzmieniu, obowiązującym
od dnia 1 lipca 1921 roku**

Rozciągłość ubezpieczenia.

§ 1. Wszyscy robotnicy i wszyscy urzędnicy, bez względu na rodzaj zajęcia ich, zatrudnieni w przedsiębiorstwach przemysłowych, fabrykach i hutach, kopalniach oraz przy robotach szurfowych, w warsztatach i składach okrętowych, w łomach, przy łamaniu lodu, jakoteż w zakładach, należących do tych przedsiębiorstw oraz w gospodarstwach rolnych i leśnych, ubezpieczeni są stosownie do postanowień ustawy niniejszej przeciw następstwu wypadków, zdarzających się w tych przedsiębiorstwach i gospodarstwach.

To samo odnosi się do robotników, jakoteż urzędników, którzy zatrudnieni są w przedsiębiorstwach przemysłowych, mających na celu wykonywanie robót budowlanych, albo też w jakikolwiek inny sposób zatrudnieni są przy wykonywaniu robót budowlanych lub robót przy budynkach. W przemyśle, mającym na celu wykonywanie robót budowlanych, obejmuje obowiązek ubezpieczenia całe odnośne przedsiębiorstwo przemysłowe.

Za równe przedsiębiorstwom, przytoczonym w pierwszym ustępie, przedstawiają się w rozumieniu niniejszej ustawy:

1. Te przedsiębiorstwa, w których się wytwarza albo zastosowuje materiały wybuchowe;

2. Zakłady, używające kotłów parowych lub motorów oraz wszelkie inne zakłady, prowadzone w sposób przemysłowy.

Za robotników, względnie za urzędników w rozumieniu niniejszej ustawy mają być uważani także uczniowie, wolontariusze, praktykanci i inne osoby, które z powodu nieukończonego jeszcze wykształcenia nie pobierają żadnego lub pobierają niższe wynagrodzenie, oraz krewni i powinowaci przedsiębiorcy, zajęci w przedsiębiorstwie, chociażby bezpłatnie, z wyjątkiem małżonka. Tak samo uważani być mają być za robotników, ubezpieczonych według niniejszej ustawy, więźniowie, zatrudnieni w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia.

§ 2. Do przedsiębiorstw kolejowych i żeglugi na wodach śródlądowych stosują się postanowienia niniejszej ustawy tylko wtedy, jeżeli one, jako część składowa przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, są przeznaczone jedynie dla niego. Jednakowoż podlegają postanowieniom niniejszej ustawy ci robotnicy i urzędnicy, którzy zatrudnieni są wprawdzie przez przedsiębiorstwa kolejowe, do których jednak nie stosuje się ustawa z dnia 5 marca 1869 Dz. u. p. Nr. 27 z powodu ich zatrudnienia poza ruchem.

Postanowienia niniejszej ustawy nie stosują się do przedsiębiorstw żeglarskich, podlegających ustawom morskim.

§ 3. Upoważnia się Ministra Pracy i Opieki Społecznej do wyłączenia z pod obowiązku ubezpieczenia poszczególnych, temu obowiązkowi według § 1 podlegających, przedsiębiorstw, które nie są połączone z ubezpieczeniem wypadku dla osób, w nich zatrudnionych.

Minister Pracy i Opieki Społecznej uprawniony jest również poddać pod obowiązek ubezpieczenia inne od wymienionych w § 1 przedsiębiorstwa, które połączone są z ubezpieczeniem wypadku, zwłaszcza z niezwykłym ubezpieczeniem pożaru.

Rozporządzenia, wydane w obu tych kierunkach, należy corocznie podać do wiadomości Rady Państwa.

Minister Pracy i Opieki Społecznej ma także prawo wydać w razie potrzeby przepisy o tem, które przyrządy mechaniczne należy uważać jako należące do motorów, wspomnianych w ustępie 3, § 1.

§ 4. Niniejsza ustawa nie stosuje się do osób, będących na podstawie nominacji (dekretu) w służbie przedsiębiorstwa państwowego, o ile im i ich rodzinom w razie wypadku, zasługują w przedsiębiorstwie, przysługuje prawo

do pensji, która osiąga lub przekracza wysokość renty, ustalonej w §§ 6 i 7, i o ile osobom tym przysługuje przy wymiarze rent, względnie emerytur, wpływ nie mniejszy, jak ubezpieczonym według niniejszej ustawy.

Cel ubezpieczenia. Rozciągłość i obliczenie wynagrodzenia szkody.

§ 5. Cel ubezpieczenia przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w przedsiębiorstwie, stanowi określone niniejszą ustawą wynagrodzenie szkody, która powstaje przez uszkodzenie ciała lub przez śmierć ubezpieczonego.

Za równe wypadkom, zdarzającym się w przedsiębiorstwie, należy uważać te wypadki, które zdarzają się przy takich domowych lub innych zatrudnieniach, do których ubezpieczony obok zajęcia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia i podczas jego trwania zostanie użyty przez przedsiębiorcę lub w jego imieniu albo przez jakiegoś zwierzchnika w stosunku pracy.

Tak samo należy uważać za równe wypadkom, zdarzającym się w przedsiębiorstwie, te wypadki, które zdarzają się w drodze, z mieszkania do pracy albo z pracy do mieszkania, o ile ta droga nie doznała żadnej przerwy, uzasadnionej własnym interesem ubezpieczonego lub jakiejś innej przerwy, która nie stoi w związku ze stosunkiem pracy.

§ 6. W razie uszkodzenia ciała wynagrodzenie szkody ma stanowić renta, którą należy przyznać uszkodzonemu od początku piątego tygodnia po wypadku, na czas trwania niezdolności zarobkowania.

Celem obliczenia renty stwierdza się przedewszystkiem zarobek, jaki uszkodzony pobrał w ciągu ostatniego roku swego zatrudnienia w przedsiębiorstwie, w którym się wypadek zdarzył. Jeżeli uszkodzony zatrudniony był w przedsiębiorstwie nie przez cały rok, licząc wstecz od wypadku, miarodajny dla obliczenia renty jest ten zarobek, jaki w ciągu tego samego czasu pobrał przeciętnie robotnicy tej samej kategorii w tem samem przedsiębiorstwie lub w sąsiednich przedsiębiorstwach tego samego rodzaju.

Jeżeli przedsiębiorstwo stosownie do jego natury bywa w ruchu nie przez cały rok, lecz tylko przez pewien czas, to wówczas uwzględnia się przy obliczaniu przeciętnego dziennego zarobku tylko liczbę dni pracy w czasie ruchu.

Przypadkowych przerw ruchu nie uwzględnia się.

Przeciętny zarobek dzienny trzysta razy wzięty, uważa się za zarobek roczny.

Roczny zarobek uczniów, wolontariuszów, praktykantów i innych osób, które z powodu nieukończonego jeszcze wykształcenia nie otrzymują żadnego wynagrodzenia lub tylko niepełne, należy ustalić w wysokości, równającej się najniższemu rocznemu zarobkowi pełne wynagrodzenie pobierających robotników lub urzędników tego zatrudnienia, w którym odbywa się kształcenie. Zarobek krewnych i powinowatych, zajętych bezpłatnie lub z zarobkiem niższym od przeciętnego, oraz zarobek więźniów wymierzyć należy w kwocie równej zarobkowi rocznemu robotników tej samej kategorii, zatrudnionych w danym lub sąsiednim podobnym przedsiębiorstwie.

Renta wynosi:

a) w razie zupełnej niezdolności zarobkowania i na czas jej trwania dwie trzecie rocznego zarobku;

b) w razie częściowej niezdolności zarobkowania i na czas jej trwania część renty, określonej pod a), która należy ustalić podług stopnia zmniejszenia się zdolności zarobkowania.

Pełną rentę jako rentę ozdrowieńców można przyznać przejściowo także takim uszkodzonym, którzy już nie są zupełnie niezdolni do zarobkowania, wówczas, jeżeli uszkodzony potrzebuje niezwyklego oszczędzania siebie celem zupełnego odzyskania swej zdolności zarobkowania lub poprawy swego stanu zdrowia.

Jak długo uszkodzony po ukończeniu leczenia jest z powodu skutków wypadku do tego stopnia bezradny, że potrzebuje stale obcej opieki i pielęgnacji, należy rentę podnieść do 1 i pół-krotnej wysokości pełnej renty.

Uszkodzony nie ma prawa do wynagrodzenia mu szkody, jeżeli zdarzenie, powodujące szkodę, spowodził sam rozmyślnie lub przy popełnieniu jakiejś zbrodni, stwierdzonej w drodze sądowo-karnej.

§ 7. W razie śmierci wskutek wypadku w przedsiębiorstwie wynagrodzenie szkody, prócz świadczeń, które według § 6, należą się ewentualnie uszkodzonemu za czas przed śmiercią, mają stanowić:

1. koszty pogrzebu, które wymierzyć należy stosownie do zwyczajów miejscowych, jednak w kwocie, wynoszącej najwyżej $\frac{2}{3}$ zarobku miesięcznego;

2. renta, którą należy przyznać począwszy od dnia śmierci pozostałej rodzinie zabitego, dla obliczenia której miarodajne są postanowienia § 6, ustęp 2, do 6.

Renta ta wynosi:

a) dla wdowy po zabitym aż do jej śmierci lub ponownego wyjścia za mąż 20 procent; dla wdowca, jeżeli i jak

długo jest niezdolny do zarobkowania, 20 procent; dla każdego pozostałego ślubnego lub legitymowanego dziecka aż do ukończenia 15 roku życia 15 procent, a jeżeli ono utraciło lub traci także i drugiego rodzica, 20 procent rocznego zarobku; dla każdego nieślubnego dziecka zabitej osoby żeńskiej albo osoby męskiej, jeżeli ojcostwo jej zostało już za życia sądownie ustalone lub pozasądowo uznane, albo, gdyby dziecko urodziło się dopiero po śmierci uszkodzonego, jeżeli ojcostwo zostanie sądownie ustalone: aż do ukończenia 15 roku życia 15 procent rocznego zarobku. Renty wdowy lub wdowca i dzieci nie mogą przekroczyć razem dwóci trzecich rocznego zarobku; jeżeli powyższe składniki dają w sumie wyższą kwotę, wówczas zmniejsza się stosunkowo poszczególne renty;

b) dla wstępnych, wnuków i rodzeństwa zmarłego, jeżeli on przyczyniał się istotnie do ich utrzymania, a mianowicie dla wstępnych aż do ich śmierci lub do ustania niedostatku dla wnuków i rodzeństwa aż do ukończenia 15 roku życia, 20 procent rocznego zarobku, Kwota ta nie może być przekroczoną z powodu istnienia większej liczby uprawnionych, a w przypadku takim należy się pierwszeństwo rodzicom przed dziadkami, a tym przed rodzeństwem, następnie rodzicom przed wnukami, a tym przed rodzeństwem.

Renty dzieci, wnuków i rodzeństwa, o ile one w chwili ukończenia 15 roku życia dotknięte są jakąś fizyczną lub umysłową ułomnością, która czyni je zupełnie niezdolnymi do zarobkowania, należy przyznać i nadać, a mianowicie na czas niezdolności zarobkowania.

Jeżeli uprawnieni rodzaju, określonego pod a), schodzą się z uprawnionymi, którzy są określeni pod b), wówczas ostatnim przysługuje roszczenie tylko o tyle, o ile dla pierwszych nie przyjęto renty w najwyższej kwocie, oznaczonej pod a).

W razie ponownego wyjścia za mąż otrzymuje wdowa potrójną kwotę rocznej renty jako odprawę.

Jeżeli uszkodzona osoba zawarła małżeństwo dopiero po wypadku, wówczas po jej śmierci nie przysługuje żadne roszczenie wdowie lub wdowcowi i dzieciom, pochodzącym z takiego małżeństwa. Także dzieciom nieślubnym, spłodzonym dopiero po wypadku, oraz małżonkowi, jeżeli on ze śmiertelnie uszkodzonym jest z własnej winy sądownie rozwiedziony nie przysługuje żadne roszczenie.

Jeżeli mąż zabitej wskutek wypadku bez ustawowego powodu nie mieszkał wspólnie i uchylał się od swego obo-

wiązku utrzymywania dzieci, wówczas Zakład może rentę, należącą się mu według postanowień niniejszej ustawy, przyznać dzieciom.

Jeżeli wskutek śmiertelnego uszkodzenia kilku osób przy jednym zdarzeniu wypadkowym zaistnieje dla jednej osoby roszczenie do kilku rent, wówczas należy się zawsze tylko jedna, a mianowicie najwyższa renta z rent, wchodzących w rachubę.

§ 8. Za pensję lub płacę w rozumieniu niniejszej ustawy uważa się także tantjemy i pobory w naturze. Wartość tych ostatnich należy obliczać według przeciętnych cen miejscowych.

Zakład ubezpieczenia. Jego członkowie i zarząd.

§ 9. Ubezpieczenie, przewidziane w § 1, następuje przez Zakład ubezpieczenia od wypadków, którego siedzibę oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej.

W poszczególnych okręgach administracyjnych Zakład ubezpieczenia od wypadków może otwierać swe oddziały. Zakres działania poszczególnych oddziałów oraz stosunek ich do Zakładu ubezpieczenia od wypadków określa statut Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Minister Pracy i Opieki Społecznej może polecić Zakładowi ubezpieczenia od wypadków otwarcie swego oddziału w pewnym, ściśle określonym okręgu administracyjnym.

Zakład ubezpieczenia od wypadków oraz jego oddziały podlegają nadzorowi Władzy państwowej w myśl postanowień przepisów o zakładach ubezpieczenia, oraz przepisów, w ustawie niniejszej zawartych.

Urzednicy Zakładu ubezpieczenia doznają tej samej ochrony prawnej, co urzednicy państwowi.

Od płatnych urzedników Zakładu ubezpieczenia należy odebrać przysięgę służbową. Podlegają oni władzy dyscyplinarnej Zarządu. Do mianowania i oddalania urzednika kierującego, tudzież technika ubezpieczenia potrzebne jest zatwierdzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

§ 10. Członkami Zakładu ubezpieczenia, określonego w § 9, są przedsiębiorcy przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, znajdujących się w okręgu Zakładu, oraz zatrudnieni w nich i w § 1 określeni, robotnicy i urzednicy.

§ 11. Za przedsiębiorcę przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, uważa się tego, na czuj rachunek wykonywane jest przedsiębiorstwo, bez względu

na to, czy praca wykonywana jest narzędziami przedsiębiorcy czy też narzędziami osób, wykonujących ją.

Za przedsiębiorcę przedsiębiorstw budowlanych, wymienionych w ustępie 2, § 1, uważany jest przemysłowiec, posiadający upoważnienie władzy przemysłowej do wykonywania przemysłu budowlanego. O ile roboty budowlane wykonuje osoba, nie mająca uprawnień władzy przemysł., to tak wykonujący budowę, osobiście od wypadków nie ubezpieczony, jakoteż właściciel budowy odpowiadają solidarnie za wniesienie opłat, należnych Zakładowi ubezpieczenia od wypadków. Za wykonującego budowę, osobiście od wypadków nieubezpieczonego, uważać należy tylko taką osobę, która nie bierze udziału w pracy ręcznej, sama zaś dysponuje jedynie budowę.

Za przedsiębiorcę motorów, używanych tylko przemijająco w przedsiębiorstwach, określonych w § 1, ustęp 3, punkt 2, nie należących do urzędzenia przedsiębiorstwa, uważa się, o ile chodzi o robotników i urzedników, zagrożonych tym ruchem maszynowym, właściciela motoru.

§ 12. Zarząd Zakładu ubezpieczenia, który w myśl § 9, ma być powołany, do którego należy sprawowanie wszystkich czynności i reprezentowanie Zakładu, zorganizować należy jako kolegium w ten sposób, że składać się będzie z parzystej liczby członków, z których połowę stanowią reprezentanci przedsiębiorstw, połowę reprezentanci ubezpieczonych. Zarząd wybiera ze swego grona przewodniczącego, którego zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej, oraz jego zastępcę.

Minister Pracy i Opieki Społecznej ma prawo rozwiązać Zarząd Zakładu ubezpieczenia i poruczyć tymczasowo zawiadawcy kierownictwo i przedstawicielstwo Zakładu. Minister obowiązany jest jednak wydać w ciągu czterech tygodni po rozwiązaniu potrzebne zarządzenia dla ponownego ukonstytuowania Zarządu.

Statut Zakładu ubezpieczenia.

§ 13. Dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków należy opracować statut. Statut ten winien zawierać szczegółowe postanowienia co do prawa wyborów i wybieralności członków, jakoteż co do wyboru wzmiankowanych w § 12 reprezentantów przedsiębiorców i ubezpieczonych, tudzież co do okresów wnoszenia opłat. Statut, jakoteż

wszelkie późniejsze zmiany statutu, potrzebują do swej ważności zatwierdzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Statut winien także zawierać potrzebne postanowienia o formie i treści doniesień oraz obliczeń i wykazów, jakich przedsiębiorcy według niniejszej ustawy mają dostarczać Zakładowi ubezpieczenia, tudzież o tem, w jaki sposób te doniesienia, obliczenia i wykazy mają dojść do Zakładu ubezpieczenia.

Kategorie niebezpieczeństwa.

§ 14. Wszystkie przedsiębiorstwa, znajdujące się na obszarze na którym niniejsza obowiązuje, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, przydziela się do kategorii niebezpieczeństwa.

Stosunek, w jakim przedsiębiorstwa, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, pozostają do siebie ze względu na przeciętny stopień ich niebezpieczeństwa z powodu wypadku, ustalony cyfrowo w ten sposób, że dla najmniejbezpieczniejszych przedsiębiorstw przyjmuje się przeciętny stopień, równający się 100 i do niego przystosuje się odsetkowo przeciętny stopień wszystkich innych przedsiębiorstw.

Na podstawie tego ustosunkowania dokona się zaliczenia przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, do poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa w ten sposób, że każda kategoria niebezpieczeństwa obejmować będzie kilka, liczbowo bezpośrednio po sobie następujących, klas procentowych.

Przydzielenie przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, do kategorii niebezpieczeństwa i ustalenie klas procentowych każdej kategorii niebezpieczeństwa, nastąpi rozporządzeniem na podstawie wyników statystyki wypadków.

Zaliczania przedsiębiorstw, należących do pewnej kategorii niebezpieczeństwa, do poszczególnych klas procentowych tej kategorii Zakład ubezpieczenia dokona stosownie do niebezpieczeństwa wypadku w poszczególnych przedsiębiorstwach, a mianowicie z uwzględnieniem urzędzeń, istniejących w nich celem zapobieżenia wypadkom. Kategorie niebezpieczeństwa i klasy procentowe, ustanowione w nich, poda się do wiadomości publicznej wraz z wykazem gałęzi przemysłu i rodzajów przedsiębiorstw, należących do każdej kategorii niebezpieczeństwa.

Przydzielenie do kategorii niebezpieczeństwa i ustalenie klas procentowych należy co pięć lat poddać rewizji na podstawie doświadczeń, poczynionych w Zakładzie ubezpieczenia, określonym w § 9. Rewizja ta ma się odbyć w piątym roku odnośnego okresu w ten sposób, ażeby zmiany, wskutek niej zarządzone, mogły wejść w życie od początku szóstego roku.

Pierwszej jednak rewizji należy dokonać już wcześniej, jeżeli wystarczą doświadczenia, zebrane do tego czasu.

Kapitał rezerwowy.

§ 15. W Zakładzie ubezpieczenia, urządzonym według niniejszej ustawy, należy użyć corocznie na utworzenie kapitału rezerwowego pewnej kwoty, której wysokość ustali Minister Pracy i Opieki Społecznej. Na ten sam cel należy także przełać nadwyżki z obrotu Zakładu.

Kapitał rezerwowy nie może w żadnym wypadku wynosić więcej, jak dziesięć odsetek kapitału, potrzebnego na pokrycie zobowiązań Zakładu ubezpieczenia.

Kapitały rezerwowe przeznacza się na pokrycie niedoborów, które okażą się przy układaniu rocznego bilansu z porównania sumy zobowiązań Zakładu, obliczonych według zasad techniczno-asekuracyjnych, z aktywami, przeznaczonymi na pokrycie tych zobowiązań.

Kapitałowe pokrycie. Opłaty za ubezpieczenie.

§ 16. Na pokrycie wynagrodzeń, które Zakład ubezpieczenia ma wypłacać podług §§ 6 i 7 i kosztów administracyjnych oraz kwoty, której według § 15 należy użyć na utworzenie kapitału rezerwowego, obliczone według zasad techniczno-asekuracyjnych, zbiera się kapitał z opłat, które członkowie winni uiszczać stosownie do zarobku, jaki pobierają ubezpieczeni (opłaty za ubezpieczenie). Dla osób, określonych w ustępie 6, § 6, należy wziąć w rachubę zarobek, miarodajny dla wysokości ich ubezpieczenia.

Opłaty za ubezpieczenie wymierza się według taryfy, którą Zakład ubezpieczenia winien ułożyć a Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej zatwierdzić. Taryfę należy ułożyć na podstawie zasadniczej opłaty, którą wypośredkuje

się, jako potrzebną od każdej klasy niebezpieczeństwa i każdej marki zarobku.

Na pierwszy rok czynności ustanowi się taryfę rozporządzeniem.

Minister Pracy i Opieki Społecznej jest upoważniony na podstawie wyniku rocznego obrotu Zakładu ubezpieczenia zarządzić podwyższenie lub zmniejszenie jego taryfy.

§ 17. Taryfowe opłaty za ubezpieczenie obciążają samego przedsiębiorcę przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia.

Ujęcie przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia oraz ich zaliczanie.

§ 18. Przedsiębiorcy (§ 11) są obowiązani donieść Zakładowi ubezpieczenia o każdym istniejącym przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, w czasie, który Minister Pracy i Opieki Społecznej ustanowi rozporządzeniem, a o każdym, po upływie tego terminu nowo rozpoczętym, przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, najpóźniej w przeciągu 14 dni, podając cel i rodzaj przedsiębiorstwa, ilość osób, w niem zatrudnionych, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, sumę rocznych zarobków, miarodajnych przy ubezpieczeniu tych osób (§ 6, ustępy 5, 6). Przy przedsiębiorstwach, nowo rozpoczętych, podać należy w doniesieniu także dzień otwarcia przedsiębiorstwa.

Także Władze administracyjne I. instancji i inspektorzy pracy winni donosić Zakładowi ubezpieczenia o przedsiębiorstwach, obowiązkowi ubezpieczenia podlegających, w ich okręgu istniejących lub nowo rozpoczynanych.

Po otrzymaniu takiego doniesienia lub uwiadomienia Zarząd Zakładu ubezpieczenia winien orzec, czy przedsiębiorstwo rzeczywiście podlega obowiązkowi ubezpieczenia a jeżeli tak, do której kategorii niebezpieczeństwa i do jakiej klasy procentowej tej kategorii niebezpieczeństwa należy je zaliczyć. O tem orzeczeniu, podając równocześnie taryfę, należy uwiadomić przedsiębiorcę. Ten ostatni ma prawo wnieść zarzuty przeciw temu orzeczeniu w ciągu czternastu dni po doręczeniu do Władzy administracyjnej II instancji, w okręgu której jest siedziba przedsiębiorstwa. Władza administracyjna II. instancji, po wezwaniu Zakładu ubezpieczenia do oświadczenia się na treść zarzutów i po przeprowadzeniu ewentualnie potrzebnych jeszcze dochodzeń,

orzeka z zastrzeżeniem dalszego toku instancji do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Do wniesienia opisanych zarzutów przeciw orzeczeniu Zakładu ubezpieczenia jest uprawniona także osoba, sprawująca nadzór państwowy nad Zakładem.

Wniesienie zarzutów nie ma skutku odraczającego.

§ 19. Przedsiębiorca (§ 11) winien donieść Zakładowi ubezpieczenia w ciągu ośmiu dni o każdej zmianie celu lub rodzaju przedsiębiorstwa, która może mieć wpływ na obowiązek ubezpieczenia, na zaliczenie do kategorii niebezpieczeństwa lub do klasy danej kategorii niebezpieczeństwa. Zakład ma orzec, czy wskutek zaszłej zmiany przedsiębiorstwo przestało podlegać obowiązkowi ubezpieczenia lub, czy należy zaliczyć je do innej kategorii niebezpieczeństwa albo do innej klasy tej samej kategorii niebezpieczeństwa.

Do orzeczenia, wydanego na podstawie tego doniesienia, i do zarzutów stosują się postanowienia § 18. ustęp 3, 4 i 5.

§ 20. Jeżeli istotnie okoliczności, wywierające wpływ na zaliczenie przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, do pewnej kategorii niebezpieczeństwa lub do klasy danej kategorii niebezpieczeństwa, dojdą do wiadomości Zakładu ubezpieczenia dopiero po wydaniu jednego z orzeczeń, określonych w §§ 18 i 19, Zakład jest uprawniony orzec po wysłuchaniu przedsiębiorcy, że od chwili tego orzeczenia zalicza się owo przedsiębiorstwo do innej kategorii niebezpieczeństwa lub do innej klasy tej samej kategorii niebezpieczeństwa.

Do tego orzeczenia i do zarzutów przeciw niemu stosują się postanowienia § 18, ustęp 3, 4 i 5.

Ustalanie i pobór opłat za ubezpieczenie.

§ 21. W ciągu 14 dni po upływie każdego statutowego okresu wnoszenia opłat, przedsiębiorcy (§ 11) winni wpłacić do Zakładu opłatę za ubezpieczenie, dołączając obliczenie wysokości opłaty za ubezpieczenie za ubiegły okres wnoszenia opłat.

§ 22. Uchylony ust. z 21/8 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, 1

§ 23. Zakład ubezpieczenia sprawdza, czy obliczenia wysokości opłat za ubezpieczenie za ubiegły okres wnoszenia opłat (§ 21), wniesione przez przedsiębiorców, są należyte.

W tym celu jest uprawniony zlecić osobom upoważnionym przejrzenie na miejscu tych zapisków przedsiębiorstwa, które są potrzebne do stwierdzenia poborów osób ubezpieczonych.

Przedsiębiorcy są obowiązani dać te zapiski do przejrzenia legitymowanym zastępcom Zakładu ubezpieczenia. Na podstawie dokonanego sprawdzenia, usłała się opłaty za ubezpieczenie za ubiegły okres wnoszenia opłat.

Jeżeli przedsiębiorca nie dopełni w należyтым czasie, ciążyącej na nim w myśl § 21, powinności przedłożenia powyższego obliczenia, Zakład winien ustalić z urzędu opłatę za ubezpieczenie za ubiegły okres wnoszenia opłat. Także i w tym przypadku ma on prawo przejrzenia, wyżej określonych, zapisków przedsiębiorcy, a ten ostatni powinien dopełnić obowiązkowo przedłożenia ich.

O wyniku ustalenia należy uwiadomić przedsiębiorcę. Równocześnie należy wydać stosowne polecenie co do ewentualnej dopłaty lub zwrotu.

Przedsiębiorca ma prawo wnieść zarzuty przeciw ustaleniu opłaty za ubezpieczenie w ciągu 14 dni po dokonaniu uwiadomieniu do Władzy administracyjnej II. instancji. Władza ta winna wezwać Zakład ubezpieczenia do oświadczenia się na treść zarzutów i przeprowadzić ewentualnie potrzebne jeszcze dochodzenia; następnie orzeka ona z zastrzeżeniem da'szego toku instancji do Min. Pracy i Opieki Społecznej.

Do wniesienia opisanych zarzutów przeciw ustaleniu opłaty za ubezpieczenie jest uprawniona także osoba, sprawująca nadzór państwowy nad Zakładem ubezpieczenia.

Wniesienie zarzutów nie ma skutku odraczającego.

§ 24. Od osób, którym Zakład ubezpieczenia poru-
cza przejrzenie w myśl § 23 zapisków przedsiębiorcy, należy odebrać przysięgę służbową a zwłaszcza zobowiązać je do zachowywania w tajemnicy stanu interesów i stosunków przedsiębiorstwa, które dojdą do ich wiadomości.

Osobom tym nie wolno przyjmować za te swoje czynności jakiegokolwiek wynagrodzenia ani od przedsiębiorców ani od ubezpieczonych, a ofiarowanej im przez nich gościnny winni nie przyjmując.

Władzom skarbowym nie wolno w żadnym wypadku korzystać z usług tych osób i samego Zakładu ubezpieczenia.

§ 25. Jeżeli doniesienia, przepisane w § 18, wcale nie zrobiono albo zrobiono je nie w należyтым czasie i jeżeli Zakład ubezpieczenia wskutek tego dopiero w terminie

spóźnionym dowiaduje się o istnieniu przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, każdy przedsiębiorca, który powyższego doniesienia nie zrobił lub zrobił je nie w należyтым czasie, winien sam ponosić opłaty za ubezpieczenie za okresy wnoszenia opłat, które upłynęły podczas trwania jego przedsiębiorstwa, aż do chwili, w której Zakład ubezpieczenia dowiedział się o istnieniu tego przedsiębiorstwa.

Do ustalenia zaległych opłat za ubezpieczenie i do zarzutów przeciw temu ustaleniu, stosują się postanowienia § 23 ustęp 2 do 6.

Doręczenie orzeczeń, wydanych na podstawie §§ 18, 19, 20, 23 i 25, odbywa się zasadniczo za pośrednictwem poczty. W tym przedmiocie mają zastosowanie odnośne przepisy postępowania cywilnego. Ponadto może także Zakład odnieść się do władzy administracyjnej lub do zarządu gminy z prośbą o zarządzenie doręczenia orzeczenia adresatowi.

§ 26. Zaległe opłaty za ubezpieczenie egzekwuje się w drodze administracyjnej.

§ 27. W razie zaniechania przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, przedsiębiorca (§ 11) winien donieść o tem w ciągu ośmiu dni Zakładowi ubezpieczenia. Równocześnie z tem doniesieniem należy, dołączając obliczenie (§ 21), wpłacić do Zakładu opłatę za ubezpieczenie za czas od ostatniego statutowego ubiegłego okresu wnoszenia opłat.

Zwiedzanie przedsiębiorstw.

§ 28. Zakład ubezpieczenia od wypadków ma prawo wystosować wezwanie do inspektora pracy, aby zwiedził przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia.

Inspektor pracy przedłoży Zakładowi ubezpieczenia od wypadków sprawozdanie z spostrzeżeń, przez siebie poczynionych. Zakład, na podstawie tego sprawozdania może postawić wniosek, o wydanie pewnych poleceń co do zarządzeń, które przedsiębiorca winien zaprowadzić, celem zapobieżenia wypadkom.

Obowiązek donoszenia o wypadkach.

§ 29. O każdym wypadku, zaszłym w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, wskutek

którego osoby, tamże zatrudnione, poniosły śmierć lub uszkodzenie ciała, które spowodowało śmierć lub niezdolność do pracy, najmniej 3 dni trwającą, winien przedsiębiorca lub ten, kto w chwili wypadku miał kierować przedsiębiorstwem, wnieść najpóźniej w dni 5 po wypadku do władzy administracyjnej I. instancji doniesienie pisemne w 4 egzemplarzach.

Formę i treść tego doniesienia ustanowi osobne rozporządzenie.

§ 30. Jeden egzemplarz otrzymanego doniesienia o wypadku winna władza administracyjna przelać bezzwłocznie Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, drugi egzemplarz powinien być doręczony właściwemu inspektorowi pracy, trzeci należy doręczyć właściwej kasie chorych.

Ustalanie roszczeń o wynagrodzenie szkody.

§ 31. Gdy nadejdzie doniesienie o wypadku, wskutek którego osoba ubezpieczona poniosła śmierć lub takie uszkodzenie ciała, które spowodowało śmierć lub niezdolność do zarobkowania, dłużej, niż 4 tygodnie trwającą, władza administracyjna winna przez stosowne dochodzenia jak najrychlej stwierdzić następujące szczegóły:

- 1) powód i rodzaj wypadku,
- 2) osoby, które poniosły śmierć lub doznały uszkodzeń ciała,
- 3) zarobek tychże,
- 4) rodzaj uszkodzeń ciała,
- 5) miejsce pobytu osób uszkodzonych,
- 6) osoby pozostałe po zabitych przy wypadku, które według § 7 mają prawo żądania wynagrodzenia szkody.

O wdrożeniu dochodzeń wypadkowych winna władza administracyjna, przeprowadzająca dochodzenia, zawiadomić Zakład ubezpieczenia od wypadków, który może brać udział w dochodzeniach przez swego delegata. Władza administracyjna zawiadamia również o terminie dochodzeń wypadkowych inspektora pracy, który może wziąć udział w przeprowadzeniu dochodzeń osobiście lub przez delegata. O wyniku dochodzeń należy zawiadomić Zakład ubezpieczenia oraz inspektora pracy. Koszty dochodzeń, jakoteż koszty rzeczoznawców, ponosi Zakład ubezpieczenia od wypadków.

Statut Zakładu może przewidzieć przeprowadzenie dochodzeń wypadkowych także bez współdziałania władzy administracyjnej.

§ 32. Władze gminne są obowiązane współdziałać przy dochodzeniu istotnych okoliczności, mających znaczenie dla ustalenia uprawnień do wynagrodzenia szkody i wysokości tych wynagrodzeń.

§ 33. Jeżeli ubezpieczone osoby poniosą śmierć wskutek wypadku, Zakład ubezpieczenia winien dokonać ustalenia wynagrodzenia szkody, jakie należy wypłacić w myśl § 7, zaraz po ukończeniu dochodzeń (§ 31), albo, w razie gdy śmierć dopiero później nastąpi, skoro tylko o niej się dowie.

Jeżeli ubezpieczone osoby doznały wskutek wypadku uszkodzenia ciała, należy po upływie czterech tygodni od wypadku dokonać ustalenia renty, należącej się w myśl § 6., dla tych osób uszkodzonych, które w tym czasie są jeszcze całkowicie lub częściowo niezdolne do zarobkowania.

Dla tych uszkodzonych osób, które po upływie czterech tygodni leczą się jeszcze celem uzdrowienia doznanych uszkodzeń, należy poprzestać na ustaleniu przedewszystkiem kwoty renty, jaką ma się płacić aż do ukończenia leczenia zresztą zaś dokonać ustalenie renty dopiero po ukończeniu leczenia.

§ 34. Domagający się wynagrodzenia szkody, dla których nie ustalono tego wynagrodzenia z urzędu, winni swoje roszczenie, unikając jego utraty, zgłosić u Zakładu ubezpieczenia przed upływem roku od wypadku.

Jeżeli zgłoszone roszczenie do wynagrodzenia szkody, uznano za uzasadnione, należy natychmiast ustalić wysokość tego wynagrodzenia; w przeciwnym razie należy odrzucić roszczenie do wynagrodzenia szkody.

§ 35. Przedsiębiorcy są obowiązani dostarczyć Zakładowi ubezpieczenia na żądanie w ciągu ośmiu dni tych wykazów płac i pensji osób, zabitych i uszkodzonych, jakoteż zatrudnionych w ich przedsiębiorstwach, jakich potrzeba dla obliczenia zarobku według § 6, ustęp 2 do 6.

§ 36. O ustaleniu wynagrodzenia szkody, przyznanego z urzędu lub wskutek zgłoszenia się osób, domagających się tego wynagrodzenia, Zakład ubezpieczenia winien wydać uprawnionemu do wynagrodzenia rezolucję pisemną, z której winna być widoczna wysokość przyznanego wynagrodzenia szkody i sposób jego obliczenia. Przy wynagrodzeniach szkody dla uszkodzonych, którzy stali się niezdolnymi do zarobkowania, należy podać zwłaszcza, czy przyjęto całkowitą czy częściową niezdolność do zarobkowania a w tym ostatnim razie, w jakim stopniu.

Odmowy roszczenia do wynagrodzenia szkody dokonąć należy tak samo pisemną rezolucją, której odpis przesyła Zakład ubezpieczenia od wypadków inspektorowi pracy, oraz właściwej kasie chorych.

Do sposobu doręczenia wspomnianych rezolucji ma zastosowanie postanowienie § 25, ustęp 3.

Wypłata naieżytości z tytułu wynagrodzenia szkody.

§ 37. Koszty pogrzebu (§ 7 punkt 1) należy wypłacać w ciągu tygodnia po ich ustaleniu.

Renty uszkodzonych i pozostałych rodzin należy wypłacać w ratach miesięcznych, z góry za przedłożeniem potwierdzenia życia.

Statut winien zawierać stosowne przepisy, co do wymogów potwierdzenia życia, jakoteż co do sposobu wypłaty rent i kosztów pogrzebu.

Renty dla więźniów stwierdza się według §§ 29 do 35 i wymierza według §§ 6 i 7; spoczywają one jednakoż aż do czasu uwolnienia poszkodowanego z więzienia skutkiem ukończenia kary, skutkiem amnestji lub z innych przyczyn względnie aż po śmierci poszkodowanego więźnia.

Sąd rozjemczy.

§ 38. Dla Zakładu ubezpieczenia, zaprowadzonego w myśl ustawy niniejszej, ustanowione będą sądy rozjemcze, wyłącznie właśnie do orzekania o roszczeniach do wynagrodzenia szkody, przeciw Zakładowi ubezpieczenia podnoszonych, a przez tenże nie uznanych.

Siedzibę sądów rozjemczych oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości po wysłuchaniu opinji Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Sąd rozjemczy składa się ze stałego przewodniczącego, czterech asesorów i potrzebnych zastępców. Przewodniczącego i jego zastępcę mianuje Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej z grona państwowych urzędników sędziowskich. Z pomiędzy asesorów Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z interesowanymi Ministrami powołuje do sądu rozjemczego na określony czas dwóch, jakoteż ich zastępców, którzy wszyscy muszą być osobami, posiadającymi jakieś zawodowe wykształcenie. Jednego asesora i jego

zastępcę wybierają przedsiębiorcy, uodlegający obowiązku ubezpieczenia, ostatniego asesora i jego zastępcę ubezpieczeni, równocześnie z wyborem do Zarządu (§ 12), a mianowicie na czas, przypadający na przeciąg jego urzędowania. Zden członek sądu rozjemczego nie może należeć do Zarządu Zakładu ubezpieczenia ani zostawać w jego służbie.

Osobne rozporządzenie unormuje zresztą skład sądu rozjemczego, postępowanie przed nim, jakoteż ewentualne wynagrodzenie sędziów rozjemczych. Koszty, połączone z urzędzeniem i czynnościami sądu rozjemczego ponosi Zakład ubezpieczenia.

Srodki prawne lub skargi przeciw wyrokowi sądu rozjemczego są niedopuszczalne.

Do wykonania wyroku sądu rozjemczego albo ugody, zawartej przed sądem rozjemczym, powołany jest właściwy sąd dłużnika.

Roszczeń do wynagrodzenia szkody przeciw Zakładowi ubezpieczenia należy, unikając ich utraty, dochodzić skargą przed sądem rozjemczym przed upływem roku od doręczenia skarżącemu rezolucji, określonej w § 36.

Zmiany w podstawach roszczenia o wynagrodzenie szkody.

§ 39. Jeżeli w stosunkach, miarodajnych dla ustalenia wynagrodzenia szkody, zajdzie istotna zmiana, Zakład ubezpieczenia może na wniosek lub z urzędu dokonać innego jego ustalenia.

Jeżeli uszkodzony na ciele, dla którego ustalono wynagrodzenie szkody na podstawie § 6, zmarł wskutek uszkodzenia, wówczas roszczenie o przyznanie wynagrodzenia szkody pozostałej rodzinie, o ile ustalenia jego nie dokonano z urzędu, musi się celem uniknięcia jego utraty, zgłosić w Zakładzie ubezpieczenia przed upływem roku od śmierci uszkodzonego.

Podwyższenia ustalonej renty można żądać tylko za czas od zgłoszenia wyższego roszczenia.

Zmniejszenie lub zastanowienie ustalonej renty obowiązuje od dnia, w którym rezolucję (§ 35), orzekającą o tem, doręczono uprawnionemu do wynagrodzenia szkody. Skarga, wniesiona przeciw temu orzeczeniu do Sądu rozjemczego (§ 38), nie ma skutku odraczającego.

Zresztą do postępowania w powyższych przypadkach stosują się analogicznie §§ 32, 34, ustęp 2, 35, 35 i 38.

§ 40. Jeżeli robotnik lub urzędnik, dotknięty wypadkiem w przedsiębiorstwie, któremu w myśl § 6, ustęp 7

lit. a, przyznano rentę w wysokości 60 proc. rocznego zarobku¹⁾, u swego dotychczasowego lub u innego pracodawcy wstąpi na nowo do pracy, odpowiedniej stanowi jego zdrowia, wówczas ze względu na płacę lub pensję, za to mu przyrzeczoną, może nastąpić w myśl § 39, ustęp 1, czasowe, całkowite lub częściowe wstrzymanie przyznanej mu renty. Jeżeli w takim przypadku płaca lub pensja, przyrzeczona takiemu robotnikowi lub urzędnikowi, wynosi co najmniej 80 proc. rocznego zarobku, przyjętego za podstawę obliczenia renty, Zakład ubezpieczenia winien zwrócić obecnemu pracodawcy przez czas nowego stosunku służbowego połowę kwoty, oszczędzonej przez całkowite lub częściowe wstrzymanie renty.

Zrzeczenie się renty z tytułu wynagrodzenia szkody.

§ 41. Umowa, zawarta pomiędzy Zakładem ubezpieczenia a uprawnionym do pobierania renty, mocą której, za zrzeczeniem się renty lub jej części, ma się wypłacić w kapitale całkowitą lub częściową wartość renty w danym czasie, obowiązuje prawnie tylko wtedy, jeżeli na zawarcie tej umowy zgodziła się gmina, obowiązana do zapotrzenia uprawnionego w razie jego zubożenia.

Cudzoziemcy, uprawnieni do poboru wynagrodzenia szkody.

§ 42. Cudzoziemiec, przebywający w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, traktowany będzie na równi z obywatelem polskim, o ile obywatelem polskim w państwie ojczystem cudzoziemca na podstawie tam obowiązujących ustaw o ubezpieczeniu przysługują jednakowe prawa z obywatelami danego państwa.

Jeśli cudzoziemiec opuści granicę Rzpltej Polskiej, pobiera nadal rentę, o ile ma zastosowanie zasada wzajemności względem obywateli polskich, w przeciwnym razie renta spoczywa.

Niedopuszczalność egzekucji na należnościach z tytułu wynagrodzenia szkody.

§ 43. Pretensje przeciw Zakładowi ubezpieczenia, przysługujące uprawnionemu do wynagrodzenia szkody na pod-

stawie niniejszej ustawy, nie podlegają ani egzekucji ani środkom zabezpieczenia. Wyjątek od tego stanowią tylko ustawowe pretensje przeciw uprawnionemu do wynagrodzenia szkody o świadczenia na utrzymanie.

Jak egzekucja i środki zabezpieczenia są niedopuszczalne, tak samo nie ma prawnego skutku i wszelkie rozporządzenie wyżej określonymi pretensjami, przysługującym uprawnionemu do wynagrodzenia szkody, w drodze cesji, przekazu, zastawu lub innej czynności prawnej.

Wykluczenie umów.

§ 44. Zakład ubezpieczenia nie ma prawa w umowach (regulaminach) wykluczać lub ograniczać z góry dla swojej korzyści stosowanie postanowień niniejszej ustawy. Postanowienia umowy, sprzeciwiające się temu zakazowi, nie mają prawnego skutku.

Odowiedzialność przedsiębiorców i trzecich osób za wypadki.

§ 45. Przedsiębiorca (§ 11) jest obowiązany zwrócić Zakładowi ubezpieczenia stratę z tytułu wszelkich wynagrodzeń szkody jakie ten musi świadczyć na podstawie niniejszej ustawy, jeżeli wypadek spowodował rozmyślnie lub przez ciężkie zawinienie on sam, lub, w razie jego niezdolności do działania, jego ustawowy zastępca.

W równy sposób odpowiada spółka akcyjna, towarzystwo zarobkowe i gospodarze lub inne stowarzyszenie, jeżeli członek zarządu lub likwidator, jakoteż spółka handlowa, jeżeli spółnik, uprawniony do zastępstwa, lub likwidator spowodował wypadek rozmyślnie lub przez ciężkie zawinienie.

W przypadkach, wyżej określonych, Zakład ubezpieczenia może żądać zamiast renty jej wartości kapitałowej, którą należy obliczać według zasad, obowiązujących w gospodarce Zakładu ubezpieczenia.

Pretensja Zakładu ubezpieczenia z tytułu zwrotu przedawnia się w trzech latach, licząc od dnia wypadku.

§ 46. Ubezpieczony lub rodzina, pozostała po nim, są uprawnieni dochodzić roszczenia o wynagrodzenie szkody przeciw przedsiębiorcy tylko w tym przypadku, jeżeli wypadek spowodowała rozmyślnie jedna z osób, wymienionych w § 45 ustęp 1 i 2.

¹⁾ § 6 ust. 7 lit. a, mówi o rencie w wysokości $\frac{2}{3}$ rocznego zarobku.

W przypadku takim ogranicza się roszczenie do kwoty, o którą wynagrodzenie szkody, należące się uprawionemu według obowiązujących przepisów ustawowych, przewyższa owo, do jakiego ma on prawo według niniejszej ustawy.

§ 47. Odpowiedzialność pełnomocników lub zastępców przedsiębiorcy, jego dozorców przedsiębiorstwa lub dozorców robotników, jakoteż innych osób, które spowodowały wypadek rozmyślnie lub przez zawinienie, ocenia się według obowiązujących przepisów ustawowych.

Roszczenie o wynagrodzenie szkody, wynikające z tej odpowiedzialności, przysługuje jednak wówczas, gdy Zakład ubezpieczenia winien wynagrodzić szkodę na zasadzie niniejszej ustawy, wyłącznie Zakładowi ubezpieczenia, a ubezpieczonemu względnie rodzinie, pozostałej po nim, tylko co do tej kwoty, o którą wynagrodzenie szkody, należące się według obowiązujących przepisów ustawowych, przewyższa to, co według niniejszej ustawy Zakład ubezpieczenia ma świadczyć, jako wynagrodzenie szkody.

Nadzór państwowy.

§ 48. Nadzór państwowy nad Zakładem ubezpieczenia, urządzonym w myśl niniejszej ustawy, sprawuje Władza administracyjna II instancji, w której okręgu administracyjnym znajduje się siedziba odnośnego Zakładu ubezpieczenia i Minister Pracy i Opieki Społecznej. Minister Pracy i Opieki Społecznej jest także kompetentny do udzielania przyzpołenia państwowego w tych przypadkach, w których potrzeba go według niniejszej ustawy.

Rada przyboczna ubezpieczeniowa.

§ 49. Do wspierania Ministra Pracy i Opieki Społecznej w działalności, zastrzeżonej mu niniejszą ustawą, tworzy się ze specjalistów w dziedzinie przemysłu i przedsiębiorstw rolnych i leśnych, określonych w § 1 ustęp 3 punkt 2¹⁾, techniki przemysłowej i ubezpieczeniowej Radę przyboczną, której skład i zakres działania określi osobny regulamin, wydany w drodze rozporządzenia²⁾. Wystąpienia tej Rady przybocznej wymaga się zwłaszcza:

1) przed ustanowieniem i zmianą okręgów Zakładów ubezpieczenia, jakoteż przed złączeniem i rozdzieleniem takich Zakładów (§ 9);¹⁾

2) przed wydaniem rozporządzenia w sprawie wzoru statutu Zakładu ubezpieczenia (§ 13);

3) przed wydaniem rozporządzeń w sprawie przydziału przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, do kategorii niebezpieczeństwa i ustalenia klas procentowych w obrębie kategorii niebezpieczeństwa (§ 14);

4) przed każdym wydatkiem z wspólnego funduszu rezerwowego (§ 15);¹⁾

5) przed ustanowieniem taryfy na pierwszy rok czynności (§ 16 ustęp 3) i

6) przed zarządzeniem podwyższenia lub zniesienia taryfy Zakładu ubezpieczenia (§ 16, ustęp 4).

Współdziałanie Władz administracyjnych.

§ 50. Władze administracyjne są obowiązane czynić w miarę wykonalności zadosyć prośbom Zakładu ubezpieczenia, które ma się urządzić w myśl niniejszej ustawy. Zakłady te wspierać i przysyłać im nawet bez prośby wszelkie wiadomości, które mogłyby być ważne dla ich działalności.

Zakłady ubezpieczenia nie mają prawa korzystać z zastręstwa generalnej prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowienia karne.

§ 51. Jeżeli doniesienia z §§ 18, 19 i 27, obliczenia z §§ 21 i 27 lub wykazy z § 35, jakie ma się przedkładać Zakładowi ubezpieczenia, zawierają nieprawdziwe istotne szczegóły, przedsiębiorca, który zrobił te doniesienia albo dostarczył tych obliczeń lub wykazów, o ile nie zachodzi istota czynu, karanego według powszechnych ustaw karnych, ulega karze grzywny od dwustu do dwudziestu tys. marek polskich a w razie niemożności ściągnięcia, aresztu od jednego dnia do trzech miesięcy.

§ 52. Przedsiębiorcy, którzy we właściwym czasie nie dopełnili powinności donoszenia, dostarczania obliczeń lub wykazów albo przedłożenia zapisków, ciężącej na nich według §§ 21, 23, 27 i 35, ulegają karze grzywny do czterech tys. marek polskich, a w razie niemożności ściągnięcia aresztu, do 20 dni.

¹⁾ Wobec obecnego brzmienia powołanego §-u już niewłaściwe.

²⁾ Rozporządzenie z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 34 i z dnia 5 lipca 1907 austr. Dz. u. p. Nr. 160.

¹⁾ Wobec obecnego brzmienia powołanego §-u już niewłaściwe.

To samo tyczy się obowiązane go do zrobienia doniesienia, określonego w § 29, który nie zrobił go we właściwym czasie.

§ 53. Jeżeli przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, prowadzi nie sam przedsiębiorca, lecz jego zastępca (kierownik), należy nałożyć na tego ostatniego kary, określone w §§ 51 i 52 ustęp 1, jednak i w tym razie przedsiębiorca odpowiada za nałożone grzywny.

§ 54. Karanie przekroczeń ustawy, określonych w §§ 51 i 52, należy do Władz administracyjnych.

Grzywny wpływają do funduszu rezerwowego Zakładu ubezpieczenia.

Rekursy.

§ 55. O ile niniejsza ustawa nie przewiduje czegoś innego, należy rekursy przeciw orzeczeniom Władz administracyjnych, podlegającym tokowi instancji, wnosić w ciągu 14 dni od doręczenia orzeczenia, objętego zażaleniem, do tej Władzy, która orzekła w pierwszej instancji.

Zwolnienie od należności i opłat stemplowych.

§ 56. Wszelkie czynności i pisma urzędowe, potrzebne do uzasadnienia i rozwikłania stosunków prawnych między Zakładem ubezpieczenia z jednej strony, a przedsiębiorcami, podlegającymi obowiązkowi ubezpieczenia, lub ubezpieczonymi z drugiej strony, są wolne od należności i opłat stemplowych.

Zakład ubezpieczenia od wypadków wolny jest od podatku zarobkowego i dochodowego, księgi Zakładu wolne są od opłaty stemplowej.

Opłat za ubezpieczenie, które przedsiębiorcy mają uiszczać, nie należy włączać do podstawy opodatkowania odnośnych przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia.

Wyłączone przedsiębiorstwa. Zawodowe Zakłady ubezpieczenia.

§ 57. Jeżeli przy przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, istnieje instytucja, którego statut za przyzwoleniem państwowym ubezpiecza osoby, zatrudnione w tem przedsiębiorstwie, określone w § 1, przeciw na-

stępstwom wypadków, zdarzających się w przedsiębiorstwie, co najmniej w takim wymiarze, jak postanowienia niniejszej ustawy i jeżeli przedsiębiorca uiszcza temu instytucji co najmniej tak wysokie opłaty, jakie według niniejszej ustawy musiałby uiszczać za ubezpieczenie od wypadków, jest on uprawniony żądać, by przedsiębiorstwa nie włączać do Zakładu ubezpieczenia, które ma się urządzić w myśl § 9.

Sprawę tego żądania rozstrzyga Minister Pracy i Opieki Społecznej po uprzedniej rewizji odnośnego instytucji. Żądanie należy odrzucić, jeżeli stan majątkowy lub sposób prowadzenia instytucji nie dają pełnej gwarancji dopełnienia, ciążących na nim, zobowiązań względem ubezpieczonych.

§ 58. Jeżeli większa ilość przedsiębiorców, przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, bez względu czy znajdują się one w okręgu tego samego lub kilku Zakładów ubezpieczenia, połączy się w tym celu, by ubezpieczenie od wypadków, przepisane w niniejszej ustawie, przeprowadzać samodzielnie przed urządzenie osobnego zakładu ubezpieczenia, Minister Pracy i Opieki Społecznej, może na to pozwolić po wysłuchaniu Zakładu ubezpieczenia, jakoteż Rady przybocznej, określonej w § 49, w razie spełnienia się następujących warunków:

1) jeżeli projekt statutu, który należy przedłożyć, zawiera postanowienie, ubezpieczające osoby, zatrudnione w odnośnych przedsiębiorstwach, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w przedsiębiorstwie, co najmniej w takim wymiarze, jak postanowienia niniejszej ustawy, i pociągające je za to do opłat w wymiarze nie wyższym, niż dozwala niniejsza ustawa,

2) jeżeli wyłączenie przedsiębiorstw petentów ze związku odnośnego Zakładu ubezpieczenia nie zagraża trwałości sprawności tego ostatniego;

3) jeżeli nowy Zakład ubezpieczenia, który petenci mają założyć, rokuje pod każdym względem pełną gwarancją dopełnienia, ciążących na nim, zobowiązań względem ubezpieczonych.

Stosowne postanowienia o organizacji i wewnętrznym urządzeniu, jakoteż o sposobie prowadzenia takiego, mającego się nowo założyć Zakładu ubezpieczenia, ma zawierać jego statut, podlegający państwowemu przyzwoleniu, przyczem należy zastosować analogicznie odnośne postanowienia niniejszej ustawy. Ministrowi Pracy i Opieki

Spółecznej zastrzega się prawo zezwalać w tym względzie na wyjątki, uzasadnione szczególnymi stosunkami.

§ 59. Instytuty, określone w § 57, i Zakłady ubezpieczenia, założone w myśl § 58, podlegają państwowemu nadzorowi. Jeżeli przy późniejszej rewizji takiego instytutu, określonego w §§ 57 i 58, okaże się, że wobec swego stanu majątkowego lub sposobu prowadzenia nie daje on już pełnej gwarancji dopełnienia, ciężących na nim, zobowiązań względem ubezpieczonych, Minister Pracy i Opieki Społecznej jest uprawniony zarządzić włączenie odnosnych przedsiębiorstw do Zakładu ubezpieczenia.

W razie wypadku instytuty, określone w §§ 57 i 58, są obowiązane wypłacić niezwłocznie wartość kapitałową renty, należącej się według statutu ubezpieczonemu lub jego pozostałej rodzinie, Zakładowi ubezpieczenia, na który przechodzi tym sposobem obowiązek dalszego wypłacania tej renty. Za wypłatę odnośnej wartości kapitałowej, którą należy obliczać według zasad, obowiązujących w Zakładzie ubezpieczenia, odpowiadają odnośni przedsiębiorcy jako ręczyciele i płatnicy. Postanowienia tego ustępu nie stosują się do takich instytutów, istniejących przy przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, prowadzonym przez Państwo.

Sprawozdania Zakładów ubezpieczenia.

§ 60. Zakład ubezpieczenia, urządzony w myśl niniejszej ustawy, jest obowiązany przedłożyć Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej za każdy rok kalendarzowy sprawozdanie o wyniku statystyki wypadków, tudzież o całym toku czynności a w szczególności o stanie i lokacji swoich funduszów.

Sprawozdania te, należy corocznie podać do wiadomości Radzie Państwa w odpowiednim opracowaniu.

Stosunek do Kas zapomogowych i prywatnych Zakładów ubezpieczenia.

§ 61. Niniejsza ustawa nie narusza roszczeń, przysługujących ubezpieczonym wobec kas brackich, kas chorych, kas pogrzebowych, kas inwalidów i innych kas zapomogowych, jakoteż wobec Zakładów ubezpieczenia innych, niż mające się urządzić w myśl niniejszej ustawy. To samo tyczy się obowiązku gmin i innych korporacji i fundacji do zaopatrzenia w razie zubożenia.

Wyjątek od tego postanowienia zachodzi tylko co do takich umów, zawartych przed dniem 1 marca 1886 między prywatnym Zakładem ubezpieczenia a przedsiębiorcą przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia według niniejszej ustawy, o ubezpieczenie od wypadków w przedsiębiorstwie osób, zatrudnionych w tem przedsiębiorstwie, objętych § 1, których czas trwania nie upłynął jeszcze w terminie, od którego zaczyna działać ubezpieczenie, określone w § 1. Mianowicie przy takich umowach Zakład ubezpieczenia, urządzony według § 9, w którego okręgu znajduje się odnośne przedsiębiorstwo, względnie Zakład ubezpieczenia, urządzony według § 58, do którego odnośny przedsiębiorca przystąpił, wstępuje z ustawy w miejsce przedsiębiorcy i ubezpieczonych osób w ten sposób, że Zakład ubezpieczenia, urządzony według niniejszej ustawy ma płacić ubezpieczającemu Zakładowi prywatnemu przez nie upłyniony jeszcze czas trwania umowy ubezpieczeniowej premję w każdorazowym jej terminie płatności, a za to odbiera dla siebie wszelkie te kwoty, jakie wedle brzmienia umowy ubezpieczeniowej odnośny Zakład prywatny winien wypłacić z powodu wypadków, zdarzających się w przedsiębiorstwie.

Postanowienie powyższego ustępu zastosuje się tylko w takim razie, jeżeli przedsiębiorca, który zawarł umowę, uwiadomi o odnośnej umowie ubezpieczeniowej, dołączając odpowiednią policję, Władzę administracyjną pierwszej instancji, w której okręgu znajduje się przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia w przeciągu trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy.

Postanowienia przejściowe.

§ 62. Upoważnia się Zarząd Państwa do udzielania zaliczek na założenie Zakładów ubezpieczenia, które ma się urządzić według § 9, i na ich administrację aż do upływu pierwszego statutowego okresu wnoszenia opłat, które odnośne Zakłady ubezpieczenia mają zwrócić.

§ 63. Niniejsza ustawa wchodzi w życie w trzy miesiące po jej ogłoszeniu.

Termin jednak, od którego zaczyna działać ubezpieczenie określone w § 1, Minister Pracy i Opieki Społecznej ustanowi później osobnym rozporządzeniem.

Minister Pracy i Opieki Społecznej jest uprawniony dla celów zorganizowania Zakładów ubezpieczenia, określonych

w § 9, zarządzić wszelkie potrzebne dochodzenia, a zwłaszcza zażądać wszystkich odpowiednich wyjaśnień od przedsiębiorców przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia.

Klauzulia wykonawcza.

§ 64. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z innymi interesowanymi Ministrami.

USTAWA

z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 33

o ubezpieczeniu robotników na wypadek choroby, której §§ 65 ustęp 1 i 66 ustęp 1, normujące stosunek Zakładu ubezpieczenia od wypadków do Kas chorych, obowiązują nadal w myśl art. 107 ustawy z dnia 19 maja 1920 roku Dz. U. Rz. P. Nr. 44 poz. 272¹⁾ na obszarze byłego zaboru austriackiego²⁾.

§ 65. (ustęp 1). Obowiązek Kas Chorych, określonych w niniejszej ustawie, udzielania wsparć istnieje także wtedy, gdy chorobę spowodował wypadek w przedsiębiorstwie. To samo dotyczy się właścicieli względnie przedsiębiorców budowy, określonych w § 56. Jeżeli Kasa chorych lub pracodawca udzielił w takim przypadku wsparć za okres czasu, za który wspieranemu przysługuje pretensja do Zakładu ubezpieczenia, istniejącego według ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków, pretensja ta przechodzi aż do wysokości udzielonego wsparcia, a jeżeli to ostatnie dosięga lub przewyższa ją, w całej jej wyso-

¹⁾ Art. 07 ustawy z dnia 19 maja 1920 roku Dz. U. Rz. P. Nr. 44 poz. 272 o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby opiewa:

„Przepisy, zawarte w art. 24, 25, 53 ust. II i w art. 56, nie mają zastosowania do Kas chorych na ziemiach b. zaboru austriackiego i pruskiego. W przedmiocie ściągania i zabezpieczenia zaległych należności tych Kas chorych, aż do dalszego zarządzenia, pozostają nadal w mocy obowiązujące przepisy prawne, dotyczące postępowania administracyjnego i cywilno-sądowego wraz z egzekucyjnym i konkursowym, podobnież w sprawie stosunku Zakładów ubezpieczeń od wypadków do Kas chorych w b. zaborze austriackim i pruskim zachowują aż do dalszego zarządzenia moc prawną dotychczasowe przepisy ustawowe.”

²⁾ Stosunek Zakładu ubezpieczenia od wypadków do Kas chorych w b. zaborze rosyjskim normuje art. 7 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 roku Dz. U. Rz. P. Nr. 6 poz. 148.

kości na Kasę chorych względnie na pracodawcę, którzy udzielił wsparcia i tylko Kasa chorych względnie pracodawca mają prawo dochodzić wobec Zakładu ubezpieczenia pretensji, która na nich przeszła.

§ 66 (ustęp 1). Spory, powstałe między gminami, obywatelami do zaopatrzenia w razie zubożenia, fundacjami i korporacjami, Zakładami ubezpieczenia, urzędzonymi według ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków, a Kasami chorych, określonymi w niniejszej ustawie, co do pretensji, określonych w §§ 64 i 65, rozstrzyga Władza Administracyjna II. instancji.

USTAWA

z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168

o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków z uwzględnieniem ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 i z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413 t. j. w brzmieniu, obowiązującym od dnia 1 lipca 1921 roku.

Art. I. Poniżej określone przedsiębiorstwa, o ile one nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia już na podstawie ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków z dn. 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888, poddaje się obowiązkowi ubezpieczenia według postanowień powołanej ustawy:

1. Całe przedsiębiorstwa kolei żelaznych bez względu jaką siłą motorową utrzymuje się je w ruchu.
2. Wszelkie inne przedsiębiorstwa, trudniące się w sposób przemysłowy przewożeniem osób lub rzeczy na lądzie, w powietrzu lub na rzekach i wodach śródlądowych, niezawisłe od wyjątków, ustanowionych w § 2 powołanej odnośnie do przedsiębiorstw żeglarskich, podlegających ustawom morskim.
3. Bagrowanie.
4. Przedsiębiorstwa, trudniące się w sposób przemysłowy czyszczeniem ulic i budynków (okien, dachów itp.).
5. Przedsiębiorstwa składów towarowych, prowadzone w sposób przemysłowy łącznie z domami skladowymi i większymi przedsiębiorstwami składów drzewa i węgla.
6. Przedsiębiorstwa stałych teatrów, chociażby nie prowadzone przez cały rok, co do wszystkich, zatrudnionych w nich, robotników i urzędników jako też osób grających.

7. Zawodowe straż pożarne.
8. Przemysłowe przedsiębiorstwa czyszczenia kanałów.
9. Przemysłowe przedsiębiorstwa kominarzy.
10. Przemysłowe przedsiębiorstwa kamiennarzy, studniarzy i konstruktorów żelaza, co do tych wszystkich działów przedsiębiorstwa, które nie podlegają jeszcze obowiązkowi ubezpieczenia.

11. Ścinanie drzewa, wraz z obrabianiem i transportem oraz składami, prowadzone w wykonywaniu przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego.

Art. II. Obowiązek krajowych przedsiębiorstw kolei żelaznych (artykuł 1, punkt 1), i innych przedsiębiorstw przewozowych, wykonywanych na lądzie (art. I, punkt 2), co do ubezpieczenia od wypadków w przedsiębiorstwie osób, będących w służbie, rozciąga się także na robotników i urzędników, zatrudnionych przemijająco za granicą lub w krajach korony węgierskiej, albo stałe na przestrzeniach o wspólnym ruchu lub na granicznych stacjach; obowiązek ten nie zachodzi jednak wówczas, gdy określone osoby już ustawy drugiego państwa ubezpieczają od wypadków w przedsiębiorstwie.

W przedsiębiorstwach żeglugi na wodach śródlądowych, poddanych obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I, punkt 2, rozciąga się obowiązek ubezpieczenia stosownie do następujących postanowień na wszystkie przedsiębiorstwa, mające swoją siedzibę lub stałe przedstawicielstwo w obrębie obszaru, na którym obowiązuje niniejsza ustawa i których statki kursują albo wyłącznie, albo chociaż czasowo w kraju.

Robotników i urzędników tych przedsiębiorstw ubezpiecza się:

- a) przeciw następstwom wypadków, zdarzających się na obszarze, na którym obowiązuje niniejsza ustawa, lub na wodach pogranicznych, a
- b) tych z nich, którzy pełnią służbę na statkach, kursujących między krajem a krajami korony węgierskiej względnie zagranicą, ponadto także przeciw następstwom wszystkich wypadków, zdarzających się podczas podróży tych statków poza obrębem obszaru, na którym obowiązuje niniejsza ustawa.

Obowiązek ubezpieczenia osób, określonych pod b), nie zachodzi wówczas, gdy już ustawy drugiego państwa ubezpieczają je od wypadków w przedsiębiorstwie.

Postępowanie przy ustalaniu roszczeń o wynagrodzenie szkody z powodu wypadku, jaki spotkał ubezpieczoną

osobę w krajach korony węgierskiej lub zagranicą, unormuje się w drodze rozporządzenia¹⁾.

O przynależności przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I, punkt 1 i 2, do jednego z Zakładów ubezpieczenia, urządzonych w myśl ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1, z r. 1888, rozstrzyga siedziba przedsiębiorstwa względnie stałego jego przedsiębiorstwa.

W tych przypadkach, gdy powołana właśnie ustawa przewiduje czynność urzędową owej Władzy administracyjnej pierwszej instancji, w której okręgu znajduje się przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, ma urzędować w sprawach ubezpieczenia wspomnianych przedsiębiorstw Władza administracyjna pierwszej instancji, w której okręgu odnośnie przedsiębiorstwo ma swoją siedzibę względnie swoje stałe przedstawicielstwo.

Art. III. Czasokres, w którym przedsiębiorcy istniejących już przedsiębiorstw rodzaju, określonego w art. I, punkt 1—10, winni wnieść doniesienie, przepisane w § 18 ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, jakoteż termin, od którego zaczyna działać ich ubezpieczenie Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej ustanowi rozporządzeniem.

Art. IV. Do umów, zawartych przed dniem 1. listopada 1893 r. między prywatnym Zakładem ubezpieczenia a przedsiębiorcą przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia według niniejszej ustawy, o ubezpieczeniu od wypadków w przedsiębiorstwie osób, zatrudnionych w tem przedsiębiorstwie, których czas trwania nie upłynął jeszcze w terminie, od którego zaczyna działać ubezpieczenie, niniejszem określone, stosują się postanowienia drugiego ustępu § 61 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 pod tym warunkiem, że przedsiębiorca, który zawarł umowę, uwiadomi o odnośnej umowie ubezpieczeniowej, dołączając odpowiednią policę, Władzę administracyjną pierwszej instancji, w której okręgu znajduje się przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, albo przedsiębiorstwo żeglarskie względnie jego stałe przedstawicielstwo ma swoją siedzibę, w przeciągu trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. V. Przedsiębiorcom przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, dozwala się siebie samych, swych pełnomocników lub zastępców tudzież inne osoby,

¹⁾ Rozporządzenie z dnia 29 grudnia 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 245.

które, nie podlegając obowiązkowi ubezpieczenia, narażone są na niebezpieczeństwo ruchu, ubezpieczyć przeciw następstwom wypadków w przedsiębiorstwie według postanowień ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888.

Kto korzysta z tego prawa, winien, składając odrębne oświadczenie, podać Zakładowi ubezpieczenia przy każdej osobie, zgłaszanej do ubezpieczenia, według swobodnego uznania kwotę, mającą służyć za podstawę świadczenia przedsiębiorcy z tytułu opłaty i świadczenia Zakładu ubezpieczenia z tytułu wynagrodzenia szkody.

Uprawnienie przedsiębiorcy do zarachowywania przy wypłacie płacy lub pensji względnie do potrącania z zarobionej płacy lub pensji ubezpieczonym pełnomocnikom, zastępcom i innym osobom, nie podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, lecz ubezpieczonym, jakiejś części opłaty za ubezpieczenie zależy od umowy, zawartej co do tego między przedsiębiorcą a ubezpieczonym.

Postanowienia § 17 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888 nie stosują się do opłat za ubezpieczenie, przypadających za to ubezpieczenie.

Doniesienia, które należy wносить według § 18 tej samej ustawy i obliczenia, których należy dostarczać Zakładowi ubezpieczenia według § 21, mają obejmować także osoby ubezpieczone, nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia.

Ubezpieczenie rozpoczyna się od dnia po wejściu zgłoszenia do Zakładu ubezpieczenia, a ustaje z dniem odwołania, najwcześniej jednak po upływie pół roku.

Art. VI. Przedsiębiorcom przedsiębiorstw, nie podlegających z ustawy obowiązkowi ubezpieczenia, dozwala się siebie samych, swoich robotników i urzędników, jakoteż inne osoby, określone w art. V, ubezpieczyć przeciw następstwom wypadków w przedsiębiorstwie w Zakładzie ubezpieczenia.

Do przedsiębiorstwa, zgłoszonego w ten sposób dobrowolnie do ubezpieczenia, stosują się analogicznie wszystkie postanowienia ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 z wyjątkiem §§ 17, 61 ustęp 2 i 3 z tem zastrzeżeniem, że uprawnienie przedsiębiorcy do zarachowywania przy wypłacie płacy lub pensji, na poczet zarobionej płacy lub pensji, względnie do potrącania z niej ubezpieczonym jakiejś części opłaty za ubezpieczenie, zależy od umowy, zawartej co do tego między przedsiębiorcą a ubezpieczonymi.

Ubezpieczenie musi nastąpić zbiorowo dla wszystkich

robotników i urzędników, zatrudnionych w odnośnych przedsiębiorstwach. Rozpoczyna się ono od dnia po wejściu zgłoszenia do Zakładu ubezpieczenia a ustaje z dniem odwołania, najwcześniej jednak po upływie pół roku.

Do przedsiębiorcy i innych osób, oznaczonych w art. V, stosują się postanowienia określonego artykułu.

Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej zastrzega się prawo ustanowienia rozporządzeniem kategorii niebezpieczeństwa dla takich przedsiębiorstw, zaliczenie zaś stosownie do tego rozporządzenia każdego poszczególnego przedsiębiorstwa do jakiejś kategorii i którejś z klas tej kategorii niebezpieczeństwa, dokonane przez Zakład ubezpieczenia na podstawie § 18 powołanej ustawy, podlega tokowi instancji, przewidzianemu tamże.

Przedsiębiorstwa, dla których nie ustanowiono jeszcze rozporządzeniem kategorii niebezpieczeństwa Zakład ubezpieczenia zalicza do kategorii i klasy niebezpieczeństwa z zastrzeżeniem państwowego przyzwolenia.

Także ochotniczym strażom pożarnym, zorganizowanym w stowarzyszenia i ich związkom, dozwala się ubezpieczyć zbiorowo swoich czynnych członków przeciw następstwom wypadków w służbie w Zakładzie ubezpieczenia. Do straży pożarnych, zgłoszonych w ten sposób dobrowolnie do ubezpieczenia, należy przystosować analogicznie postanowienia, obowiązujące zawodowe straże pożarne (art. I, punkt 7). Wydania tych postanowień a w szczególności także zaliczenia tych straży pożarnych do kategorii niebezpieczeństwa Minister Pracy i Opieki Społecznej dokonuje rozporządzeniem.

Art. VII. Do osób, będących w służbie kolei żelaznych, ubezpieczonych według art. I, punkt 1 lub art. V., jakoteż do tych pracowników państwowych, ubezpieczonych według art. V., których kolej żelazna na mocy warunków koncesyjnych lub innych istniejących przepisów, musi przewozić bezpłatnie nie stosuje się, pominiawszy przepisy §§ 46 i 47 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, ustawa z dnia 5 marca 1869 Dz. u. p. Nr. 27¹⁾, jeżeli im przy-

¹⁾ Ustawa z dnia 5 marca 1869 austr. Dz. u. p. Nr. 27 w brzmieniu ustawy z dnia 12 I pca 1902 austr. Dz. u. p. Nr. 147 s'nowi:

§ 1. Jeżeli wypadek w ruchu kolei żelaznej, poruszanej siłą elementarną, spowoduje uszkodzenie ciała lub śmierć człowieka, przypuszcza się zawsze, że wypadek nastąpił z winy przedsiębiorstwa albo tych osób, których ono używa do służby ruchu. Za przewinienie tych osób przedsiębiorstwo odpowiada tak samo, jak za własne przewinienie, przez wypłatę wynagrodzenia według §§ 1325 do 1327 ustawy cywilnej.

§ 2. Od tego obowiązku wynagrodzenia zwalnia się przedsiębiorstwo

śluguje roszczenie do wynagrodzenia szkody, w myśl postanowień niniejszej ustawy.

O ileby jednak wspomnianym osobom albo rodzinom, pozostałym po nich, należało się wynagrodzenie szkody na podstawie ustawy z dnia 5 marca 1859 r. Dz. u. p. Nr. 27 należy podwyższyć rentę, przypadającą uszkodzonemu z tytułu ubezpieczenia od wypadków, o połowę, w razie zaś trwałego charłactwa stosowanie do okoliczności aż do podwójnej sumy, to jest do jeden i jedna trzecia pełnego rocznego zarobku; rentę należącą się pozostałej rodzinie należy podwyższyć o dwie trzecie.

Art. VIII. Zastosowanie postanowień art. I, punkt 1 i art. VII do przedsiębiorstw, które węgierskie lub zagraniczne zarządy kolejowe prowadzą na obszarze, na którym obowiązuje niniejsza ustawa, nastąpi rozporządzeniem.

Art. IX. Postanowienia drugiego ustępu § 59 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków nie stosują się do Zakładów ubezpieczenia, urządzonych po myśli § 58 tej ustawy, w których ilość ubezpieczonych przenosi 50.000.

Art. X. Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Wykonanie jej porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z innymi interesowanymi Ministrami.

USTAWA

z dnia 9 sierpnia 1908 austr. Dz. u. p. Nr. 162

o odpowiedzialności za szkody, spowodowane ruchem samochodów (§§ 11, 12 i 13)¹⁾

§ 11. Osoby, zajęte przy ruchu samochodów w wykonywaniu swojej kontraktowej służby, ubezpiecza się, o ile nie stosują się do nich już ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888 i z dnia 20 lipca 1894

tylko wtedy i o tyle, o ile dowiedzie, że wypadek nastąpił wskutek nieuchronnego przypadku (wyższej siły - vis major) albo nie dającego się odwrócić czynu trzeciej osoby, za której przewinienie ono nie odpowiada, albo z winy uszkodzonego. Ogłoszone z góry ze strony przedsiębiorstwa albo umówione z nim, wykluczenie lub ograniczenie tego obowiązku wynagrodzenia, nie ma prawnego skutku.

¹⁾ Inne paragrafy nie dotyczą obowiązkowego ubezpieczenia od wypadków osób, zajętych kontraktowo przy samochodach,

Dz. u. p. Nr. 168, według postanowień pierwszej z tych ustaw.

Osoby, będące w służbie, co do których zachodzą wymogi § 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888, wyłącza się od obowiązku ubezpieczenia.

Za wypadki w przedsiębiorstwie w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu od wypadków nie uważa się tych wypadków, które zdarzają się podczas wyścigów lub przyspasabiania się do wyścigów (trening).

Ze względu na ubezpieczenie uważa się zawsze właściciela samochodu za przedsiębiorcę przedsiębiorstwa, poświadczającego obowiązkowi ubezpieczenia.

Czasokres, w jakim istniejące już przedsiębiorstwa samochodowe, których ubezpieczenie niniejszem się zaczyna, mają wnieść doniesienie z § 18 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków i termin od którego zaczyna działać ich ubezpieczenie, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej oznaczy rozporządzeniem.

Prywatne umowy ubezpieczeniowe, określone w § 61 ustęp 2 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, Zakład ubezpieczenia od wypadków ma przejąć stosownie do § 61 ustęp 2 i 3 tej ustawy, jeżeli zawarto je przed dniem 1 grudnia 1907.

§ 12. W sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności za szkody, spowodowane ruchem samochodów, można ustalić rozporządzeniem:

1) że ubezpieczony część szkody, określoną stosunkowo do całości, w każdym zaś wypadku szkody poniżej pewnej kwoty ma sam pokrywać bez prawa wynagrodzenia ze strony ubezpieczającego;

2) że ubezpieczający jest wolny od odpowiedzialności, jeżeli szkody w przeciagu pewnego czasokresu ani nie zgłoszono u ubezpieczającego, ani nie była ona przedmiotem skargi lub doniesienia do sądu, prokuratury Państwa, policji, władz gminnych lub administracyjnych albo żandarmerji, ani też nikt z tych władz lub organów nie wdrożył co do niej śledztwa.

§ 13. Umowy, któreby z uszczerbkiem dla poszkodowanego wykluczały lub ograniczały z góry przepisy niniejszej ustawy, są nieważne.

¹⁾ Ten § nie dotyczy ustawowego ubezpieczenia w Zakładzie osób, zajętych kontraktowo przy samochodach, lecz ubezpieczenia właścicieli samochodów od odpowiedzialności w prywatnych Towarzystwach ubezpieczeń.

USTAWA

z dnia 8 lutego 1909 aust. Dz. u. p. Nr. 29

uzupełniająca ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków i na wypadek choroby z uwzględnieniem ustawy z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413 t. j. w brzmieniu, obowiązującym od dnia 1 lipca 1921 roku.

Przymus prowadzenia list płatniczych.

§ 1. Przedsiębiorcy przedsiębiorstw, ubezpieczonych od wypadków, są obowiązani prowadzić zapiski, potrzebne dla stwierdzenia poborów poszczególnych ubezpieczonych, policzalnych przy ubezpieczeniu, oraz przechowywać te zapiski conajmniej przez przeciąg pięciu lat i okazywać je na żądanie właściwym organom Zakładu.

Obowiązek ten nie rozciąga się na przedsiębiorców przedsiębiorstw rolnych i leśnych, podlegających ubezpieczeniu myśl § 1 ustęp 3 punkt 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1887, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888, pomijając przedsiębiorstwa, zajmujące się zawodowym wynajmowaniem maszyn rolniczych.

Powyższe postanowienia nie naruszają nałożonych na przedsiębiorców innymi przepisami, dalej idących, obowiązków prowadzenia zapisków płac.

Co do urządzenia zapisków, określonych w pierwszym ustępie, oraz co do miejsca ich przechowywania można wydać rozporządzeniem szczegółowe przepisy.

Kasy chorych, urządzone na zasadzie ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 44), są obowiązane zezwalać w razie potrzeby Zakładowi ubezpieczenia robotników od wypadków względnie ich legitymowanym zastępcom na przejrzanie zapisków i aktów, odnoszących się do zgłaszania i wypisywania ubezpieczonych i udzielać potrzebnych wyjaśnień.

Celem ułatwienia kontroli zapisków płac w przedsiębiorstwach, określonych w § 1, ustęp 2 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, przyznaje się Zakładowi ubezpieczenia prawo przejrzania przez swych zastępców urzędowych zezwoleń na budowę (planów konsensowych, konsensów budowlanych) u odnośnych Władz budowlanych.

Jeżeli przedsiębiorca rozmyślnie lub wskutek rażącego niebdaństwa obowiązku prowadzenia i przechowywania zapisków, ciężącego na nim według ustępu 1, nie dopełni wcale albo tylko tak wadliwie, że nie można stwierdzić nie-

zawodnie policzalnych poborów, albo jeżeli przedsiębiorca odmawia przedłożenia zapisków właściwemu organowi Zakładu, wówczas Zakład ubezpieczenia jest uprawniony wymierzyć opłatę z urzędu na podstawie dat z ubiegłych okresów wnoszenia opłat, albo na podstawie innych dochodzeń. Wymiar taki można obalić w drodze zarzutów tylko o tyle, o ile da się udowodnić, iż polega on na niezastosowaniu lub niewłaściwym zastosowaniu, ustawy albo na oczywiście mylnych istotnych założeniach albo, że postępowanie wykazuje istotne wadliwości.

Postanowienia karne § 51 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków stosują się także do przedsiębiorców, których zapiski płac zawierają nieprawdziwe szczegóły istotne, a postanowienia karne § 52 powołanej ustawy także do tych przedsiębiorców, którzy nie dopełniają obowiązku prowadzenia i przechowywania zapisków płac, istniejącego według ustępu pierwszego.

§ 2. Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków jest uprawniony zawierać umowy z przedsiębiorcami takich przedsiębiorstw, przy których sposób stwierdzenia opłaty za ubezpieczenie, przewidziany w § 21 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, jest połączony z trudnościami, co do innego, niż zestawianie obliczeń opłaty, sposobu stwierdzenia opłaty, przypadającej za ubezpieczenie, lub co do płacenia rocznych ryczałtów.

Przedsiębiorców, z którymi zawarto takie umowy, zwalnia się przez czas ważności tych umów od obowiązku, przewidzianego w § 1, ustęp 1.

Przedawnienie opłat za ubezpieczenie.

§ 3. Prawo ustalenia opłat za ubezpieczenie, które według ustawowego lub statutowego przepisu należy uiszczać Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, powiatowej Kasie chorych lub Kasie chorych przy stowarzyszeniu, przedawnia się w ciągu trzech lat po upływie odnośnego okresu wnoszenia opłat.

Jeżeli przedsiębiorca podał Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, powiatowej Kasie chorych lub Kasie chorych przy stowarzyszeniu dowodnie nieprawdziwe szczegóły co do osób, zatrudnionych u niego, lub co do ich zarobku w celu ukrócenia opłat, wówczas prawo ustalenia tych opłat przedawnia się w ciągu dziesięciu lat po upływie odnośnego okresu wnoszenia opłat.

Przedawnienie prawa ustalenia ulega przerwie wskutek każdej czynności urzędowej, spowodowanej przez Zakład lub Kasę celem ustalenia, z chwilą, w której przedsiębiorca dowie się o czynności urzędowej, co do opłat za ubezpieczenie od wypadków także wtedy, gdy ubezpieczony, należące do przedsiębiorstwa, zwlekającego uiszczenie opłat, albo rodzina, pozostała po nim, zgłosił roszczenie o przyznanie wynagrodzenia szkody, przewidzianego w ustawie o ubezpieczeniu od wypadków.

Prawo ściągnięcia ustalonych opłat za ubezpieczenie przedawnia się w ciągu sześciu lat po upływie okresu wnoszenia opłat, w którym przedsiębiorca otrzymał od Zakładu lub Kasy zawiadomienie o wyniku ustalenia.

Przedawnienie prawa ściągnięcia ulega przerwie przez doręczenie wezwania płatniczego, wystosowanego do przedsiębiorcy, przez wdrożenie egzekucji, przez zezwolenie na zwłokę w zapłacie, tudzież stosownie do przepisów, zawartych w ordynacji konkursowej.

Odsetki z tytułu zwłoki i bonifikacji przy opłatach za ubezpieczenie.

§ 4. Od zaległych opłat za ubezpieczenie, przypadających Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, powiatowej Kasie chorych lub Kasie chorych przy stowarzyszeniu, należy uiszczać odsetki zwłoki, jeżeli zaległość przenosi 100 marek. Wysokość tych odsetek wynosi sześć od sta na rok. Płatnik ponosi winę zwłoki w zapłacie wówczas, gdy nie uiszczono zapłaty w przeciągu miesiąca od dnia ustawowego lub statutowego terminu płatności i nie uzyskano zezwolenia na odroczenie zapłaty z wyraźnym darowaniem odsetek zwłoki.

Od nadwyżki, zapłaconej tytułem opłaty za ubezpieczenie, przedsiębiorca może wówczas żądać odsetek z tytułu bonifikacji w wysokości odsetek zwłoki, gdy opłaty za ubezpieczenie, przypadające do zwrotu, przenoszą 100 marek.

Moc obowiązująca.

§ 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu.

Klauzula wykonawcza.

§ 6. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z innymi interesowanymi Ministrami.

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu i Ministerstwem robót publicznych z dnia 10 maja 1909 r. austr. Dz. u. p. Nr. 75,

ustalające na zasadzie § 1 ustawy z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29 przepisy o zastosowaniu przymusu prowadzenia list płatniczych dla celów ubezpieczenia od wypadków

Urządzenie zapisków płac.

§ 1. Zapiski płac należy ile możliwości zebrać co do wszystkich osób, zajętych w przedsiębiorstwie, w jednej liście (lista płac, księga płac), o ile zezwala na to wielkość i rodzaj przedsiębiorstwa.

Jeżeli pewnych rodzajów osób, pozostających w służbie (naprzykład pozostający w służbie za miesięczną pensją), nie wciąga się do listy płatniczej, wówczas należy wskazać tam na tę okoliczność. W tym przypadku należy sporządzać co miesiąc dokładne wyciągi z odnośnych ksiąg przedsiębiorstwa, zawierające daty co do płacy lub pensji tych osób i przechowywać je według postanowień § 6 niniejszego rozporządzenia, o ile zastępcom Zakładu ubezpieczenia od wypadków nie dozwala się przejrzania tych ksiąg.

Jeżeli policzalny zarobek jednej z osób, określonych w poprzednim ustępie, przenosi 2.400 K, rocznie, wówczas wystarcza zaznaczenie tej okoliczności¹⁾.

Przy przedsiębiorstwach budowlanych można prowadzić oddzielne listy płac dla każdej budowy. W tym przypadku należy założyć dokładny spis, obejmujący poszczególne budowy, i prowadzić osobną listę płatniczą dla drobniejszych (naprawa itp.) robót.

Dozwala się na łączenie spisu robotników, prowadzonego w myśl § 88 ordynacji przemysłowej, z listą płatniczą.

§ 2. Listy płatnicze muszą obejmować datę odnośnego okresu wypłaty płac i winny podawać oddzielnie co do każdego poszczególnego pracownika, wciągniętego do listy, co najmniej:

1. Imię i nazwisko, rodzaj zatrudnienia, ten ostatni jednak tylko o tyle, o ile nie grupuje się osób, pozostających w służbie, według tego samego rodzaju zatrudnienia;

¹⁾ Bezprzedmiotowe.

2. umówioną płacę (płacę jednostkową), o ile ona przedstawia się jako płaca wedle czasu.

Za każdy okres wypłaty płac należy prócz tego bezpośrednio po jego upływie wciągnąć do listy płatniczej;

3. Czas trwania zatrudnienia w ciągu tego okresu (ilość dni roboczych, godzin roboczych), o ile wynagradzanie odbywa się wedle czasu pracy;

4. płacę w gotówce, zarobioną przez pracownika, wraz z ewentualnymi dodatkami, premiami itp.

Ponadto należy podać w liście płatniczej jakość i ilość poborów w naturze (mieszkanie, żywność itp.), przyznanych pracownikowi, i policzalnych przy ubezpieczeniu. Cyfrowego ocenienia tych poborów nie wymaga się.

Jeżeli z innych zapisków, prowadzonych należyte dla celów przedsiębiorstwa, można z łatwością poznać daty, wspomniane w punktach 2 i 3 niniejszego paragrafu, oraz szczegóły co do poborów w naturze, wówczas wystarczy wskazywanie na te zapiski.

§ 3. Zaliczki na płacę należy zasadniczo zachowywać w tym okresie wypłaty płac, w którym płaca przypadła do zapłaty.

Potrącenia z płacy i zwroty za utrzymanie przyrządów i urządzeń warsztatowych w dobrym stanie, a dostarczane narzędzia, przybory, środki wybuchowe itp. należy obliczać z płacy w gotówce, jednak ich rodzaj i rozmiar wykazać w liście płatniczej lub jej załącznikach (§ 5). W każdym razie należy przytem oddzielić od innych potrąceń opłaty za ubezpieczenie od wypadków¹⁾ i na wypadek choroby.

Zwrotów z tytułu kosztów podróży i podobnych poborów, połączonych z wydatkami, nie należy wliczać do sumy płac w gotówce.

§ 4¹⁾. Jeżeli obowiązek ubezpieczenia od wypadków rozciąga się w pewnym przedsiębiorstwie nie na wszystkie czynności przedsiębiorstwa, wówczas należy co do tych osób, pozostających w służbie, które tylko czasowo oddają się zatrudnieniu, uzasadniająca obowiązek ubezpieczenia, a nie są dobrowolnie ubezpieczone co do reszty czasu, wykazać osobno prócz ogólnego czasu zatrudnienia (§ 2 punkt 3), nadto czas zatrudnienia, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, względnie, o ile te prace wynagradza się w akordzie, odnośny zarobek.

§ 5. Jeżeli w pewnym okresie płacy nie można obli-

¹⁾ Bezprzedmiotowe.

czyć zarobku w prosty sposób na podstawie szczegółów, podanych w liście płatniczej, co do płac i czasu pracy (§ 2 punkt 2 i 3) lub na podstawie innych zapisków, wówczas należy przechowywać w myśl postanowień § 6 niniejszego rozporządzenia także wszystkie materiały i załączniki, potrzebne do obliczenia płacy (książki robocze, szychtowe, książki akordantów, wykazy czasu trwania zatrudnienia, ogólnej sumy robocizny lub produkcji itp.).

Jeżeli klientela przedsiębiorcy uiszcza policzalną płacę w całości lub częściowo wprost do rąk robotnika, wówczas należy prowadzić osobne zapiski, co do wykonanych robót, od których zależy płaca, a więc w młynach zapiski co do rodzaju i ilości zmielonego zboża (książki przemiału), w tartakach co do rodzaju i ilości wyrobionego materiału tartego (książki przetarcia) etc.

Jeżeli wynagrodzenie wypłaca się grupom akordowym, wówczas należy zobowiązać kierownika grupy, aby zawiadomił przedsiębiorcę o rozdziale zarobku między poszczególnych uczestników. Odnośne zapiski należy przechowywać przy liście płatniczej, o ile nie umieści się ich w samej liście.

Miejsce przechowywania.

§ 6. Listy płatnicze, wyciągi, zapiski, materiały i załączniki, wymienione w §§ 1, 2 i 5, należy zasadniczo przechowywać w kierownictwie przedsiębiorstwa, do którego one odnoszą się, a więc przy budowlach o ile prowadzi się dla nich oddzielne zapiski, w kancelarii odnośnej budowy, a od chwili ukończenia budowy w kancelarii przedsiębiorstwa budowlanego i utrzymywać je w stanie, umożliwiającym organom Zakładu ubezpieczenia od wypadków ich przejrzanie.

O innym miejscu chwilowego lub wyjątkowego przechowania winien przedsiębiorca zawiadomić Zakład we właściwym czasie.

Przedsiębiorca winien postarać się o osoby, uprawnione i obowiązane do okazania zapisków płac, w razie przeszkody, doznanej przez niego.

§ 7. Postanowień niniejszego rozporządzenia nie stosowuje się o tyle, o ile między przedsiębiorcami lub związkami przedsiębiorców, a Zakładem ubezpieczenia robotników od wypadków zawarto odmienne umowy o urzędzeniu lub przechowywaniu zapisków płac.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie równocześnie z ustawą z dnia 8 lutego 1909 Dz. u. p. Nr. 29.

USTAWA

z dnia 30 grudnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 523

o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych, której §§ 14 i 16 ustęp I obowiązują nadal w myśl art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1921 roku Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413.

§ 14. Obowiązek przyznania prowizji członkom, niezdolnym trwale do zarobkowania, ciężący na Kasach prowizyjnych górniczych Kas brackich, istnieje także wówczas, jeżeli niezdolność zarobkowania spowodował wypadek w przedsiębiorstwie, za który według niniejszej ustawy należy się wynagrodzenie szkody, jednakowoż, tak w tych przypadkach, jak i wtedy, gdy pewna osoba, pobierająca rentę z powodu dawniejszego wypadku, nabywa później prawo do inwalidzkiej prowizji z górniczej Kasy brackiej, roszczenie do Kasy prowizyjnej spoczywa o tyle, o ile oba roszczeniami razem przewyższają dwie trzecie zarobku, przyjętego za podstawę wymiaru renty z powodu wypadku. Jeżeli inwalidzka prowizja przewyższa dwie trzecie tego zarobku, to spoczywa ona do kwoty renty z powodu wypadku.

Roszczenie o inwalidzką prowizję spoczywa, jak długi uszkodzony pobiera pełny zarobek, jako rentę z powodu wypadku (art. 2 ustęp przedostatni ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 Dz. u. p. Nr. 363).

Rodzina pozostała po zabitym, prowizję, której przysługuje roszczenie z tytułu ubezpieczenia od wypadków, niema prawa do prowizji z górniczej Kasy brackiej.

Jeżeli Kasa prowizyjna przyznała uszkodzonemu lub rodzinie, pozostałej po zabitym, prowizję za okres czasu, przez który według poprzednich postanowień prowizja ma spoczywać lub odpaść, roszczenie o rentę z powodu wypadku przechodzi aż do tej wysokości, w jakiej prowizja spoczywa lub odpada, na Kasę prowizyjną, o ile renciście nie wypłacono jeszcze odnośnych rat renty.

Do dobrowolnych dodatkowych ubezpieczeń, za które ubezpieczony uiszcza sam całą opłatę, nie stosują się poprzednie postanowienia o spoczynku lub odpadnięciu prowizji.

§ 16. (ustęp 1). Prawo wkraczania, przyznane w §§ 18 ustęp 2, 28, 29, 30, 31, 50 i 54 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków Władzom administracyjnym względnie Inspektorom przemysłowym, przysługuje odnośnie do przedsiębiorstw, podlegających nadzorowi Władz górniczych, tym Władzom.

USTAWA

z dnia 7 lipca 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413

w przedmiocie zmian niektórych postanowień austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Zmiany ogólne.

Art. 1—2—3.

Zmiany szczegółowe:

A) Zmiany w ustawie z dnia 28 grudnia 1887 r. austr. Dz. Ustaw z 1888 roku Nr. 1 z uwzględnieniem ustawy z dnia 29 kwietnia 1912 r. austr. Dz. Ust. Nr. 96 i ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 r. austr. Dz. Ust. Nr. 363.

Art. 4—24. uwzględniono w tekście ustawy.

B) Zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 168)

Art. 25—27. uwzględniono w tekście ustawy.

C) Zmiany w ustawie z dnia 8 lutego 1909 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 29).

Art. 28—29. uwzględniono w tekście ustawy.

D) Ubezpieczenie górników.

Art. 30. Ustawa z dnia 30 grudnia 1917 r. o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych (austr. Dz. Ust. Nr. 523) z wyjątkiem § 14 i 16 ust. 1 traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Od tego dnia począwszy postanowienia ogólnych ustaw o ubezpieczeniu robotników od wypadków stosują się także do ubezpieczenia od wypadków górniczych.

Art. 31. Zakład ubezpieczenia od wypadków przyjmuje na siebie obowiązek wypłaty rent górników, ubezpieczonych przed 1 stycznia 1919 r. w Zakładzie górniczym w Wiedniu, z funduszków, jakie przypadną Rządowi Polskiemu z likwidacji tego Zakładu.

Skarb Państwa przyjmuje na siebie gwarancję za pokrycie ewentualnej różnicy wartości kapitałowych przejętych a kwotą otrzymaną z likwidacji. Do czasu ukończenia likwidacji Zakładu górniczego w Wiedniu Ministerstwo Skarbu udzieli Zakładowi ubezpieczenia zaliczki na wypłatę rent przejętych.

Postanowienia przejściowe i wykonawcze.

Art. 32. Moc obowiązującą wszystkich ustaw o ubezpieczeniu od wypadków w byłym zaborze austriackim rozszerza się na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Art. 33. Minister Pracy i Opieki Społecznej wyda po wysłuchaniu Zakładu, odpowiednio rozporządzenia, dotyczące przyznania na czas potrzeby nadzwyczajnych dodatków drożyznianych poszkodowanym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, oraz ustanowienia procentowej podwyżki opłat, potrzebnych na pokrycie tych wydatków.

Wprzeciągu 2-ch lat po wprowadzeniu nowej waluty, Minister Pracy i Opieki Społecznej może zarządzić rewizję rent, przypadających po wejściu w życie niniejszej ustawy i dozwolić na obniżenie tych rent do ustawowej wysokości w stosunku do normalnego w czasie rewizji rent zarobku robotnika tej samej kategorii, co uszkodzony. Pozostałe z tego tytułu fundusze zostaną zużyte przede wszystkim na pokrycie bilansowego niedoboru zakładu ubezpieczenia, powstałego z powodu dodatków drożyznianych, reszta zaś zostanie przelana do funduszu „Ogólnopolskiego Związku Kas Chorych“.

Art. 34. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 35. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1 lipca 1921 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra pracy i Opieki Społecznej z dnia 17 grudnia 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 4 poz. 25 z r. 1922

w przedmiocie zmiany nazwy Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, oraz w przedmiocie siedziby, zakresu działania dotychczasowego zarządu tegoż Zakładu.

Na mocy art. 8, 30, 31, 32 i 34 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), zarządza się co następuje:

§ 1. Obecną nazwę „Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie“ zmienia się na „Zakład ubezpieczenia od wypadków“.

Siedzibą zakładu ubezpieczenia od wypadków, aż do dalszego rozporządzenia, jest miasto Lwów.

§ 2. Zakres działania Zakładu ubezpieczenia od wypadków obejmuje pod względem terytorjalnym wszystkie ziemie b. państwa austriackiego, wchodzące w skład Rzeczypospolitej Polskiej, oraz terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Pod względem przedmiotowym zakres działania tegoż Zakładu obejmuje ubezpieczenie wszystkich pracowników, zatrudnionych na terytorjum w ustępie 1 wymienionem, podległych obowiązkowi ubezpieczenia w myśl ustaw z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1), z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. z 1894 r. Nr. 168), z dnia 30 grudnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. z 1917 r. Nr. 523) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 3. Dotychczasowy Zarząd Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków sprawować będzie swe czynności na podstawie ustaw, wymienionych w § 2, ustępie drugim niniejszego rozporządzenia, oraz dotychczasowego statutu, aż do chwili zatwierdzenia statutu, opartego na ustawie z dnia 7 lipca 1921/ r. i przeprowadzenia wyborów do Zarządu, nie dłużej jednak, niż jeden rok od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 29 grudnia 1919 (Dz. U. Rz. P. z r. 1920 Nr. 6, poz. 41) w przedmiocie zmiany terytorjum okręgu Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, oraz w sprawie przekazania temuż Zakładowi tymczasowo wykonywania ubezpieczenia górników w b. zaborze austriackim.

USTAWA

**z dnia 8 listopada 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 2
poz. 5 z r. 1922,**

w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w b. zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Kolei Żelaznych do wydania, w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i z Ministrem Skarbu, tymczasowych przepisów, które, do czasu jednolitego uregulowania dla całego obszaru Państwa ubezpieczenia pracowników polskich kolei państwowych od nieszczęśliwych wypadków, normować będą zaopatrzenie tych pracowników w b. zaborze austriackim.

Art. 2. Od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy pracownicy polskich kolei państwowych nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków, przewidzianemu przez ustawy austriackie z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. Nr. z r. 1888), z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 168) i z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363).

Dla zapewnienia pracownikom polskich kolei państwowych tych praw, jakie na zasadzie powyższych ustaw już nabyli, przepisy tymczasowe, jakie wyda Minister Kolei Żelaznych na zasadzie art. 1, będą zawierały postanowienia, z mocy których:

a) w razie nieszczęśliwego wypadku w służbie kolejowej będzie przysługiwało pracownikom polskich kolei państwowych w b. zaborze austriackim lub ich rodzinom prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu, jakie im zapewnają wyżej powołane ustawy;

b) będzie im przysługiwał wpływ na rozstrzyganie

o zaopatrzeniu w poszczególnych wypadkach conajmniej w tym samym stopniu, w jakim był on im przyznany w zakładach ubezpieczeń, utworzonych na zasadzie ustawy z dn. 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 1 z r. 1888).

Art. 3. Prawa do zaopatrzenia, przyznanego przez przepisy, wydane na zasadzie art. 1, nie wolno pozbawiać nikogo, ani też prawa tego uszczuplać przez specjalne umowy lub w inny sposób. Uprawniony może atoli zrzec się dobrowolnie korzystania z uprawnień, przysługujących mu na zasadzie powyższych przepisów.

Art. 4. Przepisy, wydane na zasadzie art. 1, dotyczyć będą wszystkich pracowników etatowych i nietatowych oraz uczniów i praktykantów, z wyjątkiem pracowników sezonowych i czasowych, którzy podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w Zakładzie ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie.

Art. 5. Do wyłącznego orzekania w sporach o rozszczeniu do zaopatrzenia, wynikłych z przepisów, wydanych na zasadzie art. 1, powołany jest Sąd Rozjemczy dla Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie z siedzibą we Lwowie z tem, że dla rozpatrywania powyższych spraw dwóch asesorów i ich zastępcę powoła Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych z pośród osób technicznie wykształconych, jednego asesora i jego zastępcę powoła Minister Kolei Żelaznych, a jednego asesora i jego zastępcę wybiorą uprawnieni do zaopatrzenia w myśl art. 4 pracownicy polskich kolei państwowych. Asesorzy i ich zastępcy, powołani przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, przez Ministra Kolei Żelaznych, nie mogą zajmować stanowisk służbowych na polskich kolejach państwowych. Wysockość udziału Skarbu Państwa w kosztach powyższego Sądu Rozjemczego oznaczy Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Pracy i Opieki Społecznej i Kolei Żelaznych.

Art. 6. Pracownikom polskich kolei państwowych, uprawnionym do zaopatrzenia w myśl przepisów, wydanych na zasadzie art. 1, nie przysługuje wobec swego zarządu prawo żądania odszkodowania na zasadzie ustawy z dn. 5. marca 1869 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 27)¹⁾, wyjąwszy jednak wypadki, przewidziane w §§ 45 i 47 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 1 z 1888 r.). Natomiast w razie, jeżeli nieszczęśliwy wypadek posiada znamiona,

¹⁾ Tekst tej ustawy podano w uwadze na str. 31 i 32.

upoważniającego poszkodowanego, względnie jego rodzinę, do żądania odszkodowania na zasadzie ustawy z dnia 5 marca 1869 r., zaopatrzenie, przewidziane w przepisach, wydanych na zasadzie art. 1, podwyższa się poszkodowanemu o połowę, w razie stałego kalectwa nawet ponad ten wymiar, podług zachodzących obciążności najwyższej do 133 procent rocznego zarobku, zaopatrzenie zaś, należące się pozostałej rodzinie podwyższa się o $\frac{2}{3}$, o ileby jednak zaopatrzenie tej rodziny przez zwiększenie o $\frac{2}{3}$ łącznie przewyższało całkowity zarobek roczny poszkodowanego, należy je zniżyć do tego wymiaru.

Art. 7. Z dniem 31. grudnia 1920 r. Zawodowy Zakład ubezpieczeń pracowników austriackich kolei żelaznych od nieszczęśliwych wypadków w Wiedniu przestaje skutecznie ubezpieczenia od wypadków, któreby wydarzyły się po tym terminie na ziemiach polskich b. zaboru austriackiego, a dotknęły pracowników polskich kolei państwowych.

Prawo i obowiązki powyższego Zakładu w stosunku do wypadków, które zdarzyły się przed wejściem w życie niniejszej ustawy, przechodzą z dniem 1 stycznia 1921 r. na zarząd polskich kolei państwowych.

Art. 8. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Kolei Żelaznych z porozumieniem z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i Ministrem Skarbu.

Art. 9. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1921 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 17 grudnia 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 4 poz. 26 z r. 1922,

w przedmiocie dodatków drożyznianych dla osób, uprawnionych do poboru renty z Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, oraz w przedmiocie pokrycia kosztów tych dodatków.

Na mocy art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia, zarządza się co następuje:

§ 1. Wszystkim osobom, pobierającym renty na podstawie postanowień ustaw: z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1), z dnia 20 lipca 1894 r. Nr. 168) z Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, z powodu wypadku zaszłego przed dniem 1 lipca 1921 r., przyznaje się od dnia zapadłości raty rentowej, licząc od następnego miesiąca po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, dodatek drożyzniany, płatny przez Zakład ubezpieczenia od wypadków z góry w terminach, ustalonych dla rent w wysokości oznaczonej w § 3 niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Cudzoziemcom, którzy pobierają rentę z Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, mimo, że opuścili granice Rzpltej Polskiej, przyznaje się prawo do dodatków drożyznianych, o ile obywatelom polskim, w razie przesiedlenia się na podstawie ustaw, obowiązujących w państwie ojczystem cudzoziemca, takie prawo przysługuje.

W razie wątpliwości rozstrzyga Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

§ 3. Zniesiony rozp. Min. Pracy i Opieki Społecznej z dnia 29 lipca 1922, Dz. Ust. Rz. P. Nr. 67.

§ 4. Wydatki, spowodowane dodatkami drożyznianymi, pokryje Zakład ubezpieczenia z bieżących dochodów, w sprawozdaniach zaś rocznych zarachuje je oddzielnie w pozycji 1, rozchodów rachunku obrotu.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Pracy i opieki Społecznej z dnia 19 grudnia 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 4 poz. 27 z r. 1922

o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 7. lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Na mocy artykułu 34 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o roz-

ciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413) zarządza się co następuje:

§ 1. Właściciele, względnie zawiadowcy, kierownicy i pełnomocnicy przedsiębiorstw przemysłowych i gospodarstw rolnych i leśnych, przesięb. budowlanych i budowlani oraz zakładów, prowadzonych w sposób przemysłowy, wymienionych w art. 4 powołanej ustawy, a niezgłoszonych obecnie w Zakładzie ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, winni są zgłosić te przedsiębiorstwa, zakłady i gospodarstwa rolne i leśne w terminie 30-dniowym, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków.

§ 2. Za przedsiębiorstwa przemysłowe, dotychczas w Zakładzie ubezpieczenia robotników od wypadków niezgłoszone, uważać należy:

wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe, zakłady i rzeźmiosła, podpadające pod przepisy austriackiej ustawy przemysłowej, a więc zakłady przemysłu wolnego — czyli handel towarami, wszelkie zakłady przemysłu rękodzielniczego i przemysłu koncesjonowanego.

§ 3. Obowiązkowi zgłoszenia prócz oznaczonych w § 2 niniejszego rozporządzenia podlegają:

- a) roboty szurfowe,
- b) łamanie lodu,
- c) gospodarstwa rolne i leśne bez względu na obszar roli i lasu, oraz bez względu, czy używają motorów, poszanych siłą zwierząt lub siłą elementarną,
- d) roboty budowlane, używane na budowach jako też w warszatatach.

§ 4. Za roboty budowlane i przy budynkach, podlegające zgłoszeniu, rozumieć należy także budowę mostów, dróg, regulację rzek, potoków, meljoracje, oraz wszelkie roboty przy stawianiu i naprawianiu budynków bez względu na to, czy dokonywa tego przemysłowiec budowlany, czy przedsiębiorca lub właściciel i bez względu na to, czy roboty te wykonywane są w obrębie miasta, czy też na wsi.

§ 5. Pod zakładami, używającymi kotłów parowych lub motorów, rozumieć należy wszelkie zakłady bez względu na ich cechy i cel gospodarczy. Należą tu więc wszystkie zakłady państwowe, gminne, funduszów i osób prywatnych, posługujące się kotłami parowymi lub motorami, a w szczególności: wodociągi, rzeźnie, zakłady kąpielowe, azygnfekcyjne, windy itp.

Za zakłady, prowadzone w sposób przemysłowy, rozumieć należy wszelkie inne przedsiębiorstwa, nie podpadające pod ustawę przemysłową, ani też nie używające kotłów lub motorów, lecz prowadzone samodzielnie, ciągle i celem osiągnięcia zysku.

§ 6. W zgłoszeniu podać należy:

- 1) imię, nazwisko i adres (przedsiębiorcy) właściciela oraz firmę,
- 2) przedmiot przedsiębiorstwa z oznaczeniem przy gospodarstwach rolnych i leśnych liczby hektarów (morgów) roli, łąk, a przy gospodarstwach leśnych liczbę hektarów (morgów) lasu,
- 3) rodzaj przedsiębiorstwa, z określeniem ewentualnych motorów i maszyn używanych,
- 4) przeciętną liczbę i płacie wszystkich zatrudnionych osób, względnie osobno urzędników, mężczyzn, kobiet, młodocianych i dzieci,
- 5) liczbę dni ruchu przedsiębiorstwa w przeciągu roku.

§ 7. Właściciele kilku przedsiębiorstw lub kilku gospodarstw rolnych i leśnych, winni zgłosić każde z nich na osobnym formularzu.

Gospodarstwa włościańskie mogą być zgłoszone przez Zarząd danej gminy, wykaz zbiorowy winien jednak zawierać oddzielnie wszystkie wymienione dane w § 6 niniejszego rozporządzenia.

§ 8. Formularze zgłoszeń otrzymać można w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków we Lwowie i od władz administracyjnych I instancji. O ileby z chwilą ogłoszenia niniejszego rozporządzenia formularze nie zostały dostarczone przez Zakład ubezpieczenia władzom administracyjnym I instancji, zgłoszenie winno nastąpić bez użycia przepisanych formularzy.

§ 9. Władze administracyjne I instancji tudzież Zarządy gmin obowiązane są udzielać Zakładowi ubezpieczenia wszelkiej pomocy w zgłaszaniu przedsiębiorstw.

§ 10. Właściciele przedsiębiorstw, jakoteż gospodarstw rolnych i leśnych, względnie ich kierownicy lub pełnomocnicy, o ile nie uczynią zadość obowiązkowi zgłaszania w terminie wymienionym w § 1 niniejszego rozporządzenia, będą karani grzywną w myśl postanowień § 52 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. r. 1888 Nr. 1) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 11. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 marca
1922 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 37 poz. 311

w przedmiocie przydzielenia do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w myśl postanowień ustaw z dnia 28 grudnia 1887 r. i z dnia 20 lipca 1894 r. z uwzględnieniem ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. oraz w przedmiocie ustanowienia klas niebezpieczeństwa dla poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa na czas od 1 lipca 1921 r. do 31 grudnia 1924 r.

Na mocy § 14 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) o ubezpieczeniu robotników od wypadków, po wysłuchaniu opinii zakładu ubezpieczenia, zarządza się co następuje:

§ 1. Poszczególne przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne i leśne, tudzież zakłady, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na mocy ustaw: z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) i z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 168) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), mają być zaliczone do kategorii niebezpieczeństwa według dołączonego schematu (załącznik 2).

Kategorie niebezpieczeństw, oznaczone w załączniku 2, odnoszą się do przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych i leśnych oraz zakładów o składzie normalnym i uwzględniają zakłady pomocnicze, stanowiące część składową danego przedsiębiorstwa, gospodarstwa lub zakładu.

Za części składowe przedsiębiorstwa, o ile w załączniku 2 nie określono inaczej, należy uważać w szczególności: kierownictwo i nadzór nad przedsiębiorstwem, roboty manipulacyjne, roboty w magazynach i ładowniach, czynności, przedsiębiorane we własnym zarządzie, dotyczące oświetlenia, opału i czyszczenia pracowni, takie same czynności, połączone ze stałą konserwacją budynków i urządzeń warsztatowych, transport za pomocą własnych środków przewozowych itp., z tem zastrzeżeniem, że czynności te służą wyłącznie celom przedsiębiorstwa i nie przekraczają zwykłych rozmiarów.

Za części składowe gospodarstwa rolnego uważać należy wykonywane w normalnym zakresie: uprawę roli, ogrodów, meljoracje, zbiory i przetwórcy produktów, obsługę inwentarza żywego, pasieki, obsługę kuchenną, na-

prawę narzędzi, konserwację budynków, dozór, kierownictwo itp., w gospodarstwie zaś leśnem: — dozór leśny, obsługę kultur, naprawę dróg, ścinanie, zwózkę i obróbkę drzewa bez użycia maszyn.

Goźelnie, młyny i tartaki, cegielnie, łomy i inne zakłady fabryczne, zaliczone być mają do właściwej kategorii niebezpieczeństwa oddzielnie od gospodarstwa rolnego lub leśnego, w skład którego wchodzi, chociażby służyły nawet również i dla celów swego gospodarstwa.

§ 2. Za przedsiębiorstwa, używające motorów, uważa się te przedsiębiorstwa, w których są używane motory, poruszane siłą wiatru, wody, pary, gazu do oświetlenia, powietrza gorącego, elektryczności itd. lub zwierząt. Narówni z przedsiębiorstwami używającymi motorów uważać należy w myśl niniejszego rozporządzenia także takie przedsiębiorstwa, w których są używane kotły zamknięte lub przyrządy parowe (gotowalnik drzewa, szmat, suszarnie parowe itd.).

Przedsiębiorstwa, w których zakres użycia maszyn, poruszanych motorami, względnie kotłami i przyrządów parowych albo też siła użytego motoru są tak nieznaczne, że niebezpieczeństwo wypadku nie jest większe, niż przy zwykłej pracy ręcznej, należy zaliczyć do kategorii niebezpieczeństwa, przepisanych dla przedsiębiorstw, nieużywających motorów.

Tak samo zaliczone być mają przedsiębiorstwa, w których przedsiębiorca sam obsługuje maszyny i motor, o ile to wyklucza możliwość wypadku przy maszynie dla innych osób, zatrudnionych w tem przedsiębiorstwie.

§ 3. Jeżeli dane przedsiębiorstwo, złożone z kilku części, różniących się wyraźnie między sobą, nie może być zaliczone jako całość do kategorii niebezpieczeństwa z powodu braku odpowiedniego tytułu w załączniku 2, każdą jego część składową należy zaliczyć do kategorii niebezpieczeństwa oddzielnie, o ile dla każdej z tych części prowadzone są odrębnie listy płatnicze.

§ 4. Jeżeli nie zachodzą warunki oddzielnego zaliczenia poszczególnych części złożonego przedsiębiorstwa, wyliczone w poprzednim paragrafie, należy przedsiębiorstwo to zaliczać jako przedsiębiorstwo mieszane według przepisów § 7 niniejszego rozporządzenia.

Postanowienie powyższe odnosi się także do tych przedsiębiorstw, których urządzeń nie można uważać za urządzenia normalne, wymagane celem przydzielenia ich do odpowiedniej kategorii niebezpieczeństwa z tego powodu, że

WYKREŚLONO
Narodowy Związek Robotników
Wydział Ekonomiczny

obejmują one pewne zakłady pomocnicze lub przedsiębiorstwa uboczne, nieuwzględnione w odnośnym tytule; jakoteż i w tych wypadkach, jeżeli normalnego urządzenia nie można uwzględnić w myśl § 6 przez odpowiedni wybór klasy niebezpieczeństwa w granicach tej kategorii niebezpieczeństwa, do której zakład główny należy.

§ 5. Przedsiębiorstwa, dla zaliczenia których do kategorii niebezpieczeństwa brak odpowiedniego tytułu w załączniku 2, lub do których przepisy § 1—4 niniejszego rozporządzenia nie mogą być zastosowane, zaliczyć należy do tej kategorii niebezpieczeństwa, która im bardziej odpowiada ze względu na ich rodzaj oraz możliwość wypadków.

§ 6. Po ustaleniu kategorii niebezpieczeństwa odpowiadającej przedsiębiorstwu, zalicza się je do odpowiedniej klasy niebezpieczeństwa tej kategorii na podstawie schematu załącznika 1. Przedsiębiorstwo w zasadzie zalicza się do klasy średniej w danej kategorii niebezpieczeństwa. W razach, gdy w poszczególnych wypadkach zachodzi zwiększone lub zmniejszone, w stosunku do zwykłego niebezpieczeństwo wypadków, przedsiębiorstwo należy zaliczyć do niższej względnie do wyższej od średniej klasy w danej kategorii niebezpieczeństwa.

Zaliczenie do niższej względnie do wyższej klasy niebezpieczeństwa powinno mieć miejsce w każdym razie w wypadkach, gdy dane przedsiębiorstwo posiada cechy, odpowiadające znamionom zwiększonego lub zmniejszonego w stosunku do normalnego niebezpieczeństwa, wyszczególnionym przy poszczególnych tytułach załącznika 2.

Niezależnie od tego, za okoliczność zmniejszającą niebezpieczeństwo należy uważać wprowadzanie maszyn w ruch za pomocą elektryczności, o ile niema transmisji (pędni) mechanicznej, albo o ile transmisje takie są w ograniczonej ilości.

Przedsiębiorstwa, które ze względu na postarowienia ust. 2 § 2 nin. rozporządzenia uważane są za przedsiębiorstwa, nieużywające motorów w razach, gdy zachodzi zwiększenie niebezpieczeństwa ze względu na ruch motoryczny, należy zaliczyć do wyższej klasy odpowiedniej kategorii niebezpieczeństwa.

Przy ustalaniu klas niebezpieczeństwa należy uwzględnić również stan budynków i urządzeń przedsiębiorstwa, urządzenia ochronne oraz prowadzenie przedsiębiorstwa pod względem technicznym, przyczem należy także uwzględnić uzdolnienie robotników do powierzonych im czynności, jako-

też nadzór ruchu, o ile z tych okoliczności można wnioskować o stałym niebezpieczeństwie wypadków, połączonym z ruchem przedsiębiorstwa.

Przy oznaczaniu klasy niebezpieczeństwa należy uwzględnić rodzaj i liczbę wypadków, zaszytych w przedsiębiorstwie oraz obciążenia zakładu ubezpieczenia temi wypadkami spowodowane, o ile można stąd wnioskować, o odmiennem od zwykłego niebezpieczeństwie wypadków.

Jeżeli w danym przedsiębiorstwie zachodzą okoliczności mogące wpłynąć zarówno na zmniejszenie jak i na zwiększenie niebezpieczeństwa, okoliczności te należy rozważyć, przeciwstawiając je sobie wzajemnie.

§ 7. Dla przedsiębiorstw mieszanych (§ 4), oznacza się naprzód w myśl przepisów § 1—6 niniejszego rozporządzenia kategorię i klasę niebezpieczeństwa dla poszczególnych części przedsiębiorstw, a uzyskane cyfry klasy niebezpieczeństwa mnoży się przez przeciętne sumy zarobków rocznych robotników zatrudnionych w odnośnych częściach przedsiębiorstwa, i dzieli się sumę tych iloczynów przez ogólną sumę zarobków rocznych.

Liczba tym sposobem otrzymana stanowi klasę niebezpieczeństwa dla danego przedsiębiorstwa.

Jeżeli nie można ustalić z dostateczną dokładnością sumy zarobków rocznych robotników zatrudnionych w poszczególnych częściach przedsiębiorstwa, należy zamiast tych sum przyjąć liczbę robotników, jeżeli zaś zachodzą istotne różnice w przeciętnym czasie pracy robotników zatrudnionych w poszczególnych częściach przedsiębiorstwa, wówczas należy przyjąć odpowiednią liczbę robotników normalnych, tj. liczby robotników, sprowadzone do 300-dniowego czasu pracy.

Z powyższego rachunku należy wyliczyć robotników i urzędników, względnie przypadające na nich sumy zarobków, o ile nie należą oni wyłącznie do pewnej części przedsiębiorstwa.

§ 8. Jeżeli w przedsiębiorstwie, złożonym z kilku części, (§§ 3 i 4 nin. rozporządzenia), niebezpieczeństwo połączone z jedną jego częścią zagraża równocześnie robotnikom, zatrudnionym w innym dziale tego przedsiębiorstwa, wówczas należy przyjąć dla tego działu odpowiednio wyższą klasę niebezpieczeństwa.

§ 9. Przy zaliczaniu przedsiębiorstw do kategorii i klas niebezpieczeństwa, należy postępować o ile możliwości w porozumieniu z inspektorami pracy w przedsiębiorstwach, podlegających nadzorowi władz górniczych w porozumieniu

z temi władzami, zwłaszcza zaś wtedy, gdy zakład ubezpieczenia przyjmuje zwiększenie niebezpieczeństwa albo podaje w wątpliwość słuszność twierdzenia przedsiębiorcy o mniejszem niebezpieczeństwie.

Co do przedsiębiorstw grupy VII d (załącznik 2) zasięgnąć należy w miarę potrzeby informacji u odpowiedniej nadzorczej władzy monopola prochowego.

§ 10. Przedsiębiorcy są obowiązani udzielać zakładowi ubezpieczenia od wypadków na jego żądanie wyjaśnień o rodzaju i urzędzeniu przedsiębiorstwa, potrzebnych do zaliczenia przedsiębiorstw do kategorii i klasy niebezpieczeństwa.

§ 11. O ile przedsiębiorstwa, względnie gospodarstwa rolne i leśne, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na mocy przepisów art. 4 ustawy z dn. 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), nie są jeszcze zaliczone w całości do kategorii i klas niebezpieczeństwa, oznaczonych w załączniku 2, zakład ubezpieczenia ma wydać posiadaczom tych przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych i leśnych co do każdego przedsiębiorstwa orzeczenie, zaliczające je do kategorii i klasy niebezpieczeństwa w myśl niniejszego rozporządzenia.

§ 12. W orzeczeniu tem podać należy dokładnie odnośny tytuł podziału na kategorie niebezpieczeństwa, który stanowił podstawę przy zaliczeniu poszczególnego przedsiębiorstwa do danej kategorii niebezpieczeństwa.

Dla przedsiębiorstw mieszanych, których kategoria i klasa niebezpieczeństwa została ustalona w sposób przepisany w § 7 niniejszego rozporządzenia, należy nadto podać obliczenie przewidziane tym paragrafem.

W razie zaliczenia przedsiębiorstwa do wyższej klasy niebezpieczeństwa, należy podać w orzeczeniu powody, które na takie zaliczenie wpłynęły.

§ 13. Przed rozstrzygnięciem w ostatniej instancji rekursów w sprawach zaliczenia przedsiębiorstw, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej może zasięgnąć na uzasadnione żądanie strony, opinii rzeczoznawców z grona przedsiębiorców i robotników.

§ 14. Przedsiębiorcy, których przedsiębiorstwa zali-

czone są już przez zakład ubezpieczenia od wypadków na podstawie przepisów, obowiązujących przed wydaniem niniejszego rozporządzenia, mają prawo w terminie 2 miesięcy, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, żądać od zakładu ubezpieczenia od wypadków poddania rewizji dotychczasowego zaliczenia przedsiębiorstwa i wydania właściwego orzeczenia z ważnością od dnia 1 lipca 1921 r.

Żądanie rewizji zaliczenia, wniesione po upływie powyżej przepisanej dwumiesięcznej terminu, pozostanie bez skutku, za wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 19 ustawy z 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888).

§ 15. Przepis § 14 nie odnosi się do przedsiębiorstw, mających swą siedzibę na Śląsku Cieszyńskim. Zakład ubezpieczenia od wypadków wyda dla tych przedsiębiorstw ponowne orzeczenie w myśl rozporządzenia niniejszego.

§ 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik 1.

Schemat kategorii niebezpieczeństwa z oznaczeniem klas niebezpieczeństwa należących do poszczególnych kategorii.

Kategoria	A	obejmuje klasę	1	do	3	włącznie,	kl. śred.	2
"	B	"	3	"	5	"	"	4
"	I	"	4	"	8	"	"	6
"	II	"	7	"	11	"	"	9
"	III	"	10	"	14	"	"	12
"	IV	"	13	"	19	"	"	16
"	V	"	16	"	24	"	"	20
"	VI	"	20	"	30	"	"	25
"	VII	"	25	"	37	"	"	31
"	VIII	"	31	"	47	"	"	39
"	IX	"	39	"	57	"	"	48
"	X	"	48	"	70	"	"	59
"	XI	"	59	"	87	"	"	73
"	XII	"	73	"	100	"	"	87

Załącznik 2.

Systematyczny podział przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według tytułów i kategorii niebezpieczeństwa.

NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA

GRUPA I.

Gospodarstwa rolne i leśne, młyny zboża.

a) Gospodarstwa rolne i leśne.

Tytuł	Kat. nieb.
1 Gospodarstwa rolne bez utrzymywania koni i bez używania maszyn, poruszanych siłą elementarną lub siłą zwierząt	II
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie młocarni lub siewczarni ręcznych.	
2 Gospodarstwa rolne, utrzymujące konie, a nieużywające maszyn poruszanych siłą elementarną	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie maszyn, poruszanych siłą zwierząt.	
3 Wszelkie inne gospodarstwa rolne	IV
4 Przedsiębiorstwa wypożyczania maszyn rolniczych	XII
5 Gospodarstwa leśne z ograniczeniem ścinania i transportu drzewa wyłącznie dla potrzeb posiadacza gospodarstwa leśnego, oraz personelu tego gospodarstwa i złączonego z niem ewentualnie gospodarstwa rolnego	IV
6 Inne gospodarstwa leśne ze ścinaniem, transportem i składami drzewa	X

b) Młyny zboża.

7 Zakłady czyszczenia zboża	VI
8 Młyny (mąki, kaszy, krup)	XIII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Automatyczne urządzenie.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Prymitywne urządzenie.	

Tytuł	Kat. nieb.
9 Zakłady łuszczenia ryżu, grochu itp. (jako samodzielne przedsiębiorstwo)	IX
10 Wiatraki	VIII
11 Pływaki	IX

GRUPA II.

Transport i składy.

a) Koleje żelazne.

12 Koleje żelazne, łącznie z zakładami pomocniczymi	IX
13 Koleje dojazdowe i fabryczne, pędzone motorami	VIII
Tramwaje i koleje drogowe (ruch osobowy):	
14 Parowe	VIII
15 Elektryczne	VI
16 Posługujące się siłą pociągową zwierząt	VI
17 Kolejki nie posługujące się ani siłą żywiołową ani siłą pociągową zwierząt	X
18 Kolejki linowe	X

b) Inne przedsiębiorstwa przewozu lądem.

19 Przedsiębiorstwa poczty wozowej (siła zwierząt)	VI
20 Poczty samochodowe	VI
21 Przedsiębiorstwa pogrzebowe	IV
22 Przedsiębiorstwa powozów najemnych (fiakry, jednokonki itp.)	VI
23 Przedsiębiorstwa powozów najemnych (samochody)	VI
24 Przedsiębiorstwa omnibusów	VII
25 Przedsiębiorstwa omnibusów (samochody)	VII
26 Wozy ciężkie (z budulcem, węglem, drzewem, meblami, pełnymi pakami, bydłem itp.)	XII
27 Wozy ciężkie (samochody)	XII
28 Wozy lekkie (lekkie wozy towarowe na resorach, kary, biedy itp.)	VIII
29 Wozy lekkie (samochody)	VIII
30 Transport ciężarów bez używania zwierząt pociągowych (tragarze, zakłady posługaczy itd.)	III
31 Przedsiębiorstwa spedycyjne (także ładowanie towarów)	X
32 Przedsiębiorstwa spedycyjne (samochody)	X

Znamiona mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułu 31 i 32: Większy zakres robót magazynowych.

c) Przedsiębiorstwa przewozu wodą.

33	Przedsiębiorstwa żeglugi parowej: na rzekach	VIII
34	Przedsiębiorstwa żeglugi parowej: na jeziorach	VI
35	Promy zwykłe i promy wodzone, przewozy na rzekach, holowanie statków, zakłady przeprawy pociągów	VI
36	Przedsiębiorstwa splawiania drzewa, także w połączeniu ze składami drzewa	IX
37	Zakłady najmu łodzi wiosłowych i żaglowych	IV
38	Żegluga na rzekach, kanałach i jeziorach (bez motorów) do przewozu osób i ciężarów	VIII
39	Przedsiębiorstwa ładowania i wyładowania okręt.	XII

d) Przedsiębiorstwa składów towarowych (z dowozem i odwozem).

40	Przedsiębiorstwa domów skladowych i przedsiębiorstwa składów towar., używające motorów	VII
41	Te same przedsiębiorstwa nieużywające motorów	IV
42	Składy i drobna sprzedaż ropy i benzyny	VI
43	Składy towarów włókienniczych, konfekcyjnych, kolonialnych itp., połączone z handlem drobnym	I

Dla tytułów 40, 41 i 43: Znamie mniejszego niebezpieczeństwa: Obchodzenie się bez zaprzęgów. Znamie większego niebezpieczeństwa: Magazynowanie także ciał łatwo zapalnych, ciał eksplodujących, celulozoidu i towarów celulozoidowych.

44	Składy dźwigarów i ciężkiego żelaza	X
45	Składy i handel gotowych mebli	II
46	Składy drzewa	IX

Znamie mniejszego niebezpieczeństwa: Obchodzenie się bez zaprzęgów i mały rozmiar przedsiębiorstwa.

Znamie większego niebezpieczeństwa: Maszynowe rozdrabnianie drzewa.

47	Składy węgla i koksu	VIII
----	----------------------	------

Znamie mniejszego niebezpieczeństwa: Obchodzenie się bez zaprzęgów i mały rozmiar przedsiębiorstwa.

e) Samochody osobowe.

48	Przy sile motoru do 8 HP włącznie	VIII
49	Przy sile motoru ponad 8 do 40 H Pwłącznie	IX
50	Przy sile motoru ponad 40 HP	X

f) Przedsiębiorstwa przewozu powietrzem.

51	Samoloty do przewozu osób i rzeczy	XII
----	------------------------------------	-----

GRUPA III.

Kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne.

a) Kopalnie.

52	Kopalnie węgla kamiennego	VIII
53	Kopalnie węgla brunatnego	V
54	Kopalnie ropy żelaznej o robotach naziemnych	VI
55	Kopalnie ropy żelaznej o robotach podziemnych	VII
56	Kopalnie innych rud	V

Znamie większego niebezpieczeństwa: Odbudowa sztolniami i szybami.

57	Kopalnie oleju ziemnego	VI
58	Kopalnie wosku ziemnego	VI
59	Kopalnie i warzelnie soli	IV
60	Kopalnie asfaltu	VII

Znamiona większego lub mniejszego niebezpieczeństwa dla grupy III a: większe lub mniejsze narażenie na niebezpieczeństwa z powodu spadania kamieni, węgla, z powodu pyłu węglowego, pożaru kopalni, zasypiania ruchomym piaskiem i zalania wodą.

b) Huty.

61	Koksownie	VII
62	Piece wysokie	IX
63	Prażenie ropy żelaznej	V
	Huta żelaza i stali:	
64	Pudłownie i fryszownie	VII
65	Huty stali Bessemera, Thomasa, Martina i stali elektrycznej	X
66	Lejarnie stali wraz z apreturą	XI
67	Huty metalu (ołów, miedź, rtęć, srebro, cynk i miedź), także walcownie i młotownie	V

Tytuł	Kat. nieb.
68 Walcownie żelaza wymiarowego i drutu	IX
69 Walcownie żelaza sztabowego	IX
70 Walcownie cienkiej blachy	VI
71 Walcownie grubej blachy	X
72 Walcownie rur	VII
73 Walcownie cynku i cynkowanie żelaznej blachy	IV
74 Młotownie i prasownie dla wyrobu wielkich przedmiotów kutych	X
75 Wspólne czynności własnego zarządu (roboty placowe, magazynowe; zaprzęgi, koleje fabryczne, warsztaty reparacji i t. p., w większych przedsiębiorstwach hutniczych, zaliczonych według przepisu § 3	VI

GRUPA IV.

Kamienie i ziemie.

a) Kamieniołomy.

76 Łomy i kłobywanie kamieni z obrabianiem wydobytego materiału na kamienie brukowe i wyroby kamieniarskie przy nieznacznym tylko użyciu odpadków na kamień budowlany i żwir ręcznie tłuczony	X
Znamię większego niebezpieczeństwa: Obrabianie materiału na niebezpiecznych miejscach.	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Dobywanie materiału z głazów narzutowych.	
77 Łomy łupku	XII
78 Łomy łupku, połączone z przerabianiem zyskanego materiału	XI
79 Łomy marglu cementowego	X
80 Kopalnie łożku	VIII
81 Zwirowiska (także wraz z tłuczeniem żwiru)	XII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Maszynowe tłuszenie żwiru.	
Tłuczenie żwiru:	
82 w przedsiębiorstwie, używającym maszyn	VIII
83 w przedsiębiorstwie ręcznym	XII

Tytuł	Kat. nieb.
84 Inne kamieniołomy (piaskowiec, granit, dolomit, marmur itp.)	XII
85 Wapniarki (łom wraz wypalaniem)	X
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Piecie kręgowce i komorowe.	
86 Wydobycie i rozdrabnianie głazów narzutowych w przedsiębiorstwach grupy IV a) uważa się za znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Dobre warunki odkrywki, o ile niebezpieczeństwo zasypania jest ograniczone do najmniejszych rozmiarów, użycie bezpiecznych materji wybuchowych (rozporządzenie minist. z dn. 19 maja 1899 Dz. u. p. Nr. 96); w łomach pod ziemią: Całkiem odpowiednie kierownictwo fachowe przy istnieniu wszelkich potrzebnych urządzeń ochronnych i z wyłączeniem używania materiałów wybuchowych;	XI
za znamię większego niebezpieczeństwa: Luźne uwarstwienie kamieni, skłonne do osypywania się (trudne warunki odbudowy, zwieszające się ściany skał); używanie materiałów rozsadzających, o ile przedsiębiorstwo nie pozostaje pod zupełnie odpowiednim kierownictwem fachowym.	
b) Kopaniny.	
87 Kopanie piasku, krzemienia i żwiru	XII
88 Zbieranie piasku i żwiru bez zagłębiania się w teren poniżej jednego metra	V
89 Zbieranie piasku i żwiru bez zagłębiania się w teren poniżej jednego metra przy użyciu kolejek	VI
Inne kopaniny:	
90 na powierzchni	IX
91 sztolniami i szybami	XI
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 90 i 91: Odkrywka materiału pod naturalnym kątem stoczystości (zesypu); przewaga robót około przesiania i sortowania materiału.	
Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułów 90 i 91: Trudne warunki odbudowy;	

Tytuł	Kat. nieb.
ściany skłonne do osuwania się lub podkopywane.	
Dobycie torfu:	
92 Przedsiębiorstwa o ruchu motorowym	IV
93 Przedsiębiorstwa o ruchu ręcznym	II
c) Obrabianie i przerabianie kamieni.	
94 Wyrób cementu (z wyłączeniem wyrobu beczek i drewnianego opakowania wogóle)	VII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Używanie pieców rotacyjnych.	
95 Wyrób towarów cementowych i sztucznego kamienia	IV
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie motorów.	
96 Szlifiernie kamieni szlachetnych	III
97 Wypalanie i mielenie gipsu	V
Wapielnie, także wypalanie szamoty z wyłączeniem robót przy wydobywaniu kamieni:	
98 o piecach pierścieniowych lub komorowych	V
99 inne wapielnie	VII
100 Młyny kwarcu, feldszpatu, soli, siarki, piasku, kamionki itp.	VI
Obrabianie łupku (z wyłączeniem oprawy drzewnej):	
101 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
102 przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
103 Wyrób łupku sztucznego (asbestowy, eternit itp.)	
104 Zakłady kamieniarskie (zatrudniające robotników wyłącznie w warsztatach)	V
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Znaczny rozmiar wyrobów ornamentacyjnych i figuralnych.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wyrób kamieni młyńskich i szlifiernych; używanie motorów.	
105 Zakłady kamieniarskie, zatrudniające robotników w warsztatach i poza warsztatem (na budowach)	VII

Tytuł	Kat. nieb.
d) Wyroby z glinek.	
106 Wyrób towarów szamotowych i tygli ogniotrwałych	IV
107 Pławniarnie kaolinu (glinki porcelanowej i innych glinek i ziem farbiarskich z rozdrabnianiem)	V
108 Wyrób kitu	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie motorów.	
109 Wyrób kred	II
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
110 Wypalanie magnezytu	V
111 Wyrób towarów majolikowych	I
112 Fabryki porcelany	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy tytułach 111 i 112: Większy rozmiar robót malarskich.	
113 Wyrób szmirglu	III
114 Fabryki towarów syderolitowych i terakotowych	B
115 Fabryki naczyń fajansowych i kamionkowych	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy tytułach 114 i 115: Większy rozmiar robót malarskich.	
116 Wyrób pieców kaflowych	II
Wyrób towarów glinianych:	
117 Przedsiębiorstwa używające maszyn	III
118 Przedsiębiorstwa nie używające maszyn	B
119 Wyrób miazgi i miálu torfowego	VI
We wszystkich poprzedzających tytułach grupy IV c) i d) dobowanie materiału surowego jest wyłączone.	
Cegielnie (wypalanie cegieł łącznie z wydobywaniem gliny):	
120 Cegielnie maszynowe	VII
Cegielnie maszynowe, w których oprócz cegieł maszynowych wyrabia się także ręcznie cegły, conajmniej w takiej samej ilości zaliczać należy jako przedsięb. mieszane. Jako cy-	

Tytuł	Kat. nieb.
frową podstawę rachunku, o którym mowa w § 7 należy przyjąć przytem ilości cegieł, wyrobionych maszynowo względnie ręcznie.	
121 Ręczny wyrób cegieł	IV
Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 120 i 121: jak dla tytułów 90 i 91.	
Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułu 121: Wydobywanie lub przygotowywanie materiału przy pomocy maszyn motorowych.	
122 Wyrób cegieł żuźlowych z bezpośrednio uży- ciem żużli wysokich pieców	VI
123 Wyrób cegieł z piasku wapienego łącznie z do- bywaniem piasku	VII
124 Wyrób masy ciepło-chronnej oraz przetworów z kamieni korkowych łącznie z montowaniem	VI
e) Szkło.	
125 Wyrób szkła z wyłączeniem szkła tafłowego i zwierciadłowego	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób szkła prasowanego, używanie automatycz- nych i na pół automatycznych maszyn do dęcia oraz maszyn do prasowania i dęcia.	
126 Rafinerja szkła a mianowicie: Ma'owanie na szkle, wyżeranie i wytłaczanie	B
127 Wyrób i obrabianie paciorków i guzików szkla- nych	B
128 Szlifownie szkła	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Uży- wanie maszyn szlifierskich automatycznych lub na-wpół automatycznych.	
129 Wyrób zwierciadeł	V
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wyrób zwierciadeł lanych.	
130 Wyrób szkła tafłowego i zwierciadłowego	VII
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wyrób szkła lanego.	

Tytuł	Kat. nieb.
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wybór dętego szkła zwierciadłowego.	
Znamiona mniejszego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw Grupy IV e: Mechaniczne urządzenia dla ochładzania po- wietrza w pracowniach i przy piecach; używanie automatycznych przyrządów trans- portowych.	
GRUPA V.	
Obrabianie metali.	
a) Obrabianie metali szlachetnych.	
Wyrób towarów złotych:	
131 Przedsiębiorstwa, używające motorów	I
132 Przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B
Wyrób towarów srebrnych:	
133 Przedsiębiorstwa, używające motorów	III
134 Przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B
135 Wyzyskiwanie złota i srebra z odpadków oraz zakłady oddzielania złota i srebra od innych me- tali	IV
136 Wyrób towarów ljońskich	II
b) Żelazo i stal.	
137 Wyrób plecionek kabli i lin drucianych	V
138 Drużarnie (wyrób drutu na zimno)	IV
139 Wyrób towarów z blachy żelaznej i towarów blacharskich: przedsiębiorstwa używające mo- toru, także wraz z robotami na budowach	VII
140 Te same przedsiębiorstwa, nieużywające moto- rów z wyłączeniem robót na budowach	II
Znamię mniejszego względnie większego nie- bezpieczeństwa dla tytułów 139 i 140: Mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek itp.	
Wyrób wykrawarek, wybijarek, towarów żelaz- nych i stalowych (przedsiębiorstwa wyrobu towarów żelaznych i stalowych pod innymi ty- tułami niewymienionych);	
141 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI

Tytuł	Kat. nieb.
142 Przedsiębiorstwa nie używające motorów Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 141 i 142: Mniejsze względnie szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek itp. wyrób towarów drobiazgowych.	V
143 Szlifiernie żelaza stali i innych metali (polerowanie) Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Przeważnie szlifowanie i innych metali. Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie wielkich kamieni szybko wirujących.	IV
144 Fabryki naczyń emaljowanych (wyrób naczyń surowych i emaljowanie) Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób naczeń lanych. Znamię większego niebezpieczeństwa: Nieemaljowanie naczyń.	IV
145 Zakłady emaljowania (emaljowanie naczyń lanych i blaszanych)	I
146 Wyrób oraz nacinanie piłników	III
147 Młotarnie i kuźnice (wyrób młotów i narzędzi)	VII
148 Kuźnie, (wyrób okuć do wozów, podków, okucie wozów, podkuwanie koni, wyrób łańcuchów itp.) Wyrób kas i mebli metalowych:	V
149 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
150 Przedsiębiorstwa nie używające motorów Wyrób nożów (wraz z szlifiernią):	V
151 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
152 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	V
153 Wyrób igieł, szpilek i towarów szpiłkowych Fabryki gwoździ i sztyftów:	IV
154 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
155 Przedsiębiorstwa nie używające motorów lub używające ich tylko do poruszania miechów Ślusarnie (wyrób towarów ślusarskich):	VI
156 Przedsiębiorstwa używające motorów, także wraz z robotami na budowach Znamię większego niebezpieczeństwa: Większy zakres robót budowlanych.	VI

Tytuł	Kat. nieb.
157 Przedsiębiorstwa nie używające motorów wcale lub tylko do poruszania miechów z wyłączeniem robót na budowach	III
158 Wyrób śrub i nitów Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Zieuzywanie pras, wykrawarek, wybijarek itp.	V
159 Wyrób kos i sierpów	IV
160 Wyrób białej broni (pałasze, sztylety, dzidy, bagnęty i t. p.). c) Metale nieszlachetne i śtopy.	V
161 Wyrób towarów ołowianych i cynkowych	V
162 Fabryka towarów brązowych i towarów galanteryjnych metalowych	I
163 Wyrób towarów z chińskiego srebra (nowe srebro, aifenid i t. d.) Znamię większego względnie mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 162 i 163: Mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek itp.	II
164 Zakłady robót galwanoplastycznych i cynkograficznych	V
165 Zakłady rytownicze, używające motorów	II
166 Zakłady rytownicze, nie używające motorów Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie kwasów.	A
167 Pasamonicтво (wyrób metalowych ewentualnie pozłacanych lub posrebrzanych drobnych przedmiotów ozdobnych) Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie motorów.	I
168 Kotlarstwo i wyrób blachy metalowej Zakłady wycinania, wybijania i wyłaczania metalu (nakrywek do faszek, medań, ozdób, form blaszanych, okuć do fajek itd.):	VI
169 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
170 Przedsiębiorstwa nie używające motorów Wyrób towarów metalowych i towarów metalowych drobiazgowych, także szlifiernie metalu:	IV

Tytuł	Kat. nieb.
171 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
172 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 171 i 172: Mniejsze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek itp., wyrób guzików metalowych.	
173 Wyrób tusek na naboje (bez napelniania)	V
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn doprowadzających materiały automatycznie.	
174 Odlewnie czcionek	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn kompletowych.	
175 Konwisarnie — (cynownie).	V
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie motorów.	

GRUPA VI.

Maszyny, narzędzia, instrumenty, przyrządy.

a) Maszyny, narzędzia, przyrządy.

176 Wyrób armatur do pomp, kotłów itd.	V
177 Wyrób i instalacja wind	VII
Wyrób i zaprowadzanie przewodów gazowych, wodociągów i urządzeń do ogrzewania (z wyłączeniem robót ziemnych):	
178 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
179 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 178 i 179: Zakres i rodzaj robót instalacyjnych.	
180 Kuźnie kotłów i warsztaty konstrukcji żelaznych oraz wyrób mostów żelaznych wraz z montowaniem	X
Znamię większego niebezpieczeństwa: Przeważające zastosowania nitowania ręcznego.	

Tytuł	Kat. nieb.
181 Wyrób maszyn i przyrządów dla przemysłu włókienniczego	VI
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób grepli.	
182 Wyrób maszyn rolniczych	VII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie maszyn do obrabiania drzewa.	
183 Wyrób lokomotyw	VIII
184 Fabryki maszyn w ogólności (bez kuźni kotłów)	VII
Ślusarnie i warsztaty naprawiania maszyn:	
185 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
186 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
Wyrób i naprawa maszyn i przyrządów młynskich wraz z instalacją:	
187 Przy użyciu maszyn do obrabiania drzewa	VIII
188 Bez użycia maszyn do obrabiania drzewa	VI
189 Wyrób maszyn do szycia, pończoszkowania i oczkowania, oraz części składowych takich maszyn, tudzież ich naprawa	III
Znamię większego niebezpieczeństwa: Istnienie odlewni lub używanie maszyn do obrabiania drzewa.	
190 Fabryki narzędzi i przyrządów, nie wymienionych w innych tytułach	V
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn do obrabiania drzewa.	
b) Środki transportowe.	
191 Wyrób i naprawa samochodów	VI
192 Wyrób i naprawa rowerów	III
193 Zakłady budowy statków	VII
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres właściwych prac z warsztatami okrętowych.	
194 Zakłady budowy statków (budowa łodzi), przedsiębiorstwa budowy łodzi i statków drewnianych, nie używające motorów	VII
195 Wyrób i naprawa samolotów	XII

Tytuł	Kat. nieb.
Wyrób powozów (koczków):	
196 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
197 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
198 Fabryki wagonów	VII
c) Broń palna.	
Wyrób i naprawa ręcznej broni palnej:	
199 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
200 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
Wyrób żelaznych części składowych ręcznej broni palnej:	
201 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
202 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
203 Wyrób dział i innej ciężkiej broni palnej	VIII
204 Zakłady probierze ręcznej broni palnej	X
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla przedsiębiorstw grupy VI c): Kierownictwo robót i nadzór nad nimi z troskliwością i oględnością, właściwą fabrykom wojskowym tego rodzaju.	
d) Narzędzia fizyczne i chirurgiczne, przyrządy do mierzenia czasu i do oświetlenia.	
Wyrób i naprawa narzędzi i przyrządów (chemicznych, farmaceutycznych, matematycznych, optycznych, fizycznych, chirurgicznych).	
205 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
206 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
207 Wyrób i naprawa protez	II
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
208 Bandażyści	B
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
Wyrób i naprawa wag rozmaitej konstrukcji:	
209 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Brak maszyn do obrabiania drzewa.	
210 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II

Tytuł	Kat. nieb.
Wyrób, instalacja maszyn i przyrządów do oświetlenia elektrycznego i przenoszenia siły:	
211 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
212 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
Wyrób, naprawa i instalacja elektrycznych telegrafów, telefonów, sygnałów:	
213 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
214 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułów 213 i 214: Większy zakres robót instalacyjnych, w szczególności na kolejach.	
215 Wyrób i naprawa lamp i latarni	V
Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejsze względnie szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek itp.	
216 Wyrób i naprawa elektrycznych lamp żarowych	I
Mechanicy:	
217 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
218 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Wyrób i nagrawa zegarów (bez wyrabiania opraw oraz z wylączeniem instalacji zegarów wieżowych):	
219 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
220 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Wyrób i nagrawa wodomierzy i gazometrów:	
221 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
222 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
e) Instrumenty muzyczne.	
Wyrób i naprawa organów, fortepianów i harmonjum:	
223 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres używania maszyn do obrabiania drzewa.	
224 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
Wyrób i naprawa narzędzi muzycznych w ogólności:	

Tytuł	Kat. nieb.
225 Przedsiębiorstwa używające motorów Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Jak przy tytule 223.	III
226 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
f) Używanie motorów dla różnych celów. Najem motorów.	
227 Wynajmowanie siły żywiołowej Przedsiębiorstwa motorowe do rozmaitych celów:	VIII
228 O sile motoru od 1 HP	IV
229 O sile motoru poniżej 1 HP	I

GRUPA VII.

Przemysł chemiczny.

a) Wyrób przetworów chemicznych i preparatów farmaceutycznych

230 Wyrób przetworów chemicznych (łącznie z składkami pomocniczymi)	VI
231 Wyrób przetworów farmaceutycznych i kosmetycznych	IV
232 Apteki i droguerje (składy apteczne) Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	I

b) Materiały farbiarskie i farby.

233 Fabryki ołówków Wyrób farb, lakieru, pokostu itp.:	II
234 Przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
235 Przedsiębiorstwa, nie używające motorów	II
236 Wyrób pasty do obuwia (z wyłączeniem wyrobu pudełek), czernidła drukarskiego i sadzy	II
237 Fabryki atramentu	I

c) Mazi (smoła) i żywice.

Wyrób produktów asfaltowych i z mazi drzewnej (kwasu karbolowego, nafiainy, karbolineum, papy dachowej, lotnej smoly itd.), z wyłączeniem robót około pokrywania dachów i asfaltowania:

Tytuł	Kat. nieb.
238 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
239 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
240 Destylacja drewna i żywicy oraz przerób destylatów	VI

d) Materiały wybuchowe.

241 Wytwarzanie i manipulacja z wybuchowemi związkami nitrowemi z aromatycznych węglowodorów (czysty kwas pikrynowy, połączenia nitronaftaliny, toluolu, krezolu itd.) nitrocelulozą mokrą, prochem nitrocelulozowym, nitrogliceryną, prochem nitropicerynowym wraz z ewentualnym wyrobem nabojów Znamię większego niebezpieczeństwa: Wytwarzanie nitrogliceryny.	VI
242 Wytwarzanie i manipulacja z zapalami wybuchowemi (związki kwasu pikrynowego, przetwory wybuchające, kapsle, podpały do podkopów itd.)	XI
243 Wyrób i użycie ogni sztucznych	XII
244 Fabrykaty z nitrocelulozy (celuloid, kolodjum, celulozydyna, jedwab sztuczny itd.)	V
245 Wyrób i manipulacja z prochem czarnym (proch strzelniczy i proch do rozsadzania) oraz wyrób i manipulacja z materiałami wybuchowemi także wyrób nabojów, z wyłączeniem niezapałnych preparatów wybuchowych	VII
246 Wyrób i manipulacja z niezapałnemi preparatami wybuchowemi (rozporządzenie min. z dnia 19. maja 1899 r. Dz. U. P. Nr. 96) wraz z ewentualnym wyrobem nabojów	III
247 Wyrób i manipulacja z podpalami i fontami do amunicji działowej oraz wyrób sznurów i taśm strzelniczych	V
248 Wyrób towarów celulozowych Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw grupy VII d): Kierowanie robotami z troskliwością i ogłędnością właściwą zakładom wojskowym tego rodzaju.	VII

Tytuł	Kat. nieb.
e) Towary zapalne.	
249 Wyrób zapalek z wyłączeniem maszynowej obróbki drzewa	III
f) Odpadki i nawóz sztuczny.	
250 Mielenie kości oraz ekstrakcja tłuszczu z kości, jako samoistne przedsiębiorstwo	V
Wyrób kleju i żelatyny:	
251 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
252 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
Wyrób spodium i nawozu sztucznego:	
253 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
254 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
255 Przemysł rakarski	X

GRUPA VIII.

Materiały do ogrzewania i oświetlenia, oleje, urządzenia elektryczne.

a) Materiały do ogrzewania i oświetlenia.	
256 Wyrób brykietów	IX
257 Wyrób węgla tłoczonych do celów elektrotechnicznych	VII
Zakłady topienia tłuszczu i łoju, wyrób margaryny i masła sztucznego:	
258 Przedsiębiorstwa używające motorów lub kotłów parowych	VII
259 Przedsiębiorstwa nie używające motorów lub kotłów parowych	IV
260 Wyrób żarówek (siatek żarowych)	II
Lejarnie świec:	
261 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
262 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
263 Wyrób gazu świetlnego (wraz z instalacją, jednak z wyłączeniem robót ziemnych)	V
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres robót instalacyjnych.	
264 Rafinerje łożu i wosku ziemnego i olejów mineralnych oraz wyrób cerezyny i parafiny	VII

Tytuł	Kat. nieb.
Wyrób mydła:	
265 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
266 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
267 Wyrób stearyny i gliceryny	V
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie przyrządów do ekstrakcji i destylacji kwasu tłuszczowego i gliceryny.	
Woskownie (przerabianie wosku pszczelnego), jako samoistne przedsiębiorstwa:	
268 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
269 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
270 Zakłady wyrobu gazu wodnego nasiłonego węglaniem lub nie (wraz z instalacją, jednak z wyłączeniem robót ziemnych)	IV

b) Oleje i tłuszcze.

Wyrób olejów roślinnych (samoistne przedsiębiorstwa):	
271 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
272 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
Wyrób artykułów perfumeryjnych:	
273 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
274 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Wyrób wazelin i płynnych i stałych smarów (bez destylacji surowców):	
275 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
276 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II

c) Elektryczne oświetlenie i prznoszenie siły.	
277 Przedsiębiorstwo oświetlania elektrycznego i prznoszenia siły łącznie z należącą do tego instalacją przewodów elektrycznych	VII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nie-wielki zakres robót instalacyjnych.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Większy zakres robót instalacyjnych; używanie prądów o wysokim napięciu.	

GRUPA IX.

Przemysł tkacki.

a) Jedwab.	
278 Wyrób wstążek i nici jedwabnych łącznie z aperturą	A

Tytuł	Kat. nieb.
Wyrób towarów jedwabnych i aksamitnych:	
279 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
280 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
b) Wełna owcza i inne włosy zwierzęce.	
281 Wyrób sukna filcowego (przedzenie, tkanie, apretura), wyrób piśni (filcu) oraz wyrób obuwia filcowego	IV
282 Wyrób koców, derek i lodenu (halliny)	IV
283 Wyrób wełny sztucznej (shoddy, mungo)	VI
284 Sortowanie, przyrządzanie, przedzenie i tkanie włosów zwierzęcych z wyłączeniem wełny owczej	VI
Przedzalnianie wełny owczej:	
285 Przedzalnianie kamgarnu	III
286 Inne przedzalnianie wełny owczej	V
Wyrób sukna i innych towarów z wełny owczej (przedzenie, tkanie, apretura):	
287 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
288 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Tkanie towarów wełnianych (przedsiębiorstwa bez przedzenia i apretury):	
289 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
290 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób kobierców i obić meblowych:	
291 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
292 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Tkanie chustek i szalów:	
293 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
294 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
c) Len, konopie, juta itd.	
Miełniane lnu i konopi (miełnienie i czesanie), jako samoistne przedsiębiorstwa:	
295 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
296 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Przedzalnianie przędzy z lnu i kłaków, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
297 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
298 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Przedzalnianie włókien roślinnych prócz lnu, bawełny, i juty i wyrób towarów powroźniczych, jako samoistne przedsiębiorstwa:	

Tytuł	Kat. nieb.
299 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
300 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
Przędzenie, tkanie i apretura juty oraz wyrób towarów jutowych:	
301 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
302 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Tkanie lnu:	
303 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
304 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Przedsiębiorstwa tkania i wyplatania włókien roślinnych, prócz lnu, bawełny i juty, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
305 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
306 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
307 Wyrób towarów asbestowych	IV
b) Bawełna i półwełna.	
Tkanie tasiemek:	
308 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
309 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
310 Gieplarnie bawełny i juty, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
311 Przedzalnianie bawełny	V
Tkanie towarów bawełnianych (przedsiębiorstwa bez przedzalniania i apretury):	
312 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
313 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
314 Wyrób towarów bawełnianych i półwełnianych (przedzenie, tkanie, apretura)	III
315 Wyrób nici, bawełny do pończoch i knotów	II
316 Wyrób waty	X
c) Apretura, blicharnie, farbiarnie, drukarnie.	
Zakłady apretury łącznie z pomocniczą blicharnią, farbiarnią i drukarnią:	
317 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
318 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Blicharnie jako samoistne przedsiębiorstwa:	
Przedsiębiorstwa używające motorów:	
319 Blicharnie przędzy iananej	II
320 Inne blicharnie łącznie z apreturą	V
321 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II

Tytuł	Kat. nieb
Farbiarnie jako samoistne przedsiębiorstwa:	
322 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
323 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Drukarnie (łącznie z pomocniczą blicharnią, farbiarnią, apreturą):	
324 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
325 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
326 Zakłady karbonizowania i odłuszczenia wełny (pralnie wełny)	IV
327 Maglownie (maglownie skrzynekowe, kalandry), jako samoistne przedsiębiorstwa	VII
328 Foliuszki, jako samoistne przedsiębiorstwa	III
329 Wyrób ceraty, linoleum, płótna skórzanego oraz tkanin nieprzemakalnych (z wyłączeniem tkalni)	IV
f) Towary dziane, koronkowe, haczkowane, haftowane i pończoszkowe.	
330 Wyrób kwiatów i liści sztucznych	A
Sznuclerstwo (wyrób ozdób do ubrań i mebli z taśmy, sznurów, paciorków itp.):	
331 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
332 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób koronek i bobinetów:	
333 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
334 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Hafciarnie:	
335 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
336 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób towarów dzianych i pończoszkowych (bez przedzalni):	
337 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
338 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób guzików nicianych i do bielizny:	
339 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
340 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A

GRUPA X.

Papier, skóra, guma.

a) Fabrykacja papieru i masy papierowej.

341 Wyrób celulozy	VIII
342 Wyrób drzewnika (szlifiernie drzewa) i masy drzewnej	VIII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Ograniczone używanie maszyn do tarcia drzewa.	

Tytuł	Kat. nieb.
343 Fabryki papieru i masy papierowej	VI
344 Papiernie (ręczny wyrób papieru bez maszyn do papieru lub do masy papierowej przy użyciu tylko holendrów; i wiadra)	IV
b) Obrabianie papieru z wyłączeniem fabrykacji papieru. Introiligatornie:	
345 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
346 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Wyrób papieru kolorowanego i papieru gładkiego oraz wyrób papierów fotograficznych:	
347 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
348 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Wyrób towarów kartonowych:	
349 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
Znamię mniejszego wzgl. większego niebezpieczeństwa: Mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek itp. i maszyn do krajania.	
350 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
Konfekcja papieru (łącznie z pomocniczym wyrobem kartonów):	
351 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
352 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
353 Konfekcja papieru cygarowego ¹⁾ (łącznie z pomocniczym wyrobem kartonów)	III
Wyrób torebek papierowych:	
354 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
355 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
356 Fabryki cygarniczek papierowych	I

c) Fabryki skóry i surogatów skóry.

357 Wyrób skóry sztucznej	IV
358 Wyrób skóry (garbarnie)	VI
359 Foliuszki do skór	IV
360 Białoskórnicтво i ircharnie	IV
Farbiarnie, lakiernie i zakłady przyrządzania garbowanych skór, jako samoistne przedsiębiorstwa:	

¹⁾ Ma być: „cygaretowego“.

Tytuł	Kat. nieb.
361 Przedsiębiorstwa używające motorów Znamię większego niebezpieczeństwa: Szerokie zastosowanie maszyn.	III
362 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
363 Stępy i młyny garbników jako samoistne przedsiębiorstwa Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie otwartych maszyn do darcia i krajania garbników.	IX
d) Wyroby ze skóry i surogatów skóry. Wyrób towarów rymarskich i siodlarskich:	
364 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
365 Przedsiębiorstwa nie używające motorów Wyrób towarów kaletniczych i towarów drobiazgowych skórzanych:	B
366 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
367 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
e) Towary gumowe i gutaperkowe. Wyrób i naprawa towarów gumowych i gutaperkowych:	
368 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
369 Przedsiębiorstwa nie używające motorów Fabryki towarów gumowych tkanych:	I
370 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
371 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B

GRUPA XI.

Materiały drewniane i snycerskie.

a) Obrabianie drzewa.

372 Tartaki pojedynczej konstrukcji (o jednym ga-trze), nie używające pił okrągłych	IX
373 Tartaki pojedynczej konstrukcji (o jednym ga-trze), używające pił okrągłych	XII
374 Inne tartaki	X

Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla ty-tułów 373 i 374: Używanie podwójnych okrągłych pił do obrabiania i automatyczne doprowadzanie drzewa.

Tytuł	Kat. nieb.
375 Tartaki, połączone ze ścinaniem i transportem drzewa, wykonywanem w sposób przemysłowo-handlowy	XI
376 Ścinanie i transport drzewa także w połączeniu z wyrobem drzewa opałowego, kłocowego, ko-palnianego oraz ze składami drzewa, wykony-wane w sposób przemysłowo-handlowy	XII
377 Ścinanie i transport drzewa wraz ze składami oraz ręcznym wyrobem progów (podkładów) kolejowych, budulca, słupów telegraficznych itp. ciężkich artykułów, wykonywane w sposób prze-mysłowo-handlowy	XI
378 Wyrób progów (podkładów) kolejowych, bu-dulca, słupów telegraficznych itp. ciężkich arty-kulów z transportem i składami bez ścinania drzewa i bez użycia motorów, wykonywany w sposób przemysłowo-handlowy Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób artykułów drobniejszych; wyrób poza obrę-bem lasu.	IX
Tokarnie, snycernie, wyrób lasek: Przedsiębiorstwa używające motorów:	
379 Używające pił okrągłych	VI
380 Nie używające pił okrągłych Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla ty-tułów 379 i 380: Mniejsze zastosowanie maszyn.	III
381 Przedsiębiorstwa nie używające motorów Przyrządzanie drzewa tokarskiego, wyrób beczek, sztyftów (kolków), modeli, stor i żaluzji:	II
382 Przedsiębiorstwa używające motorów	VIII
383 Przedsiębiorstwa nie używające motorów Wyrób drewnien szcztokarskich, klepek, den i czopów do beczek, listew drążonych do wy-robu ram, gontów:	IV
384 Przedsiębiorstwa używające motorów	XII
385 Przedsiębiorstwa nie używające motorów Wyrób oblogów (fournirów), kopyt i obcasów oraz towarów drobiazgowych i galanterijnych:	IV
386 Przedsiębiorstwa używające motorów	IX
387 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II

Tytuł	Kat. nieb.
Wyrób deszczulek posadzkowych, także z układaniem posadzek:	
388 Przedsiębiorstwa używające motorów	X
389 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
390 Wyrób pak przy użyciu motorów, jako samoistne przedsiębiorstwo	XI
391 Wyrób pudełek i pudełeczek, opraw zegarowych, szkatulek, skrzynek do aparatów fotograficznych itp. drobnych precyzyjnych robót przy użyciu motorów, jako samoistne przedsiębiorstwo	VII
Wyrób wełny drewnianej, jako samoistne przedsiębiorstwo:	
392 Przedsiębiorstwa używające maszyn do rozdrabniania drzewa	X
393 Przedsiębiorstwa nie używające maszyn do rozdrabniania drzewa	V
394 Zakłady impregnowania drzewa	IX
395 Wyrób korków	I
396 Wyrób towarów z giętego drzewa	V
Przedsiębiorstwa wyrobu wyłącznie urzęd. mieszkaniowych (dla robót stolarskich, tapicerskich, rzeźbiarskich, pozłotniczych itd.):	
397 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
Znamię większego niebezpieczeństwa: Większy zakres obrabiania drzewa maszynami.	
398 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 397 i 398: Większy rozmiar robót tapicerskich, rzeźbiarskich, pozłotniczych itp. (wyrób przeważnie urządzeń luksusowych).	
399 Fabryki ram i listew złożonych	IV
Znamię mniejszego, wzgl. większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres obrabiania drzewa maszynami.	
400 Stolarnie o sile motoru do jednego HP także z robotami na budowach	VI
401 Stolarnie, używające motorów o sile ponad 1 HP przy pełnem oddzieleniu maszyn. obrabiania drzewa od ręcznego, w których przypada na maszynowe obrabianie drzewa najwyżej 15 proc.	

Tytuł	Kat. nieb.
sumy wypłaconych zarobków, także z robotami na budowach	VIII
Tytuł 401 ma zastosowanie tylko pod następującymi warunkami: Zupełne oddzielenie pracowni i wejść do obydwu działów przedsiębiorstwa, zakaz wstępu do hali maszynowej robotnikom stolarstwa ręcznego, utrzymywanie osobnych list płacy dla obu działów przedsiębiorstwa. Zarobki robotników, zatrudnionych przy transporcie materiałów do hali maszynowej i z hali maszynowej, należy zaliczać do działu maszynowego obrabiania drzewa.	
Znamię mniejszego wzgl. większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres obrabiania drzewa maszynami. Normalny zakres obrabiania drzewa maszynami należy przyjąć wówczas, jeżeli około 10 proc. sumy zarobków przypada na obrabianie drzewa maszynami.	
402 Inne stolarnie używające motorów także z robotami na budowach	X
Znamię mniejszego wzgl. większego niebezpieczeństwa: Mniejszy wzgl. większy zakres obrabiania drzewa maszynami, przyczem normalny zakres obrabiania maszynami należy przyjąć wówczas, jeżeli 20 do 25 proc. sumy zarobków przypada na obrabianie drzewa maszynami.	
403 Stolarnie nie używające motorów z wyłączeniem robót na budowach	III
Zakłady kołodziejskie oraz wyrób składowych części wozów:	
Przedsiębiorstwa używające motorów:	
404 przy użyciu heblarek i pił okrągłych	IX
405 bez użycia heblarek i pił okrągłych	VI
406 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
Wyrób drewnianych zapałek:	
407 Przedsiębiorstwa używające motorów	IX
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa we wszystkich przedsiębiorstwach Grupy XI a:	

Tytuł	Kat. nieb.
Używanie żłobiarek o zabezpieczonych głowach.	
Znamie większego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw Grupy XI a: Używanie maszyn o graniastych osadach nożów.	
b) Wyrób towarów koszykarskich i szcotek.	
408 Szcztokarnie (z wyłączeniem wyrobu drewnianych szcztokarskich)	I
409 Koszykarnie	B
c) Wyroby z rogu i morskiej pianki itd.	
Wyrób towarów z rogu, kości słoniowej, galalitu i t. p.:	
410 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
411 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
412 Fabryki guzików rogowych, z perłowej masy itp.: Przedsiębiorstwa używające motorów	II
413 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
414 Wyroby z morskiej pianki i bursztynu: Przedsiębiorstwa używające motorów	I
415 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B

GRUPA XII.

Środki żywności i tytoń.

a) Środki żywności roślinne i zwierzęce.	
Piekarnie i wyrób ciast:	
416 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
Znamie większego niebezpieczeństwa: Wyrób towarów z ciasta (alberty itp.) szczerze zastosowanie maszyn do mieszania, ugniatania, krajania i wałkowania ciasta.	
417 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
418 Wyrób czekolady i kandyzów	III
Wyrób konserw (z wyłączeniem wyrobu puszek):	
419 Konserwy roślinne	IV

Tytuł	Kat. nieb.
420 Konserwy mięsne	III
421 Rzeźnie	V
Przemysł rzeźniczy wraz z wyrobem wędlin i wyrobem kiełbas:	
422 Przedsiębiorstwa używające motorów	VIII
423 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	V
424 Wyłęgarnie drobiu i tuczenie jako samoistne przedsiębiorstwa	I
425 Rybołówstwo na rzekach, jeziorach, stawach, jako samoistne przedsiębiorstwo	VI
Suszenie i tłoczenie owoców i jarzyn, mielenie korzeni, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
426 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
427 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
428 Sadownictwo, jako samoistne przedsiębiorstwo	V
Ogrodnictwo, jako samoistne przedsiębiorstwo:	
429 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
430 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Zakłady palenia kawy, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
431 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
432 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Wyrób surogatów kawy (fabryki cykorji i kawy figowej):	
433 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
434 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Mleczarnie (przerabianie mleka na nabiałowe przetwory), jako samoistne przedsiębiorstwo:	
435 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
436 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
Znamie mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 435 i 436: Nieużywanie własnego wozu; nieużywanie flaszek szklanych.	
Znamie większego niebezpieczeństwa: Używanie przeważnie własnego zaprzęgu.	
437 Fabryki cukru surowego	VI
438 Rafinerje cukru także w połączeniu z fabrykacją cukru surowego	VII
Znamie mniejszego niebezpieczeństwa: Fabrykacja cukru surowego.	
439 Wyrób musztardy	II

Tytuł	Kat. nieb.
440 Wyrób dekstryny, krochmalu, saço i surogatów gumy	VII
441 Wyrób towarów cukrowych	II
b) Napoje.	
442 Gorzelnie (wyrób i rafinowanie spirytusu, wyrób drożdży spirytusowych i prasowanych)	VI
Wyrób wódek, likierów i esencji, jako samoistne przedsiębiorstwo:	
443 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
444 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
Browary wraz z należącymi do nich słodowniami i wyrobem drożdży:	
445 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
446 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	V
447 Stołownie, jako samoistne przedsiębiorstwa	V
448 Suszarnie chmielu jako samoistne przedsiębiorstwa	II
449 Wyzyskiwanie lodu rzecznoego, stawowego itp., jako samoistne przedsiębiorstwo	X
Wyrób sztucznego lodu i chłodzarnie:	
450 Przedsiębiorstwa używające motorów	IX
451 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	VII
Wyrób octu:	
452 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
453 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
454 Hotele, obergerze, pensjonaty	I
455 Zakłady lecznicze (z pensjonatem dla gości)	I
455 Kawiarnie i cukiernie	A
457 Restauracje	B
458 Napełnianie i wysyłka wód mineralnych i termicznych także wyrób sztucznych wód mineralnych	IV
459 Wyrób drożdży prasowanych i płuczkarnie drożdży piwnych, jako samoistne przedsiębiorstwo	IV
Wyrób wody sodowej i lemoniadek:	
460 Przedsiębiorstwa używające motorów	IX
461 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	VII
Wyrób win sztucznych i owocowych, miodu pitnego i soków, jako samoistne przedsiębiorstwo:	
462 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
463 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy ty-	

Tytuł	Kat. nieb.
tulach 458 do 463: Nieużywanie własnych zaprzęgów.	
464 Zakłady wodociągowe (bez zakładania rur i instalacji).	V
c) Tytoń.	
Wyroby tytoniowe:	
465 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn do obróbki drzewa.	
466 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
GRUPA XIII.	
Odzież i czyszczenie.	
a) Odzież.	
Wyrób rękawiczek:	
467 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
468 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
469 Wyrób fasonów (pilśniowych sztumpów) kapelusowych wraz z ewentualnem przyrządzaniem ich na kapelusze	II
Przyrządzalnie kapeluszy i wyrób czapek, fezów itp.:	
470 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
471 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób i naprawa odzieży:	
472 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
473 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Kusnierstwo:	
474 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
475 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób gorsetów:	
476 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
477 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób i naprawa obuwia:	
478 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
479 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa, dla tytułów 478 i 479: Nie używanie wykrawarek, wybijarek itp.	

Tytuł	Kat. nieb.
480 Wyrób i naprawa parasoli (bez fabrykacji drutu i lasek)	B
Fabryki kapeluszy słomkowych:	
481 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
482 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Fabryki bielizny:	
483 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
484 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 483 i 484: Istnienie odpowiednich urządzeń ochronnych przy maszynach do prasowania (glansowania) i wyciskania.	
485 Szwalnie bielizny rękodzielnicze bez użycia motorów	A
b) Czyszczenie.	
486 Zakłady kąpielowe	IV
487 Zakłady czyszczenia pierza pościelowego	IV
488 Pralnie chemiczne	IV
489 Sortowanie piór oraz czyszczenie, farbowanie i wyrób piór ozdobnych	I
490 Zakłady trzepania i przechowywania kobierców, mebli	III
Zakłady prania i prasowania bielizny:	
491 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
492 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
493 Pralnia bielizny przy użyciu motorów bez maszyn do prasowania.	IV
494 Fryzjernerie, golarnie, perukarnie, salon de beauté, manicure, operatorzy odcisków, cyrulicy itp.	B
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie urządzeń motorycznych.	
495 Zakłady techniczno-dentystyczne	A

GRUPA XIV.

Budowle i budowy.

a) Przedsiębiorstwa budownicze.

Pogłębianie (bagrowanie):	
496 Na sucho (lądowe)	VII
497 Podwodne	VIII

Tytuł	Kat. nieb.
498 Przedsiębiorstwa wiertnicze, jako samoistne przedsiębiorstwa	X
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Przedbranie tylko robót ręcznych.	
499 Pogłębianie szybów, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
500 Budowa mostów, jako samoistne przedsiębiorstwa z wyłączeniem montowania żelaznych mostów	X
501 Budowa kanałów (kanały drogowe) itp.	VIII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wykonywanie robót w niewielkiej głębokości, o ile nie stosuje się rozsadzania i o ile materiału skopanego nie odwozi się kolejkami.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wykonywanie robót w większej głębokości, o ile istotnemu niebezpieczeństwu zasypania nie da się zapobiec; stosowanie rozsadzania w większym zakresie; roboty w celu kopania materiału, wykonywane w podobny sposób, jak przy wydobywaniu kamieni w łomach; roboty podziemne.	
502 Roboty około tam i roboty ziemne w ogólności	VIII
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Jak przy budowie kanałów.	
503 Roboty demolacyjne, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
504 Roboty drenarskie, jako samoistne przedsiębiorstwa	III
505 Budowa i rekonstrukcja kolei żelaznych (wszelkie roboty, z wyłączeniem tylko dobywania kamieni z łomów poza trasą oraz dowozu kamieni na trasę)	X
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nie-wielka głębokość cięć i niskie wały; z wykluczeniem rozsadzania; transport ręczny lub lub dwukołowymi wózkami.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Budowy kunsztowne, a szczególnie stowanie murów z kamieni nie ociosanych oraz roboty przy budowie tunelów	

Tytuł	Kat. nieb.
506 Montowanie i demontowanie konstrukcji żelaznych, mostów żelaznych, ciężkich maszyn i aparatów, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
507 Budownictwo lądowe	VIII
508 Budowa dróg bez kamieniołomów i wydobywania sztruty	VII
Naprawa i utrzymanie dróg z wyłączeniem kamieniołomów i wydobywania sztruty:	
509 Przy użyciu walców	VI
510 Bez użycia walców	V
Budownictwo wodne (roboty regulacyjne, budowa jazów, szluz, budowle do ochrony brzegów, pogłębianie itp.).	
511 Na Wiśle (od Krakowa w dół) i Dniestrze (od Halicza w dół)	VIII
512 Na rzekach	VII
513 Na potokach	VI
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 511 do 513: Nieużywanie bagrów i kolejek; roboty w miękkim gruncie bez niebezpieczeństwa zasypiania i bez stawiania murów wielkich rozmiarów.	
514 Budowa dróg wodnych (kanałów spławnych)	VIII
b) Przemysł budowlany.	
515 Studniarze	XII
516 Pokrywacze dachów	XII
517 Murarze	VIII
518 Cieśle, używający maszyn do obrabiania drzewa	XI
519 Cieśle, nieużywający motorów	X
c) Przemysł pomocniczy w budownictwie (roboty warsztatowe i na budowlach).	
520 Lakiernicy	VI
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
521 Malarze sztyków i napisów	I
522 Pozłotnicy	I
Znamię mniejszego wzgl. większego niebez-	

Tytuł	Kat. nieb.
pieczeństwa dla tytułów 521 i 522: Mniejszy wzgl. większy rozmiar robót budowlanych.	
523 Szklarze	III
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
524 Slusarze, nie używający motorów	V
525 Blacharze, nie używający motorów	VIII
526 Stolarze, nie używający motorów	VI
527 Sztukatorzy	V
528 Zaprowadzenie przewodów gazowych, wodociągów i urządzeń do ogrzewania	IV
529 Kaflarze (zdunie)	II
530 Zakłady wypożyczania rusztowań wiszących, zdejmowanie rusztowań	XI
531 Brukarze	VI
532 Asfaltnicy	VIII
533 Układanie sztucznych płyt oraz bruków z terazzo, marmuru granitowego, betonu itp.	III
534 Tapicerzy	II
535 Zaprowadzanie telegrafu, telefonów i piorunochronów, przewodów dla elektrycznego oświetlenia i przenoszenia siły	VII
536 Malarze pokojowi	V
d) Konserwacja budynków.	
537 Zawodowe straże pożarne	IV
538 Czyściciele kanałów i dołów kłocznych	VIII
539 Kominarze	III
540 Przedsiębiorstwa czyszczenia okien, portali, mieszkań itp.	IX
541 Przedsiębiorstwa czyszczenia ulic	V
GRUPA XV.	
Przemysł poligraficzny, teatry, biura, szkoły.	
a) Przemysł poligraficzny.	
Drukarnie i litografie; drukarnie barwne i kunsztowne:	
542 Przedsiębiorstwa, używające motorów	II
543 Przedsiębiorstwa, nie używające motorów	B
544 Wyrób obrazów światłodrukowych i świetlnych i zakłady fotograficzne	I

Tytuł	Kat. nieb.
545 Fabryki kart do grania	B
546 Księgarnie, antykwarnie, wypożyczalnie książek, nut, handel dziełami sztuki	A
Wydawnictwa czasopism:	
547 Przedsiębiorstwa, złożone z drukarniami, używającymi motorów	II
548 Przedsiębiorstwa złożone z drukarniami, nie używającymi motorów lub bez drukarni	B
b) Teatry.	
549 Przedsiębiorstwa teatralne	II
550 Kinoteatry	I
551 Zakłady wypożyczania filmów	II
c) Biura, szkoły.	
552 Banki, kantory wymiany, kancelarie adwokackie, notarialne i t. p.	A
553 Biura podrózne, pośrednictwa pracy, informacyjne i t. p.	A
554 Biura architektów, inżynierów i geometrów, zajmujących się wyłącznie sporządzaniem planów i kosztorysów oraz dokonywaniem pomiarów	B
Domy handlowe:	
555 Nie mające własnych magazynów towarowych	I
556 Mające własne magazyny towarowe	III
Zakłady naukowe z wyłączeniem szkół fachowych, które zaliczyć należy według tytułów, obejmujących rodzaj robót nauczanych:	
557 Połączone z pensjonatem	I
558 Nie połączone z pensjonatem	A

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Kolei Żelaznych z dnia 5 sierpnia 1922 r.
Dz. U. Rz. P. Nr. 88 poz. 798,

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i z Ministrem Skarbu w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w byłym zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków.

Z mocy art. 1 i 8 ustawy z dnia 8 listopada 1921 roku (Dz. U. Rz. P. r. 1922 Nr. 2, poz. 5) wydaje się w przedmiocie zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w byłym zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków następujące tymczasowe przepisy.

§ 1. Wszystkim pracownikom kolejowym etatowym, nieetatowym i kontraktowym, uczniom i praktykantom, zatrudnionym tak w przedsiębiorstwach Polskich Kolei Państwowych w byłym zaborze austr. jak również w przedsiębiorstwach kolei prywatnych, pozostających tamże pod zarządem państwowym, którzy w myśl ustaw austr. z 28 grudnia 1887 (austr. Dz. U. P. r. 1888 Nr. 1) i 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 168) w brzmieniu ustawy z 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 363) podlegali względnie podlegaliby obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w zawodowym zakładzie ubezpieczeń od wypadków kolejowych w Wiedniu, tudzież pozostałym po nich rodzinom należy się z powodu nieszczęśliwych wypadków, doznanych w służbie po dzień 1 stycznia 1921 r. zaopatrzenie z funduszów państwowych, przyznawane przez dyrekcje kolejowe w Krakowie, Lwowie i Sianisławowie.

Za pracowników, mających prawo do powyższego zaopatrzenia uważa się również osoby, będące w służbie kolejowej, jednak nie pobierające płacy zarobkowej, jak numerowi itp. lub pobierające niższą płacę ze względu na nieukończone jeszcze wykształcenie w pracy zawodowej lub z innych powodów, jak uczniowie, praktykanci itp.

Do zaopatrzenia tego nie mają prawa pracownicy, zajęci u przedsiębiorców prywatnych, wykonywujących poruczone im przez zarząd Polskich Kolei Państwowych roboty na terenie kolejowym.

§ 2. Przedmiotem zabezpieczenia jest wynagrodzenie szkody powstającej przez uszkodzenie ciała lub przez śmierć pracownika kolejowego.

Pracownik kolejowy, który doznał wypadku, względnie jego rodzina nie mają prawa do zaopatrzenia na podstawie niniejszych przepisów, jeżeli pracownik spowodował wypadek rozmyślnie lub też wskutek popełnienia zbrodni stwierdzonej w drodze sądowo-karnej.

§ 3. Jakie zdarzenie należy uważać za wypadek, za który należy się w myśl niniejszych przepisów zaopatrzenie postanawia art. 1 ustawy austr. z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 363).

§ 4. Zaopatrzenie należy się poszkodowanemu pracownikowi kolejowemu od początku piątego tygodnia licząc od dnia wypadku przez cały czas trwania niezdolności do zarobkowania. Wysokość rocznego zaopatrzenia wynosi:

a) w razie zupełnej niezdolności do zarobkowania przez cały przeciąg trwania tej niezdolności $\frac{2}{3}$ (dwie trzecie) rocznego zarobku (pełny wymiar),

b) w razie częściowej niezdolności do zarobkowania część pełnego wymiaru, odpowiadającą procentowi ubytku tej zdolności.

O ile i jak długo poszkodowany jest po ukończeniu leczenia do tego stopnia wskutek wypadku bezradny, iż potrzebuje niezbędnie i stale troskliwości i opieki posronej, podwyższa się należne zaopatrzenie do 1 i pół krotnej wysokości pełnego wymiaru.

Zaopatrzenie w pełnym wymiarze można nadal przyznać na pewien przeciąg czasu także i takim poszkodowanym, którzy aczkolwiek nie są już zupełnie niezdolni do zarobkowania, jednak potrzebują specjalnej pieczy do powrotnego uzyskania pełnej zdolności do zarobkowania lub do poprawy swego stanu zdrowia.

§ 5. Dopóki poszkodowany pracownik kolejowy pozostaje w leczeniu i pobiera zasiłek z kasy chorych, wpłaca się należne mu na podstawie niniejszych przepisów zaopatrzenie do kasy chorych, która po potrąceniu wypłaconych świadczeń wypłaci ewentualną resztę poszkodowanemu.

§ 6. W razie śmierci poszkodowanego należy się pozostałym członkom rodziny zmarłego, o ile śmierć była w związku przyczynowym z doznanym w służbie wypadkiem:

1. zasiłek pogrzebowy w wysokości $\frac{2}{3}$ pełnego miesięcznego zarobku;

2. zaopatrzenie od dnia wstrzymania poborów zmarłego, a mianowicie:

a) dla wdowy, która żyła ze zmarłym w spółności małżeńskiej, względnie do której utrzymania zmarły był obowiązany, zaopatrzenie rocznie w wysokości 20 proc. (dwadzieścia procent) pełnego rocznego zarobku zmarłego — ożywołnio, względnie do powtórnego zamążpójścia;

b) dla wdowca zaopatrzenie roczne w wysokości 20 proc. (dwadzieścia procent) rocznego zarobku zmarłej, o ile i jak długo jest zupełnie niezdolny do zarobkowania;

c) dla każdego dziecka ślubnego lub legitymowanego zaopatrzenie roczne w wysokości 15 proc. (piętnaście procent) pełnego zarobku rocznego zmarłego ojca względnie matki aż do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.

W razie śmierci obojga rodziców zaopatrzenie to podwyższa się do wysokości 20 proc. (dwudziestu procent) pełnego rocznego zarobku;

d) dla każdego nieślubnego dziecka zmarłej pracownicy kolejowej wzgl. dla nieślubnego dziecka zmarłego pracownika kolejowego, jeśli ojcostwo jego już za życia

sądownie stwierdzono, lub też poza sądownie uznano, wzgl. jeśli dziecko urodziło się wprawdzie już po śmierci poszkodowanego, a ojcostwo jego sądownie stwierdzono, roczne zaopatrzenie w wysokości 15 proc. (piętnastu procent) pełnego zarobku rocznego matki względnie ojca, aż do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.

Zaopatrzenia wdowy względnie wdowca i dzieci nie mogą łącznie przekraczać $\frac{2}{3}$ (dwóch trzecich) rocznego zarobku poszkodowanego. O ile zaopatrzenia te razem wynoszą więcej niż $\frac{2}{3}$ (dwie trzecie) rocznego zarobku poszkodowanego należy je zmniejszyć stosunkowo;

e) dla wstępnych krewnych w linii prostej, wnuków i rodzeństwa zmarłego, o ile ci byli na jego utrzymaniu zaopatrzenia roczne w wysokości 20 proc. (dwudziestu procent) zarobku rocznego zmarłego, a mianowicie dla krewnych wstępnych dożywotnio względnie do osiągnięcia jakiego stałego zaopatrzenia, dla wnuków i rodzeństwa do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.

Kwoty tej (20 proc. rocznego zarobku) nie można przekroczyć chociażby było więcej osób uprawnionych; w tym wypadku służy pierwszeństwo rodzicom przed dziadkami tym zaś przed rodzeństwem, następnie rodzicom przed wnukami, a tym przed rodzeństwem.

§ 7. Dzieci, wnuki i rodzeństwo mają prawo do zaopatrzenia i po ukończonym 15 (piętnastym) roku życia, jeżeli są niezdolni do zarobkowania wskutek ułomności cielesnej lub umysłowej a to na czas trwania tej niezdolności.

O ile prócz uprawnionych osób, wyszczególnionych w § 6 punkt 2, lit. a, b, c, d, są także osoby uprawnione wyszczególnione w § 6 punkt 2 lit. e, to te ostatnie mają prawo do zaopatrzenia tylko o tyle, o ile osoby wymienione w § 6 punkt 2, lit. a, b, c, d, nie wyczerpują najwyższej kwoty poboru (§ 6 punkt 2, lit. e, ostatni ustęp).

W razie powtórnego zamążpójścia otrzymuje wdowa trzykrotną roczną kwotę swego zaopatrzenia tytułem odprawy, tracąc tem samem wszelkie prawa do zaopatrzenia.

Jeżeli osoba, będąca ofiarą wypadku zawarła małżeństwo dopiero po wypadku, wówczas po śmierci jej nie należy się zaopatrzenie ani wdowie ani wdowcowi ani też dzieciom, pochodzącym z tego małżeństwa.

Dzieci nieślubne, spodzone dopiero po wypadku, oraz małżonek poszkodowanej, o ile małżeństwo ich sądownie rozwiązane albo separowane zostało, nie mają prawa do zaopatrzenia.

Jeżeli małżonek pracownicy kolejowej, zmarłej wskutek nieszczęśliwego wypadku, bez prawnej przyczyny nie żył z nią razem w wspólnym gospodarstwie domowym i nie spełniał obowiązku utrzymania dzieci, można dzieciom przyznać to zaopatrzenie, któreby się ewentualnie należało wdowcowi.

O ileby ktoś rościł sobie pretensje do kilku zaopatrzeń a to z powodu, że wskutek tego samego wypadku więcej osób doznało śmiertelnych obrażeń, przysługuje mu prawo do jednego tylko zaopatrzenia i to do najwyższego.

§ 8. Osoby, którym według przepisów niniejszych przysługuje w razie nieszczęśliwego wypadku prawo do zaopatrzenia, nie mają prawa żądania od zarządu Polskich Kolei Państwowych odszkodowania w myśl ustawy austr. z 5 marca 1869 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 27) i z 12 lipca 1902 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 147) z wyjątkiem przypadków w §§ 46 i 47 ustawy o ubezpieczeniu robotników od nieszczęśliwych wypadków z 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. r. 1888 Nr. 1).

Naotmiast w razie, jeśli nieszczęśliwy wypadek ma znamiona upoważniające poszkodowanego względnie jego rodzinę do żądania odszkodowania na zasadzie ustawy z dnia 5 marca 1869 r., zaopatrzenie przewidziane w niniejszych przepisach podwyższa się o połowę, a w razie stałego kalectwa nawet ponad ten wymiar podług zachodzących okoliczności najwyżej do 133 proc. rocznego zarobku.

Zaopatrzenia, należące się pozostałej rodzinie podwyższa się w tym wypadku o $\frac{2}{3}$ (dwie trzecie).

O ileby jednak te, o $\frac{2}{3}$ (dwie trzecie) zwiększone zaopatrzenia rodziny łącznie przewyższały całkowity roczny zarobek poszkodowanego, należy je zniżyć do tego wymiaru.

§ 9. Prawa do zaopatrzenia, przyznanego na podstawie niniejszych przepisów tymczasowych nie wolno pozabawiać nikogo ani też tego prawa uszczuplać przez umowę specjalne lub w inny sposób.

Jednak uprawniony może zrzec się dobrowolnie korzystania z uprawnień, przysługujących mu na zasadzie niniejszych przepisów a zwłaszcza w wypadku, przewidzianym postanowieniem art. 20 c. ustawy emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466).

Umowę tej treści, że uprawniony zrzeka się w zupełności lub w części przyznanego mu zaopatrzenia wza-

mian za jednorazową odprawę, może z nim zawrzeć zarząd Polskich Kolei Państwowych tylko za zgodną gminy lub instytucji, powołanej do zaopatrzenia osoby uprawnionej w razie ubóstwa.

Jeżeli osoba uprawniona jest cudzoziemcem, przebywających w granicach Rzplitej Polskiej traktowana będzie na równi z obywatelem polskim, o ile obywatelem polskim w państwie ojczystym cudzoziemca na podstawie tam obowiązujących ustaw o ubezpieczeniu przysługują jednakowe prawa z obywatelami danego państwa.

Jeżeli cudzoziemiec uprawniony opuści granicę Rzplitej Polskiej pobiera nadal zaopatrzenie o ile ma zastosowanie zasada wzajemności względem obywateli polskich, w przeciwnym razie zaopatrzenie spoczywa.

§ 10. Podstawę obliczenia zaopatrzenia stanowi zarobek poszkodowanego w ciągu ostatniego roku przed wypadkiem, a więc płaca zasadnicza łącznie z dodatkami za wyслугę lat, za studja wyższe z dodatkami drożyznianiami, z premjami, remuneracjami i z t. p. wszelkiego rodzaju kwotami, które poszkodowany w ciągu ostatniego roku przed wypadkiem otrzymał z tytułu swego stosunku służbowego od zarządu Polskich Kolei Państwowych.

O ile poszkodowany nie służył jeszcze całego roku przy Polskich Kolejach Państwowych natenczas za podstawę do obliczenia zaopatrzenia służy zarobek, który otrzymał w tym okresie czasu pracownik tego samego stopnia płacy tej samej gałęzi służby.

U osób, które w ciągu roku poprzedzającego wypadek nie były zajęte i opłacane przez zarząd Polskich Kolei Państwowych bez przerwy lub których rocznego zarobku z innych powodów ustalić nie można przyjmuje się jako zarobek roczny, mający być podstawą obliczenia zaopatrzenia trzechsetkrotny (300) przeciętny zarobek dzienny z całego roku poprzedzającego wypadek.

Roczny zarobek praktykantów, uczniów i innych osób, które płacy zarobkowej nie otrzymują lub też otrzymują płacę zmniejszoną ze względu na niepełne jeszcze wykształcenie, względnie wiek młodociany ustala się biorąc za podstawę obliczenia najmniejszy dzienny zarobek robotnika dziennie płatnego.

§ 11. Jeżeli poszkodowany względnie jego rodzina czują się pokrzywdzeni orzeczeniem zarządu Polskich Kolei Państwowych przyznającym mu zaopatrzenie na zasadzie niniejszych przepisów lub też oddalającym roszczenia jego do zaopatrzenia w całości lub w części, przysługuje mu

prawo wniesienia w terminie jednorocznym skargi do Sądu rozjemczego dla Zakładu ubezpieczeń od wypadków we Lwowie.

§ 12. O ileby przy rozpatrywaniu poszczególnych spraw dotyczących zaopatrzeń z powodu nieszczęśliwych wypadków wyłoniły się jakiegokolwiek rodzaju trudności czy wątpliwości — a to wskutek luk czy też niedokładności niniejszych przepisów tymczasowych — należy, opierając się na dotychczasowej praktyce Zawodowego Zakładu ubezpieczeń od wypadków kolejowych w Wiedniu, jako też na dotychczasowej praktyce samych Dyrekcji zastosować w danym wypadku odnośne postanowienia ustaw austr. z dnia 28 grudnia 1887 r. (Dz. U. P. z 1888 r. Nr. 1), z 20 lipca 1894 (austr. Dz. U. P. Nr. 168), z dn. 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 363), w brzmieniu ustalonego ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413).

§ 13. Wszystkie sprawy bieżące, związane z przyznaniem i wymiarem pracownikom kolejowym zaopatrzeń z powodu wypadków doznanych w służbie, jakoteż załatwienie sprawy rentowej z przed 1 stycznia 1921 r. załatwiają dyrekcje kolei państwowych w Krakowie, Lwowie i Stanisławowie, każda dla swego okręgu, przeprowadzając potrzebne dochodzenia i wymierzając zaopatrzenia wedle orzeczeń Komisji zaopatrzeniowych, utworzonych w tym celu przy każdej z trzech dyrekcji małopolskich.

§ 14. W skład komisji zabezpieczeniowej wchodzi 4 członków, z których dwóch mianują Prezesi dyrekcji, a dwóch wybierają wszyscy pracownicy podlegli danej dyrekcji. Prócz dwóch stałych członków komisji wybierają pracownicy także 6 zastępców.

Członkami komisji, jakoteż zastępcami członków mogą być tylko pracownicy kolejowi, których stałym miejscem zamieszkania jest siedziba danej dyrekcji.

Zastępca wchodzi w skład komisji dopiero wówczas, kiedy jeden ze stałych członków wystąpił i nie może brać udziału w komisji wskutek choroby lub też wskutek jakiejś ważnej przeszkody.

Prezesi dyrekcji stałych zastępców nie mianują. W razie, jeśli jeden z mianowanych członków komisji nie może brać w niej udziału, mianuje prezes dyrekcji ad hoc zastępcę.

Wybory członków komisji i ich zastępców są tajne. Pracownicy głosują kartkami.

Skrutinium przeprowadzają dyrekcje, powołując doń mężów zaufania pracowników, delegowanych przez związki zawodowe (każdy związek deleguje jednego).

Wybranyymi są ci, na których padła największa ilość głosów. Mandaty członków komisji zabezpieczeniowej jakoteż mandaty zastępców członków gasną po upływie 3 lat.

Komisje zwołują dyrekcje pisemnie raz na tydzień. O zachodzącej przeszkodzie brania udziału w komisji mają członkowie zawiadomić dyrekcję pisemnie przynajmniej na 3 dni przed wyznaczonym dniem zebrania.

Wrazie nieprzestrzegania tego przepisu lub też uchylenia się bez ważnego powodu od brania udziału w komisji może komisja postawić wniosek na unieważnienie wyboru danego członka komisji. Unieważnienie wyboru członka komisji i rozpisanie wyboru nowego członka należy do kompetencji prezesa dyrekcji.

Skład komisji jakoteż ewentualne zmiany w tym składzie mają być ogłoszone w Dzienniku Urzędowym danej dyrekcji.

§ 15. Uchwały zapadają w komisjach prostą większością głosów — w razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Obiadami kieruje najstarszy latami służby członek komisji, jako przewodniczący.

Urzędnik dyrekcji, referujący sprawę, nie należy do składu komisji.

Do kompetencji komisji należy stwierdzenie na podstawie referatu urzędnika dyrekcji tytułu prawnego do zaopatrzenia, zaś na podstawie orzeczeń lekarskich określenie wysokości zaopatrzenia. Z każdego posiedzenia komisji należy sporządzić protokół, podpisany przez wszystkich członków komisji i przechować go w archiwum.

§ 16. Orzeczenie dyrekcji wydane na podstawie uchwały komisji ma zawierać:

- imię i nazwisko poszkodowanego,
- rodzaj uszkodzenia,
- określenie procentowej niezdolności do pracy,
- wysokość ustalonego zarobku rocznego,
- wysokość zaopatrzenia rocznego,
- pouczenie o środkach prawnych.

O oddaleniu roszczeń poszkodowanego lub jego rodziny wydaje się również umotywowane orzeczenie na piśmie.

§ 17. O ile w podstawach obliczenia zaopatrzenia zaszła zmiana wskutek zmniejszenia lub zwiększenia się zdolności poszkodowanego do zarabkowania, przyznane zaopatrzenie może być ponownie wyznaczone.

Zmniejszenie lub wstrzymanie zaopatrzenia nabywa moc

obowiązującej dopiero z dniem pierwszym miesiąca następującego po dniu, w którym wydano o tem decyzję.

§ 18. Do wyłącznego orzekania w sporach o roszczeniu do zaopatrzenia, wynikłych z niniejszych przepisów, powołany jest sąd rozjemczy dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków z siedzibą we Lwowie z tem, że dla rozpatrywania spraw kolejowych dwóch asesorów i zastępców powołuje Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych z pośród osób, technicznie wykształconych, jednego asesora i jego zastępcę powołuje Minister Kolei Żelaznych, a jednego asesora i jego zastępcę wybierają uprawnieni do zaopatrzenia pracownicy Polskich Kolei Państwowych.

Asesorzy i ich zastępcy powołani przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej względnie przez Ministra Kolei Żelaznych nie mogą zajmować stanowisk służbowych na Polskich Kolejach Państwowych.

Wszyscy pracownicy kolejowi dyrekcyjnych okręgów Krakowskiego, Lwowskiego, i Stanisławowskiego wybierają wspólnie jednego asesora i jego zastępcę z pośród osób mających stałe miejsce zamieszkania we Lwowie a to na przeciąg lat trzech.

Wybory są tajne — pracownicy głosują kartkami. Skrutinium przeprowadza dyrekcja kolei państwowych we Lwowie, powołując doń mężów zaufania pracowników delegowanych przez związki zawodowe (po jednym z każdego związku) i męża zaufania Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 28 maja 1923 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 94 poz. 749,

w przedmiocie siedziby oraz organizacji Sądów Rozjemczych dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie.

Na mocy § 58 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. z 1888 r. Nr. 1) w brzmieniu ustalonym art. 22 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b.

zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), zarządza się po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie co następuje:

§ 1. Dla zakładu ubezpieczenia od wypadków, istniejącego na mocy ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), utworzone będą Sądy Rozjemcze w siedzibach władz administracyjnych II instancji.

Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oznacza, po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie, termin utworzenia Sądów Rozjemczych w poszczególnych siedzibach władz administracyjnych II instancji, oraz oznacza, który z istniejących już Sądów Rozjemczych jest właściwym w znaczeniu rozporządzenia niniejszego dla tych okręgów władz administracyjnych II instancji, które nie mają jeszcze własnych Sądów Rozjemczych.

§ 2. Sąd Rozjemczy składa się z przewodniczącego, czterech asesorów i odpowiedniej ilości zastępców, Zaden z członków Sądu Rozjemczego nie może należeć do Zarządu Zakładu ubezpieczenia od wypadków ani też pozostawać w służbie tegoż Zakładu.

Przewodniczącego i jego zastępcę, obu z grona sędziów, mianuje na czas nieoznaczony Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Dwóch asesorów, jakoteż ich zastępców, którzy wszyscy posiadać powinni wykształcenie techniczne, powołuje do Sądu Rozjemczego Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu na czas równy okresowi urzędowania asesorów z wyborów.

Jednego asesora i jego zastępców wybierają właściciele przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia; jednego asesora i jego zastępców wybierają ubezpieczeni.

§ 3. Asesorowie z wyborów oraz ich zastępcy wybierani będą w sposób przepisany w statucie Zakładu ubezpieczenia, jednocześnie z wyborem do Zarządu i na ten sam okres urzędowania do Zarządu.

§ 4. Członkowie Sądu Rozjemczego mają prawo do

zwrotu wydatków w gotówce, poniesionych w związku ze sprawowaniem urzędu. Asesor wybrany przez ubezpieczonych i jego zastępcy pobierają nadto wynagrodzenie za każdorazową czynność.

Wysokość wynagrodzenia oznaczy, po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia, władza administracyjna II-ej instancji, w której okręgu Sąd Rozjemczy ma siedzibę.

§ 5. Ukonstytuowanie Sądu Rozjemczego należy do przewodniczącego, którego kompetentna podług siedziby władza administracyjna II-ej instancji zawiadamia o członkach mianowanych i wybranych.

Asesorowie Sądu Rozjemczego i ich zastępcy winni przed objęciem urzędu złożyć w ręce przewodniczącego przyrzeczenie, że urząd swój sprawować będą sumiennie i bezstronnie. Przewodniczący i jego zastępcy zawiązani są w wykonywaniu urzędu złożoną przysięgą sędziowską.

§ 6. Sąd Rozjemczy odbywa posiedzenia jawne i niejawnie.

Do wydania jakiegokolwiek uchwały potrzebną jest obecność przewodniczącego i czterech asesorów lub ich zastępców oraz protokulanta.

§ 7. Kompetentna, podług siedziby, władza administracyjna II instancji może na wniosek przewodniczącego Sądu uznać za pozbawionych urzędu tych członków Sądu Rozjemczego, którzy bez dostatecznego usprawiedliwienia zaniedbują trwale obowiązki swego urzędu.

W przypadku tym, lub jeżeli z innej przyczyny miejsce zostanie opróżnione, przewodniczący winien postarać się o uzupełnienie składu Sądu Rozjemczego.

Osoby, powołane do Sądu Rozjemczego dla uzupełnienia jego składu, pozostają w urzędowaniu tak długo, jak długo miał trwać okres urzędowania członka, którego zastąpiły.

§ 8. Członkowie Sądu Rozjemczego są wykluczeni od wszelkiego współudziału w sprawach spornych, dotyczących się ich samych, ich żon lub osób, z którymi są w linii prostej spokrewnieni lub spowinowaceni, albo przez adopcję połączeni, albo z którymi w linii pobocznej, aż do 4-go stopnia, są spokrewnieni lub aż do 2-go stopnia spowinowaceni.

Nadto strona może wykluczyć członków Sądu Rozjemczego przed rozpoczęciem rozprawy, gdy zachodzą okoliczności wymienione w ustępie 1, oraz gdy zachodzą inne przyczyny, które mogą podać w wątpliwość bezstronność tego, kto ma być wyłączonej.

Jeżeli członek Sądu Rozjemczego nie uzna słuszności wniosku o wyłączenie, Sąd Rozjemczy orzeka ostatecznie o wyłączeniu na posiedzeniu niejawnym z wyłączeniem członka, który ma być uchylony, z przybraniem zaś jego zastępcy.

§ 9. Sąd Rozjemczy jest wyłącznie właściwy do orzekania o roszczeniach do wynagrodzenia szkody, podniesionych przeciw Zakładowi Ubezpieczenia, a przez Zakład Ubezpieczenia nie uznanych. Do właściwości Sądu Rozjemczego należy też rozstrzyganie tych sporów między Zakładem Ubezpieczenia a Kasami Brackimi, które powstały na tle postanowień § 14 ustawy z dnia 30 XII 1917 (austr. Dz. Ust. Nr. 523).

Uszkodzony, jakoteż krewni wstępni i zstępni, oraz osoby, wymienione w § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363), mogą według własnego wyboru wnieść skargę albo do Sądu Rozjemczego, w którego okręgu zaszedł wypadek, albo też do Sądu Rozjemczego, w którego okręgu wnoszący skargę stale mieszka.

§ 10. Roszczenia o odszkodowanie przeciw Zakładowi Ubezpieczenia wytaczać należy przed Sąd Rozjemczy w drodze skargi w terminie do 1 roku od daty doręczenia podnoszącemu roszczenia rezolucji Zakładu Ubezpieczenia, którą przyznano wynagrodzenie szkody, albo odrzucono lub umniejszono roszczenie do wynagrodzenia, albo też rofnięto wyznaczoną rentę, a to pod rygorem utraty prawa do wniesienia skargi.

Roszczenia Kasy Brackiej przeciw Zakładowi Ubezpieczenia wnieść należy w terminie prekluzyjnym 1 roku od dnia płatności roszczenia.

§ 11. W skardze podać należy treściwie stan faktyczny, na którym opiera się roszczenie i wymienić środki dowodowe, któremi będzie się uzasadniało roszczenie. Dokumenty dowodowe załączyć należy w oryginale lub w odpisie.

Skargę można wnieść pisemnie w dwóch egzemplarzach lub ustnie do protokołu u przewodniczącego Sądu Rozjemczego.

Przewodniczący winien niezwłocznie zarządzić potrzebne ewentualnie uzupełnienia skargi.

§ 12. Przewodniczący Sądu Rozjemczego zarządza, by jeden egzemplarz skargi lub odpis skargi protokularnej, jakoteż odpisy załączników do skargi doręczono pozwanemu z poleceniem, aby w terminie wyznaczonym na dzień

kalendarszowy wnioś swoje zarzuty pisemnie. Termin może być z powodów zasługujących na uwzględnienie przez przewodniczącego przedłużony.

W razie przedłożenia przez stronę zarzutów przewodniczący zarządza, aby jeden egzemplarz zarzutów doręczono powodowi.

§ 13. Gdy zarzuty zostaną wniesione, lub, gdy termin do ich wniesienia bezskutecznie upłynie, przewodniczący wydaje z urzędu odpowiednie polecenie co do dalszej, ewentualnie potrzebnej wymiany pism, co do dostarczenia środków dowodowych, co do przeprowadzenia dowodów, których przeprowadzenie na rozprawie ustnej nie jest możliwe; wogóle przewodniczący wydaje wszelkie polecenia, które mogą posłużyć do najdokładniejszego zbadania prawdziwego stanu sprawy. Przewodniczący Sądu Rozjemczego ma prawo zasięgać wyjaśnień co do spraw spornych, toczących się przed Sądem Rozjemczym, u władz rządowych i gminnych, jakoteż w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków.

§ 14. Po przeprowadzeniu postępowania wstępnego ustala Sąd Rozjemczy na posiedzeniu niejawnym, czy wniesiona skarga kwalifikuje się do rozprawy. W razie uchwały twierdzącej rozpisuje przewodniczący Sądu Rozjemczego termin do rozprawy ustnej. Jeżeli zaś Sąd Rozjemczy uchwały odrzucić skargę, jako niekwalifikującą się do rozprawy z powodu niewłaściwości Sądu Rozjemczego, albo z powodu zarzutu, podniesionego przez pozwanego, że nie zachowano terminu ustawowego do podawania skargi, wtedy terminu do rozprawy nie wyznacza się, a wyrok zapada na posiedzeniu niejawnym.

Rozprawy przed Sądem Rozjemczym przeprowadzać należy według zasad postępowania jawnego, ustnego i bezpośredniego.

§ 15. Przewodniczący Sądu Rozjemczego przedstawia sprawę na podstawie wyników postępowania wstępnego oraz kieruje ustną rozprawą dowodową.

Przewodniczący sprawuje na posiedzeniu władzę porządkową i ma prawo w razie większego uchybienia przeciw porządkowi na sali nałożyć karę pieniężną do 200 tys. mk., a w razie niezapłacenia grzywny, karę aresztu do 24 godzin.

§ 16. Przewodniczący ma prawo, z zastosowaniem przepisów o postępowaniu sądowo-cywilnym, a nawet z zagrożeniem środków przymusowych, wzywać świadków

i znawców, i osoby te, jakoteż strony, przesłuchiwać także pod przysięgą.

Jeżeli przesłuchanie może nastąpić tylko poza obrębem siedziby urzędowej Sądu Rozjemczego, przewodniczący Sądu Rozjemczego ma prawo zwrócić się o przesłuchanie do Sądu właściwego.

Prawa powyższe przysługują przewodniczącemu zarówno na skutek decyzji sądu, powziętej w toku rozprawy, jak w trybie przeprowadzenia dowodów¹⁾ przed rozprawą.

§ 17. Wyrok Sądu Rozjemczego zapada na posiedzeniu tajnym.

Do wydawania uchwały potrzebną jest obecność wszystkich członków, którzy w rozprawie uczestniczyli jako sędziowie rozjemczy.

Uchwały zapadają większością głosów.

§ 18. Sąd Rozjemczy orzeka według własnego swobodnego przekonania, odniesionego z rozprawy i zbadania przytoczonych dowodów i nie jest krępowany prawidłami dowodowymi.

§ 19. W wyroku orzec należy dokładnie, ile strona ma zapłacić w sprawie głównej i tytułem przynależności, tudzież, które roszczenia, jako bezzasadne, zostają oddalone.

Nadto wyznaczyć należy termin, w ciągu którego nakazane świadczenie ma być uskutecznione pod groźbą egzekucji.

Termin ten wyznaczyć należy podług zachodzących okoliczności i podług słuszności, nie może on jednak przekraczać okresu 3-ich miesięcy.

§ 20. Jeżeli strona rości sobie pretensje do zwrotu kosztów, Sąd Rozjemczy winien orzec w tej mierze, a w razie przyznania kosztów oznaczyć ich wysokość.

§ 21. Wyroki Sądu Rozjemczego zawierać winny nazwiska wszystkich członków, którzy w wydaniu wyroku uczestniczyli.

Do każdego wyroku dołączyć należy motyw, w których należy skreślić treściwie stan sprawy.

Oryginał wyroku podpisać mają wszyscy sędziowie, którzy w wydaniu orzeczenia uczestniczyli. Wyrok ten zachowywać należy w aktach Sądu Rozjemczego.

§ 22. Wyrok ogłosić należy, jeżeli można, ustnie, bezpośrednio po wydaniu wyroku.

Jeżeli nie można ogłosić wyroku niezwłocznie, albo

¹⁾ W Dz. U. Rz. P. podano błędnie „powodów“.

jeżeli strony nie były obecne przy ogłoszeniu wyroku, doręczyć im należy odpis wyroku.

§ 23. Jeżeli strona nie zjawiła się na rozprawę, może być przeprowadzona rozprawa także w nieobecności tejże strony.

§ 24. Sąd Rozjemczy rozstrzyga także spory incydentalne, a w szczególności prośby o usprawiedliwienie niestawienia się w terminie.

§ 25. Przeciw wyrokowi Sądu Rozjemczego nie przysługują środki prawne.

§ 26. Do wykonania wyroku Sądu Rozjemczego albo ugody, przed Sądem Rozjemczym zawartej, powołany jest sąd właściwy dłużnika.

§ 27. O przeprowadzonej rozprawie ustanej należy spisać protokół. Tenże zawierać ma nazwiska obecnych członków Sądu Rozjemczego, stron i ich zastępców, tudzież istotne zdarzenia na posiedzeniu.

Oddzielnie spisuje się protokół posiedzeń niejawnych, w którym uwidocznić należy wynik narady i głosowania.

Każdy protokół podpisać ma przewodniczący i protokulant.

§ 28. Pisemne wygotowania wyroków, uchwał, ugód i potwierdzeń prawomocności i wykonalności podpisywane będą przez kancelarję Sądu Rozjemczego z adnotacją: „Za zgodność wygotowania“ i zaopatrzone pieczęcią Sądu Rozjemczego.

Pozostałe pisma Sądu Rozjemczego podpisywane będą przez przewodniczącego lub jego zastępcę.

§ 29. Pod względem sposobu doręczenia i potwierdzenia pism Sądu Rozjemczego obowiązują przepisy, dotyczące doręczenia orzeczeń sądowych.

§ 30. O ile przepisy niniejszego rozporządzenia nie zawierają postanowień odmiennych, Sąd Rozjemczy jest obowiązany stosować ogólne przepisy postępowania cywilnego.

§ 31. Czynności kancelaryjne Sądu Rozjemczego załatwia sąd okręgowy, w którego okręgu Sąd Rozjemczy ma swą siedzibę, w szczególności obowiązany jest odbierać podania przeznaczone dla Sądu Rozjemczego, wygotowywać zarządzenia, które Sąd Rozjemczy ma wydać na piśmie, załatwiać i nadzorować należyte doręczenia uchwał i wyroków Sądu Rozjemczego i przechowywać akta Sądu Rozjemczego. On także ma wysyłać przysięgłego protokulanta na posiedzenia Sądu Rozjemczego.

Ministrowi Sprawiedliwości przysługuje prawo oznaczania wysokości kwoty ryczałtowej, jaką Sąd Rozjemczy

ma płacić sądowi okręgowemu tytułem wynagrodzenia za załatwianie czynności kancelaryjnych.

§ 32. Nadzór nad Sądami Rozjemczymi Zakładów Ubezpieczenia od wypadków należy do Prezesa Sądu Apelacyjnego, w którego okręgu odnośny Sąd Rozjemczy ma swą siedzibę,

Prezes może albo sam wglądać w sprawowanie czynności Sądu Rozjemczego, albo wydelegować do tego zastępcę; w celu usunięcia dostrzeżonych nieprawidłowości, o ileby usunięcie tychże przechodziło własny jego zakres działania, przedstawić ma stosowne wnioski Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 33. Koszta połączone z urządzeniem i czynnościami Sądu Rozjemczego ponosić ma Zakład Ubezpieczenia.

§ 34. Do chwili ukonstytuowania się Sądów Rozjemczych w poszczególnych okręgach administracyjnych oraz do chwili przeprowadzenia wyborów asesorów do sądów rozjemczych, funkcje sądów rozjemczych spełnia Sąd Rozjemczy we Lwowie; temuż sądowi należy przekazać wszystkie sprawy, dotychczas nie rozstrzygnięte przez sądy rozjemcze w Drohobyczu i Krakowie, byłego zakładu ubezpieczenia górników we Wiedniu.

§ 35. Z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą rozporządzenie austriackiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości z dnia 10 kwietnia 1889 r. (Dz. Ust. Nr. 47) oraz rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości i Ministerstwem Rotót Publicznych z dnia 26 listopada 1914 r. (Dz. Ust. Nr. 339).

§ 39. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 6 lipca 1923 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 75, poz. 587

w przedmiocie rozciągnięcia na obywateli państw obcych przepisów prawnych o odszkodowaniu z tytułu nieszczęśliwych wypadków przy pracy, niezdolności do pracy, starości, śmierci, jakoteż braku pracy.

Art. 1. Obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej przepisy prawne w przedmiocie ubezpieczeń społecznych lub obowiązków odszkodowana z tytułu nieszczęśliwych wy-

padków przy pracy, niezdolności do pracy, starości, śmierci, jakoteż braku pracy mają zastosowanie co do obowiązku ubezpieczenia i prawa do wszystkich świadczeń wraz z wszystkimi dodatkami drożyznianiami i dodatkiem na wychowanie również względem zatrudnionych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej obywateli państw obcych, oraz ich rodzin nawet zamieszkałych poza granicami Polski. Obywatele państw obcych oraz ich rodziny korzystają z wszelkich praw do świadczeń wraz z dodatkami, nabytych w drodze ubezpieczeń społecznych, również w razie opuszczenia granic Rzeczypospolitej Polskiej.

O ile jednak państwo obce ogranicza analogiczne prawa obywateli polskich, może Rada Ministrów na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej wydać przepisy, ograniczające odnośne prawa obywateli tego państwa w Polsce.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tą chwilą traci moc obowiązującą wszelkie niezgodne z nią przepisy prawa.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu z dnia 18 stycznia 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 16, poz. 160

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie zastosowania jednostki stałej do składek w ubezpieczeniu od wypadków na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz cieszyńskiej części województwa śląskiego.

Na podstawie art. 7 i 11 ustawy z dnia 6 grudnia 1923 r. o zastosowaniu stałej jednostki do obliczania danin, niektórych innych dochodów publicznych oraz kredytów, udzielanych przez instytucje państwowe i samorządowe (Dz. U. Rz. P. z 1923 r. Nr. 127, poz. 1044) zarządza się w wykonaniu art. 9 wyżej wymienionej ustawy odnośnie do wymiaru opłat za ubezpieczenie od wypadków, unormowanego ustawą z dnia 28 grudnia 1887 (austr. dz. u. p. z 1888 r. Nr. 1) w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413) co następuje:

§ 1. Opłaty za ubezpieczenie, przewidziane w § 16 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. u. p. z 1888 r. Nr. 1) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca

1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz cieszyńskiej części województwa śląskiego, przerachowuje się na franki złote w ten sposób, że sumę ustaloną za okres obrachunkowy w markach polskich dzieli się przez przeciętną wartość franka złotego w danym okresie.

Pierwszym okresem obrachunkowym, do którego zastosowane będzie przerachowanie powyższe, jest II półrocze 1923 r.

Kurs franka złotego w powyższym okresie wynosi z niezbędnym zaokrągleniem 267,828.

O ileby przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia wymierzone, względnie wpłacone już zostały w markach polskich opłaty za II półrocze 1923 r. dokonany będzie wymiar ponowny z uwzględnieniem zasad powyższych, a kwoty wpłacone potrącone będą po przerachowaniu ich podług kursu franka złotego w dniu uiszczenia od należności ustalonych na podstawie nowego wymiaru.

Postanowienia niniejszego paragrafu stosują się odpowiednio do zaliczek na opłaty ubezpieczeniowe.

§ 2. Opłaty, wymierzone w markach polskich za okresy przed II półroczem 1923 r., a niezapłacone jeszcze w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, przerachowuje się na franki złote podług kursu franka złotego w tymże dniu.

§ 3. Opłaty, wymierzone we frankach złotych lub przerachowane na franki złote w myśl § 2 niniejszego rozporządzenia, uiszcza się w markach polskich według kursu franka złotego w dniu wpłaty.

§ 4. Od zaległych opłat ubezpieczeniowych, ustalonych w myśl zasad niniejszego rozporządzenia pobierane będą odsetki zwłoki w wysokości 2 proc. miesięcznie.

§ 5. Jeśli przy zastosowaniu niniejszego rozporządzenia wyniknie kwota franków złotych więcej niż o jednym miejscu dziesiętnym, a zarazem setne części franka złotego wynoszą 5 lub więcej, to zaokrągla się wzwyż do pełnej dziesiątej części franka złotego, w przeciwnym razie setne i niższe części franka złotego opuszcza się.

§ 6. Jeśli z przeliczenia należnej sumy franków złotych na marki polskie, dokonanego przy wpłacie należności, wyniknie suma marek polskich niepodzielna przez 10 tys., a zarazem 4 ostatnie cyfry wynoszą 5 tys. lub więcej, to zaokrągla się ją wzwyż do kwoty podzielonej przez

10 tys.; jeśli ostatnie 4 cyfry tworzą liczbę niższą niż 5 tys., to zastępuje się je zerami.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

**z dnia 30 stycznia 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 16,
poz. 148**

w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkiem ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej.

Art. 1. Moc obowiązującą ustaw austriackich z dn. 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1), z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 168), §§ 11, 12 i 13 ustawy z dnia 9 sierpnia 1908 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 162), ustaw z dnia 8 lutego 1909 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 29) i z dnia 30 grudnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 523) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363) oraz ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413) rozciąga się również na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej.

Art. 2. Termin zastosowania ustaw, wymienionych w art. 1 do poszczególnych rodzajów przedsiębiorstw, podległych obowiązкови ubezpieczenia, jako też zastosowania tych ustaw w poszczególnych okręgach administracyjnych II instancji — oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Art. 3. Z chwilą zastosowania ustaw, wymienionych w art. 1, do poszczególnych rodzajów przedsiębiorstw w poszczególnych okręgach administracyjnych tracą moc obo-

wiązującą dla tych rodzajów przedsiębiorstw i w tych okręgach administracyjnych rosyjskie prawa o ubezpieczeniu, względnie przepisy o odszkodowaniu robotników i pracowników w razie nieszczęśliwych wypadków, oraz odnoszące się do nich nowele.

Art. 4. Zakład ubezpieczenia od wypadków, określony w § 9 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 (austr. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1) w brzmieniu, ustalonym ustawą z 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413) — obowiązany jest wypłacać zaległe i bieżące renty, należne na podstawie dotychczasowych przepisów, poszkodowanym w przedsiębiorstwach, poddanych obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na podstawie art. 2 niniejszej ustawy, a to od chwili rozpoczęcia ubezpieczenia.

Art. 5. Przedsiębiorcy, względnie pracodawcy, obowiązani są wpłacić Zakładowi ubezpieczenia wartości kapitałowe rent, obliczone na podstawie tablic techniczno-asekuracyjnych, obowiązujących w Zakładzie ubezpieczenia, oraz zaległe raty rentowe. Wpłata tych kwot nastąpić ma w przeciągu lat pięciu, licząc od dnia przyjęcia przez Zakład wymienionych w art. 4 niniejszej ustawy obowiązków. Do chwili zupełnego umorzenia tych kwot przedsiębiorcy obowiązani są dać Zakładowi odpowiednie zabezpieczenie, zapewniające możność ich ściągnięcia, oraz uiścić ustawowe odsetki.

Termin powyższy może być przedłużony za zgodą Zakładu ubezpieczenia od wypadków, nie dłużej jednak niż do lat 10.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do tych przedsiębiorstw, którzy się ubezpieczyli przeciw stratom, jakieby mogli ponieść z powodu wypadków, zaszytych z zatrudnionymi przez nich pracownikami w towarzystwach ubezpieczeniowych w myśl przepisów prawa z r. 1903¹⁾.

Art. 6. Towarzystwa ubezpieczeniowe przekażą wszystkim uprawnionych do poboru rent (emerytur) Zakładowi ubezpieczenia najpóźniej przed upływem sześciu miesięcy, licząc od dnia rozpoczęcia jego działalności. Rezerwy zaś kapitałowe na pokrycie rent, obliczone według zasad, przyjętych w odnośnym towarzystwie ubezpieczeniowym dla kapitalizacji rent, przekażą Zakładowi ubezpieczenia w terminach, ustalonych w drodze umowy z Zakładem ubezpieczenia, najpóźniej jednak do lat pięciu od dnia przejścia przez ten Zakład wypłaty rent.

¹⁾ Obowiązywało w b. zaborze ros.

O ile umowa została zawarta między pracodawcą a towarzystwem ubezpieczenia przed dniem 1 stycznia 1923 r., a czas trwania jej jeszcze nie upłynął w dniu rozpoczęcia działalności przez Zakład ubezpieczenia, to do umowy tej w miejsce ubezpieczającego się wstępuje Zakład ubezpieczenia. W tym celu Zakład ubezpieczenia ma płacić towarzystwu w miejsce pracodawcy premię za nieupłynioną jeszcze część okresu umowy o ubezpieczeniu w każdorazowym terminie płatności tej premii, a towarzystwo ubezpieczenia przekazuje Zakładowi ubezpieczenia wszelkie kwoty, jakie z umowy o ubezpieczeniu przysługiwały ubezpieczającemu, względnie osobom przez niego ubezpieczonym.

Postanowienie powyższe będzie miało wówczas zastosowanie, jeżeli pracodawca, który zawarł umowę z towarzystwem ubezpieczeniowym, zawiadomi o tem Zakład ubezpieczenia za pośrednictwem władzy administracyjnej I instancji w terminie trzech miesięcy, licząc od dnia rozpoczęcia działalności przez Zakład ubezpieczenia.

Art. 7. Obowiązek świadczeń na rzecz poszkodowanych skutkiem wypadku na obszarach, wymienionych w art. 1, przez Zakład ubezpieczenia rozpoczyna się od pierwszego dnia piątego tygodnia, licząc od dnia wypadku. Przez czas czterech tygodni obowiązek świadczeń spoczywa na kasach chorych w granicach, przewidzianych obowiązującą ustawą o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. Rz. P. Nr. 44, poz. 272). Obowiązek ten ciąży na kasach chorych również po upływie pierwszych czterech tygodni, jednak Zakład ubezpieczenia zwraca kasie chorych wydatki wynikłe ze świadczeń z renty należącej poszkodowanemu, wszakże najwyższej do wysokości tejże renty. Artykuł 24 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 44, poz. 272) nie ma zastosowania w stosunku kas chorych do pracodawców przedsiębiorstw, podlegających ubezpieczeniu od wypadków na podstawie niniejszej ustawy, oraz w stosunku do Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

W miejscowościach, gdzie niema kas chorych, zorganizowanych na podstawie ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 44, poz. 272), obowiązek leczenia spoczywa na pracodawcy, o ile leczenie wcześniej się nie skończy, najkrócej 39 tygodni. Pracodawca ma nadto wypłacać poszkodowanemu w czasie leczenia, nie krócej jednak niż przez 39 tygodni, tytułem zasiłku najmniej 60 proc. rzeczywistego zarobku; o ile pracodawca nie dostarczał pomocy lekarskiej, winien jest zwrócić poszko-

dowanemu koszty tej pomocy. Wydatki pracodawcy, poniesione na rzecz uszkodzonego w czasie od 5 tygodnia po wypadku, Zakład ubezpieczenia od wypadków pokrywa z renty, jednak w kwocie nie wyższej od przypadającej na ten czas poszkodowanemu renty.

O ileby pracodawca powyższych świadczeń odmówił — obowiązek ten przechodzi na Zakład ubezpieczenia. Zakład ubezpieczenia ma prawo domagać się zwrotu tych świadczeń od pracodawcy za czas pierwszych czterech tygodni po wypadku w pełnej wysokości, a za czas od piątego tygodnia po wypadku do ukończenia leczenia, wzgl. do 39 tygodni, w wysokości różnicy między rentą należącą się poszkodowanemu, a kwotą, wypłaconą przez Zakład z tytułu tych świadczeń.

Art. 8. Zaległe opłaty, koszty egzekucyjne, grzywny i należności Zakładu ubezpieczenia, wynikłe z postanowień ustępu 1 art. 5, ustępu 1, art. 6, oraz ustępu art. 7 na obszarach, wymienionych w art. 1, ściągane będą przez władze administracyjne I instancji. Niezależnie od tego przysługuje Zakładowi ubezpieczenia prawo poszukiwania opłat i innych należności bądź w drodze powództwa (przez art. 161²³ ustawy postępowania cywilnego nie ma zastosowania), bądź w drodze klauzuli egzekucyjnej (art. 161¹ i nast. ustawy postępowania cywilnego), nadanej wykazowi zaległości, potwierdzonemu przez zarząd Zakładu ubezpieczenia.

Art. 9. Wykonanie przymusowego ubezpieczenia od wypadków w gospodarstwach rolnych o obszarze do 30 hektarów na całym obszarze, na którym obowiązują i obowiązować będą ustawy, w art. 1 wymienione, odracza się do czasu wejścia w życie specjalnej ustawy, regulującej sposób uiszczenia opłat za ubezpieczenia gospodarstw rolnych przez samorządy, jednak nie wcześniej, niż przed upływem pięciu lat.

Art. 10. Upoważnia się Ministra Pracy i Opieki Społecznej do zamieszczenia w rozporządzeniu wykonawczem przepisu, zwalniającego właścicieli gospodarstw rolnych, wymienionych w art. 9 niniejszej ustawy, od uiszczenia Zakładowi ubezpieczenia zaległych opłat za czas od 1 lipca 1921 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do tych gospodarstw rolnych, w których w czasie powyższym zaszedł wypadek, wymagający odszkodowania ze strony Zakładu ubezpieczenia.

Art. 11. Jednocześnie z rentą, wymienioną w artykule

4 niniejszej ustawy, Zakład ubezpieczenia od wypadków obowiązany jest wypłacać osobom, uprawnionym do pobierania rent, dodatki drożyniane w wysokości, ustalonej rozporządzeniami Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanymi na zasadzie art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413).

W tej samej wysokości Zakład wypłacać ma dodatki drożyniane także wszystkim tym osobom, które pobierają i pobierać będą renty z powodu wypadków, zaszyłych w czasie od 1 lipca 1921 r.

Art. 12. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 13. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 marca 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 26, poz. 269 z uwzględnieniem Roz. Min. Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 lipca 1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 60, poz. 604

w przedmiocie dodatków drożynianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie.

Na mocy postanowień art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413) zarządza się co następuje:

§ 1. Osobom, pobierającym renty z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie z powodu wypadków, określonych w art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Wę-

gierskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413) przyznaje się od dnia 1 kwietnia 1924 r. począwszy, w miejsce pobieranych dotychczas dodatki drożyniane w wysokości różnicy między rentą, pobieraną na podstawie ustaw obowiązujących w chwili wypadku, a kwotą, jakaby osoba uprawniona pobierała tytułem renty po myśli § 6 względnie 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), gdyby jako policzalny zarobek roczny przyjąć kwotę 720 fr. zł.¹⁾

§ 2. Do odpraw wdowich należnych w myśl ustępu 5 § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413) przyznaje się dodatek drożyniany w wysokości różnicy między odprawą ustawową, a odprawą jakaby się należała, gdyby za podstawę jej obliczenia wziąć ostatnio pobieraną rentę wdowią wraz z dodatkiem drożynianym ustalonym w myśl § 1 nin. rozporządzenia.

§ 3. Dla przeliczenia fr. zł. na marki polskie miarodajną jest wartość fr. zł. obowiązująca w dniu płatności renty po myśli art. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 1923 r. o zastosowaniu stałej jednostki do obliczania danin, niektórych innych dochodów publicznych oraz kredytów, udzielanych przez instytucje państwowe i samorządowe (Dz. U. Rz. P. Nr. 127, poz. 1044).

§ 4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 22 listopada 1923 r. w przedmiocie dodatków drożynianych od rent ubezpieczenia od wypadków dla osób pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie (Dz. U. Rz. P. Nr. 121, poz. 981) traci moc obowiązującą z dniem 1 kwietnia 1924 r.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Do dnia 1 lipca 1924 fr. zł. 360'—.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 18 marca
1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 29, poz. 297

w przedmiocie zwolnienia gospodarstw rolnych o obszarze do 30 hektarów na terytorjum województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego od uiszczenia Zakładowi ubezpieczenia od wypadków zaległych opłat za czas od 1 lipca 1921 r. do dnia 25 lutego 1924 r.

Na mocy art. 10 i 12 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej (Dz. U. Rz. P. z r. 1924 Nr. 16 poz. 148) zarządza się co następuje:

§ 1. Gospodarstwa rolne o obszarze do 30 hektarów na terytorjum województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego zwalnia się od uiszczenia Zakładowi ubezpieczenia od wypadków we Lwowie wymierzonych, a dotąd nieuiszczonych, jak również dotychczas niewymierzonych opłat za czas od dnia 1 lipca 1921 r. do dnia 25 lutego 1924 r.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do tych gospodarstw rolnych, w których w czasie powyżej wskazanym zaszedł wypadek, wymagający odszkodowania ze strony Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 czerwca
1924 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 50, poz. 512

o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 30 stycznia 1924 roku w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej.

Na mocy art. 2 i 12 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej (Dz. U. Rz. P. Nr. 16 poz. 148) zarządza się co następuje:

§ 1. Oznacza się na dzień 1 lipca 1924 roku termin zastosowania ustaw, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 16, poz. 148), do przedsiębiorstw, znajdujących się na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, oraz Ziemi Wileńskiej, wymienionych niżej w punktach a, b i c bez względu na to, czy przedsiębiorstwa te stanowią własność osób fizycznych, osób prywatno-prawnych, czy osób prawa publicznego, z wyjątkiem kolei i kolejek żelaznych oraz gospodarstw rolnych i leśnych:

a) do wszystkich przedsiębiorstw, używających motorów lub kotłów zamkniętych i zatrudniających przez cały rok przeciętnie ponad 5 osób;

b) do następujących przedsiębiorstw, bez względu na to, czy używają motorów lub kotłów zamkniętych, oraz bez względu na ilość osób w nich zatrudnionych; kolejki i tramwaje elektryczne, przedsiębiorstwa żeglugi parowej na rzekach i jeziorach, promy, przewozy na rzekach, holowanie statków, zakłady przeprawy pociągów, przedsiębiorstwa spalania drzewa, przedsiębiorstwa ładowania i wyładowywania okrętów, składy dźwigarów i ciężkiego żelaza,

samoloty do przewozu osób lub rzeczy, kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne, zakłady wyrabiające materiały wybuchowe lub używające przy produkcji materiałów wybuchowych; przedsiębiorstwa budowlane, jako to: pogłębianie ławów i podwodne, przedsiębiorstwa wiertnicze, jako samoistne przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwa pogłębiania szybów jako samoistne przedsiębiorstwa, budowa mostów, budowa kanałów, roboty około tam, roboty demolacyjne, roboty drenarskie, budowa i rekonstrukcja kolei żelaznych, montowanie i demontowanie konstrukcji żelaznych, budownictwo ławowe, budowa dróg, budowa dróg wodnych; przemysł budowlany jako to: studniarze, pokrywacze dachów, murarze, cieśle; zawodowe straże pożarne;

c) do wszystkich przedsiębiorstw, nie używających motorów lub kotłów zamkniętych, nieobjętych punktem b) niniejszego paragrafu, a zatrudniające przez cały rok przeciętnie ponad 15 osób.

Jeżeli dane przedsiębiorstwo składa się z kilku części, z których tylko pewne części podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w myśl postanowień poprzedniego ustępu, wówczas obowiązek ubezpieczenia rozciąga się na te części przedsiębiorstwa, które w myśl postanowień poprzedniego ustępu nie podlegałyby temu obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, gdyby były prowadzone samoistnie.

§ 2. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy, istniejących już przedsiębiorstw, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, winni zgłosić te przedsiębiorstwa w terminie 30 dni, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków we Lwowie. Zgłoszenia przedsiębiorstw, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, uruchomionych po dniu 1 lipca 1924 r. począwszy, ma nastąpić w ciągu 14 dni od uruchomienia przedsiębiorstwa. Formularze zgłoszenia można otrzymać w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków, od władz administracyjnych I-ej instancji oraz inspektorów pracy. Do czasu dostarczenia przez Zakład ubezpieczenia od wypadków tych formularzy, zgłoszenie winno nastąpić bez użycia przepisanych formularzy. W tym ostatnim przypadku należy podać:

- a) imię i nazwisko i adres przedsiębiorcy oraz firmę;
- b) imię, nazwisko i adres zastępcy przedsiębiorcy, uprawnionego do odbioru pism Zakładu;
- c) rodzaj przedsiębiorstwa, z określeniem używanych motorów i maszyn;
- d) przeciętną liczbę i płacę wszystkich osób zatrud-

niionych, względnie osobno urzędników, robotników, mężczyzn, kobiet, młodocianych i dzieci;

e) przeciętną liczbę dni ruchu przedsiębiorstwa w ciągu roku.

§ 3. Władze administracyjne I-ej instancji, zgodnie z postanowieniem ustępu II § 18 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 413), winny donosić Zakładowi ubezpieczenia od wypadków o istniejących lub powstających w ich okręgu przedsiębiorstwach, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstw, nie objętych § 1 niniejszego rozporządzenia, mogą ubezpieczyć dobrowolnie w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków osoby, zatrudnione w tych przedsiębiorstwach. Ubezpieczenie takie w myśl art. VI ustawy z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 168), zmienionej ustawą z dn. 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), musi być zbiorowe co do wszystkich osób, zajętych w tem przedsiębiorstwie i rozpoczyna się z dniem następującym po wejściu zgłoszenia do Zakładu ubezpieczenia od wypadków, a ustaje z dniem odwołania, najwcześniej jednak po upływie pół roku.

Przedsiębiorcy, chcąc ubezpieczyć dobrowolnie pracowników swych przedsiębiorstw, winni zgłosić je w sposób przepisany w § 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 5. Na podstawie zgłoszenia, nadesłanego przez przedsiębiorcę, Zakład ubezpieczenia od wypadków winien orzec w myśl § 18 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 roku (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonej ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413), czy dane przedsiębiorstwo rzeczywiście podlega obowiązkowi ubezpieczenia, a jeżeli tak, do której kategorii niebezpieczeństwa i do jakiej klasy tej kategorii niebezpieczeństwa należy je zaliczyć.

O tem orzeczeniu należy zawiadomić przedsiębiorcę, podając równocześnie taryfę, oraz władzę, do której przedsiębiorca może wnieść zarzut.

Takie samo orzeczenie należy wydać przedsiębiorcy w razie zgłoszenia przedsiębiorstwa do dobrowolnego ubezpieczenia.

Zaliczenia przedsiębiorstw do kategorii i klas niebezpieczeństwa należy dokonywać według postanowień rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24

marca 1922 roku w przedmiocie przydzielania do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w myśl postanowień ustaw z dnia 28 grudnia 1887 roku, z dnia 20 lipca 1894 roku, w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 roku, oraz w przedmiocie ustanowienia klas niebezpieczeństwa dla poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa na czas od 1-go lipca 1921 roku do 31-go grudnia 1924 roku (Dz. U. Rz. P. Nr. 37, poz. 311).

§ 6. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstw, podlegających w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, winni w terminie 30 dni, licząc od dnia ogłoszenia nin. rozporządzenia, przedłożyć Zakł. ubezpieczenia od wypadków wykaz osób, uprawnionych do pobierania rent wypadkowych od tych przedsiębiorstw z powodu wypadków, zaszłych do 30 czerwca 1924 r. włącznie.

W zgłoszeniu należy podać: imię i nazwisko rencisty, dokładny adres (miejscowość, poczta, powiat), datę uszkodzenia, rodzaj uszkodzenia, stopień niezdolności do pracy i wysokość wypłacanej względnie należnej renty. Do zgłoszenia należy dołączyć dokumenty, stwierdzające uprawnienia rencisty, jako to: uwierzytelnione odpisy ugód, umów rejentalnych, wyroków sądowych itp., oraz uwierzytelnione odpisy kwitów na 3 raty renty, pobranej ostatnio przez rencistów.

Jeżeli renta poszkodowanego nie została jeszcze oznaczona, należy zgłosić szczegóły wypadku według § 9 nin. rozporządzenia.

§ 7. Osoby, uprawnione do pobierania renty z powodu wypadków, zaszłych do dnia 30-go czerwca 1924 r. włącznie w przedsiębiorstwach, podlegających na zasadzie § 1 niniejszego rozporządzenia obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, mogą zgłaszać swe roszczenia bezpośrednio do Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie lub za pośrednictwem inspektorów pracy. W takim przypadku winny one podać: dokładny swój adres (miejscowość, poczta, powiat), datę i rodzaj uszkodzenia, stopień niezdolności do pracy, wysokość renty, i czas, do jakiego renta została pobrana, oraz załączyć dowody, stwierdzające uprawnienia do pobierania renty tj. umowę rejentalną, wyrok sądowy i t. p.

Osobom tym Zakład ubezpieczenia od wypadków wypłacać będzie od dnia 1-go lipca 1924 roku należne

renty w kwotach, ustalonych w wyżej wymienionych dokumentach, wraz z dodatkami drożyznianymi w myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7-go marca 1924 r. w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie (Dz. U. Rz. P. Nr. 26, poz. 269).

§ 8. Sposób i termin przekazania przez Towarzystwo ubezpieczeniowe osób, uprawnionych do pobierania rent wypadkowych z powodu wypadków zaszłych w przedsiębiorstwach, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia, ustali Zakład ubezpieczenia od wypadków stosownie do postanowień ustępu 1 artykułu 6 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 roku (Dz. U. Rz. P. Nr. 16, poz. 148).

§ 9. Przedsiębiorcy względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstwa winni o wypadku, który zaszedł w czasie od 1 lipca 1924 r. począwszy w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na zasadzie § 1 niniejszego rozporządzenia lub ubezpieczonym dobrowolnie w myśl § 4 niniejszego rozporządzenia i który spowodował śmierć lub niezdolność poszkodowanego, trwającą najmniej 3 dni, wnieść doniesienie w terminie 5 dni po wypadku w 4 egzemplarzach do władzy administracyjnej I instancji tego okręgu, w którym znajduje się przedsiębiorstwo.

Formularze doniesienia o wypadku można otrzymać w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków, od władz administracyjnych I instancji oraz inspektorów pracy. Do czasu dostarczenia przez Zakład ubezpieczenia od wypadków tych formularzy zgłoszenia winny nastąpić bez użycia przepisanych formularzy. W tym wypadku należy podać:

- a) nazwisko przedsiębiorcy (firma), miejsce i rodzaj przedsiębiorstwa;
- b) imię i nazwisko, wiek, adres, zajęcie i zarobek roczny poszkodowanego;
- c) datę i miejsce wypadku;
- a) gdzie umieszczono poszkodowanego, kto go leczy, do jakiej kasy chorych należał;
- e) jakie uszkodzenie poniósł poszkodowany;
- f) w razie śmierci wskutek wypadku należy podać imiennie żonę i dzieci (ślubne, legitymowanie i nieślubne), zmarłego oraz innych członków jego rodziny, do utrzymania których się przyczyniał. Przy wymienianiu dzieci

i członków rodziny należy podać nadto wiek każdej z tych osób.

O ile zmarły nie pozostawił ani żony lub dzieci, ani też żadnego członka rodziny, do utrzymania którego się przyczyniał, należy to zaznaczyć.

§ 10. Wszelkie czynności i pisma urzędowe, potrzebne do uzasadnienia i rozwikłania stosunków prawnych między Zakładem ubezpieczenia od wypadków z jednej strony, a przedsiębiorcami przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia lub dobrowolnie ubezpieczonych, albo osobami ubezpieczonymi z drugiej strony, wolne są od należytości i opłat stemplowych w myśl § 56 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 11. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, o ile nie czynią zadość obowiązkowi zgłaszania w terminach określonych w § 2 i 9 niniejszego rozporządzenia, ulegają karom przewidzianym w § 52 ustawy z dnia 28-go grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) zmienionej ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 12. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

317 503

Narodowy Bank Polski
Wydział Ekonomiczny